NATIONAL LIBRARY
JUN 30 1970
BIBLIOTHEQUE NATIONA

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi". Business Office: 491 College St., Toronto 174, Ontario, Canada. Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINCELS. Telephones: 921-7121; 465-7902. United States Editorial Offices—New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

LATVIJA
AMERIKA

45. N-RS SESTDIENA, 1970. G. 13. JŪNIJS 20. GADS

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". Atb. redaktors: ALFRĒDS VINCELS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465-7902. Birojs: 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada; tālr. 921-7121. Amerikas redakcijas vadītāja: V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U. S. A. Tālrunis 994-7917. Čikagas redakcijas vadītāja I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744

SATURDAY, JUNE 13, 1967 SECOND CLASS MAILL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 25 centi

Aiz mums nepaliks tukšums

TORONTO LATVIEŠU BIEDRĪBAS SESTDIENAS SKOLAS 19. IZLAIDUMS

TLB sestdienas skolas 20. mācības gada nobeiguma un 19. izlaiduma akts 6. jūnijā Latviešu nama lielajā zālē bija pulcinājis ap 300 apmeklētāju, galvenokārt vecākus, skolotājus un abu vecāko klašu audzēkņus. Skolu šogad beidza 38 audzēkņi, bet visā 20 gadu darbības laikā — 483. Sekmīgākie audzēkņi saņēma grāmatu veltes, atzinības rakstus un cildinājumus par izcilām latviešu valodas zināšanām, sekmēm un latvisko stāju, bankas krājgrāmatiņas ar pirmo iemaksu un Birutas Senkēvičas naudas balvu, kādu rakstniece ik gadu dod latviešu skolām. Absolventi pateicās saviem bijušajiem audzinātājiem ar ziediem un apņēmās tālāk kopt un veidot skolā iegūto latvisko stāju, neaizmirst tēvu valodu un nešķirties no savas latvietības. Pēc tam visi pulcējās kopējam azaidam nama apakšējā zālē, kur bija iekārtots arī visu klašu audzēkņu darbu klāsts.

Kad apmeklētāji un abu 7. klašu audzēkņi bija ieņēmuši vietas, akta ievadījumā absolventus zālē ieveda skolas pārzine A. Martinsone, skolas karogu nesot karogsardzes pirmajai maiņai — Kalvim Kurzemniekam, Ilzei Morgenšternai un Brigitai Jomai, aiz viņiem sekoja pārējie skolu beigušie.

Pēc kopīgi dziedātā korāļa „Es ticu, ka no zvaigžņu stariem ir Dievam goda tronis celts", mācītājs A. Briedis savā svētrunā minēja svešumā aizvadītos 25 gadus kopš baismīgā tumšā nogrimuši mūsu dzimtenes krasti. Tūkstoši sākuši veidot dzīvi svešās zemēs, Ziemeļamerikas un citos kontinentos. Smaga bijusi arī mūsu psīchiskā apziņa, ka esam bijuši nespēcīgi savu likteni grozīt. Taču Dievs mums bijis labvēlīgs un atļāvis turēt rokā balto prieka puķi un nostiprinājis mūsos apziņu, ka vērts ir dzīvot. Mūsu svešniecības dzīvē bijušas arī stundas, kuŗās pazemojums mijies ar gandarījumu. Tas bijis tajos brīžos, kuŗos mēs esam noglāstījuši mūsu bērnu galviņas, kad Dievs ļāvis mums ieiet savā prieka templī. Tad mēs esam sajutuši, ka aiz mums nepaliks tukšums, bet dzīvosim mūsu bērnos par spīti mūsu nelabvēļu spriedumam. Mēs nepiederam ar savu dzīvi tikai paši sev, bet visiem, ar kuŗiem esam likteņīgi saistīti — ar mūsu tautu. Šo Dieva doto sajūtu mēs neesam pazaudējuši arī šodien. Sekojot saviem tiešajiem pienākumiem neaizmirsīsim, ka dzīvi var piepildīt tikai ticībā, teica mācītājs.

Pēc lūgšanas „Mūsu Tēvs debesīs" mācītāja svētrunu nobeidza dziesmas vārdi „Es ticu garam, kas kā liesma, kā uguns liesma sirdī nāk."

TLB valdes priekšsēdis I. Alksnis uzrunā atkārtoja prof. P. Lejiņa vārdus, kuŗus viņš teica pērngada 18. novembra svētku uzrunā šajā vietā: „Es apzinos, ka runāju lieākajā un labākajā skolā Ziemeļamerikas kontinentā."

„Man personīgi ir zināms vismaz viens gadījums, kur kāda latviešu ģimene nopietni apsvēr pārcelšanos uz dzīvi Toronto no cita kontinenta tikai tādēļ, lai sūtītu savus bērnus sestdienas skolā", teica I. Alksnis un turpināja: „Tie ir fakti, kas liecina par mūsu skolas izcilu līmeni. Tā kļuvusi par visas Toronto latviešu sabiedrības lepnumu." Tālāk runātājs norādīja, ka pamats latviskās kultūras saglabāšanā ir ģimene un latviešu skola. Viņš ar atzinību pieminēja vecākus, kas izpratuši mūsu nacionālo nepieciešamību un sūtījuši savus bērnus latviešu skolā. Mūsu jaunatnes audzināšana kristīgā un latviskā garā ir sestdienas skolas uzdevums. To veicot ir veidojušās skolas tradicijas, kuŗās atspoguļojas kristīgs un nacionāls gars. TLB sestdienas skolas divdesmit aizvadītie gadi ir nenoliedzami daudz devuši mūu nacionālās sejas saglabāšanā. Bet tas ir bijis iespējams tikai ar skolotāju un audzinātāju uzupurēšanos, ar skolas vadītājas darba prieku un mīlestību, ar vecāku rūpēm un līdzdalību, kā arī ar visas latviešu sabiedrības atbalstu, jo skolas darbs ir mūsu latviskās pastāvēšanas pamatā, nobeidza uzrunu I. Alksnis, aicinot akta dalībniekus vienoties Latvijas himnā.

Tad aiz dāvināšanai paredzēto grāmatu kalna starp degošajām svečturos nostājās skolas pārzine A. Martinsone, savā uzrunā salīdzinot skolas darbu ar veidojamu gleznu mācību programmas logatā. Šo gleznu kopīgi veido audzinātāji un skolēni, piedaloties arī vecākiem un latviešu sabiedrībai. Latvijas atbrīvošanas kaŗā ģimnazisti gāja basām kājām izcīnīt savu valsti. Tas mācāms arī tagadējai latviešu skolu jaunatnei svešumā, lai viņa zinātu un pazītu savu tēvu un vectēvu zemi un to iemīlētu. Latviešu pamatskola devusi saviem absolventiem pirmo pakāpienu latviskās dzīves veidošanai, nākošais kāpiens atrodas katra paša ziņā. Ka jaunatne nevēlas atsvešināties no savas tautas, skolas pārzine minēja gadījumā, kad latviešu jauneklis mēklējis DV grāmatnīcā latviešu vārdnīcu, lai pareizi iemācītos valodu. Viņa atvadījās no absolventiem ar dievpalīga novēlējumu, lai katra sirdī mājotu saule un latviskais gaišums.

Kā apņemšanos sekot šim vēlējumam, abu absolventu klašu audzēkņi noskandināja koprunā Jāņa Jaunsudrabiņa, Birutas Senkēvičas un Friča Bārdas patriotiskās vārsmas, ar kopīgu motīvu — Jaunatnes sauciens tālēs. Absolventi Kalvis Kurzemnieks, Brigita Joma un Ilze Morgenšterna nodeva skolas karogu nākošām absolventu klasēm, to saņemot Jurim Bramanim, Valdai Mackarai un Ligitai Tauriņai, atskanot kopīgi dziedātai dziesmai: „Tev mūžam dzīvot, Latvija".

Sekoja liecību izsniegšana un absolventu apbalvošana. Par izcilām latviešu valodas zināšanām balvas saņēma: Brigita Joma, Ilze Morgenšterna, Biruta Niedra un Daina Zilāne, bet par latvisko stāju — Jānis Plaudis un Arturs Siksna. No abām absolventu klasēm atvadījās audzinātājas Anna Mukte un Spodra Pogule.

Atzinības rakstu par sekmēm pasniedza abu septīto klašu beidzējiem — Andrim Briedim, Pamelai Melbārdei, Jurim Bramanim, Mārai Groskopfai un Ligitai Kalviņai, bet par cītīgu skolas apmeklēšanu izsauca Andri Briedi, Ati Freimani, Viktoru Vasarāju un Jāni Ozoliņu.

Rakstveida sveicienus bija sūtījuši Latvijas konsuls Montrealā V. Tomsons, Kanadas vanadzes, Hamiltonas latviešu skola, Torontokorporāciju kopa (sen. A. Joma), akadēmiskās vienības „Austrums" Kanadas kopa, Latviešu studentu kopa, Toronto latviešu nama akc. sab. valde, Valters Ziediņš u.c.

LNAK izglītības nozares vadītājs J. Mežaks pasniedza sestdienas skolai ilgi gaidīto projekcijas aparātu, tādā veidā godinot darbu, kas veikts 20 gados un pateicās skolas pārzinei A. Martinsonei, kuŗa skolu vadījusi jau 15 gadus. TLB valdes priekšsēdis I. Alksnis par audzinātājas darbā nokalpotajiem 5 gadiem pasniedza skolotājai J. Vāgnerei skolas nozīmi sudrabā. Māc. A. Briedim par audzinātāja darbā pavadītajiem 15 gadiem pasniedza TLB goda diplomu. Biedrības gada sapulcē šāgada pavasarī viņu ievēlēja par biedrības goda biedru. No Latviešu preses biedrības Kanadas kopas un Latviešu katoļu apvienības absolventus sveica rakstniece Biruta Senkēviča, tad Latviešu nama valdes loceklis A. Ticmanis, no Toronto latviešu kreditsabiedrības A. Putsvecēm latviskos svečturos nostā-

(Nobeigums 5. lpp.)

14. JŪNIJU ATCEROTIES

L. Damberga zīmējums

A. Sedasdēls

Zemcilvēki

Palaikam kādam Rietumu valstsvīram, zinātniekam vai žurnālistam koeksistences aizvējā Pad. savienība atļauj ieskatīties arī savas zemes novados, lai tiem parādītu sociālistiskās valsts pārslavēto augšupeju un lai vērotājs gūtu paliekošu iespaidu, ko spēj un uzdrošinās pasaules revolūcijas un nemieru kurinātāja. No šīs apskates nav izslēgti tālie ziemeļu apgabali, kaut arī ne visur šiem ekskursantiem atļauts apmierināt savu ziņkāri. Tā viņiem viegli garām paslīd tas, kas nav jāredz un jāzina, bet kas var izrādīties raksturīgs visai sociālistiskās valsts sistēmai.

Nenoliedzami, ka mūžīgā sniega un sala apgabalos kā no zemes izaugušas rūpnīcas, spēkstacijas un citi industriāli iekārtojumi, kas celti ar darba spēku, kādu nezina rietumu ekskursanti un ko no viņiem slēpj ikviens ekskursijas pavadonis. Neviens tiem nesaka un nepaskaidro, ka šo gigantisko būvju pamatos ieguldītas miljoniem nevainīgu cilvēku dzīvība.

Jau cara laikos Krievijā bija pazīstams katordznieku darbs, kas dzīvodami izsūtījumā, strādāja piespiedu darbu valsts labā. Padomju savienība šo ekspluatācijas veidu pielietoja un paplašināja ārkārtīgos apmēros jau tūdaļ pēc oktobŗa revolūcijas, savācot vienkopus kā iedomātus tā patiesus režīma pretiniekus un izmantojot šo darba spēku komūnisma celšanai un nostiprināšanai. Šī necilvēcīgā sistēma un metode savus kaingalus sasniedza tieši laikā, kad Pad. savienība sāka nodarboties ar citu valstu aneksiju.

Vai šodien rietumu lielvalstis vēl grib atcerēties un zina traģēdiju, kas pirms trīsdesmit gadiem norisinājās ar dzīvo cilvēku, kas pret savu gribu un pārliecību visbrutālākā veidā atrauts savai ģimenei un tautai, līdzīgi kaujamam lopam, nakts melnumā novests uz turieni, no kurienes atgriešanās vairs nav?

Viņi dažkārt atzinībā spiež Kremlim roku par padomju sasniegumiem, aizmirstot vai apzinīgi noklusējot, ka šo sasniegumu pamatos nežēlīgi šalc asiņu, sāpju un nomocītu dzīvību jūŗa...

Tajā skalojas arī mūsu tautai piederīgo dzīvība.

Katru gadu, kad darbā triumfē dzīvība un zelšana, mēs viņus atceramies un pieminam ar asām sāpēm sirdī un pārdomām par cilvēka iedabu, kas bieži pārvēršas zvērā, vairs nevaldot pār savām zemiskām kaislībām.

Mūsu skatam un tālai redzēšanai atkal nostājas baigā nakts, uzdurta čekistu durkļiem, caurausta baismīgu sajūtu un izmisīgiem pārdzīvojumiem.

Kā gan tas varēja notikt? Kādēļ Dievs bija novērsis vaigu no mūsu tautas?

Viņš to nedarīja: tas bija cilvēks mūsu pašu izskatā, bet bez Dieva savā sirdī un dvēselē.

Izsalcis zvērs bija ņēmis mājvietu Dieva radītā būtnē, pārvērsdams to par ieroci asinsdarbam...

Komūnisms pieteic nāvi visam un visiem, ko tas iedomājas nostājamies viņam ceļā. Tēvzemes milestība viņam ir iegansts atriebībai. Svētīgs, centīgs un ražīgs darbs pašu valsts un brīvības labā tā uztverē ir noziegums. Veselīgs progress un nepārprotama augšupeja tam nozīmē reakcionāru ricību. Viss, viss ir noārdāms un iznīcināms, kam nav sakara ar zemcilvēku mērķiem un idejām.

Bet traģēdijas būtība slēpjas arī tai apstāklī, ka daudzas pasaules valstis visiem Pad. savienības noziegumiem velk pāri biezu aizmirstības segu. Ja kaut kur kaut kas spraucas laukā, to nolīdzina un jauno padara par neesošu — tās pašas mierīgās sadzīvošanas dēl...

Apklusa Ungārijas asinspirts, Katīnas tūkstoši un aizmirstības pakrēslī ieslīdējusi arī Baltijas valstu traģēdija. Notikumiem komūnistu okupētajās zemēs rietumu žurnālisti pārvelk vienaldzības togu: nekas nav darāms, jāsamierinās ar notikušo faktu, jāpierod īstenībai... Nekas šodien nav mainījies sarkanā agresora taktikā, iznīcināšanas kārē un vardarbībā. Visur, kur tas ielauzies, armijas ordu aizsegā norisinājies tas pats, kas Baltijas valstīs. Tā izrādījusies par labāko metodi, kā iznīcināt kādas tautas brīvību un pašu to iekalt necilvēku varas važās.

Mēs vēl ticam, ka pasauli vada dzelzs likums: ļauns darbs, agri vai vēlu, tiek atlīdzināts ar bargu sodu un kodīgām sekām. Tas nepaies secen arī tiem, kas savu ideju iedzīvināšanu izved ar masu slepkavībām, citu brīvības iznīcināšanu un terroru.

Padomju ziemeļu apgabalos nomocīto mūsu tautai piederīgo kapenes jau sen izvērstas kādā neatzīmētā līdzenumā, kas sava plašuma dēļ nemaz vairs nav pārredzams, klāts ar tundras sūnām vai biezu sniega kārtu.

Šodien lai garā tur noliekam kaut sīku ziedu no dzimtenes vasaras.

Divu stundu debates par vienu jautājumu

LATVIEŠU NACIONĀLAS APVIENĪBAS KANADĀ VALDES SĒDE TORONTO (2)

LNAK valdes 3. jūnija sēdes beigu posmā (par tās sākuma daļu un 1600 dol. piešķīrumu jaunatnes vajadzībām ziņots mūsu laikraksta iepriekšējā numurā) priekšsēdis T. Kronbergs informēja, ka LNAK saņēmusi sabiedrības protestus par „Nākotnes 70" izplatītās t. s. „skaitļotāju satikšanās" aptaujas lapu saturu, atzīstot šajā dzeltenajā lapiņā lasāmos jautājumus par nepiedienīgiem. Arī T. Kronbergs atzina, ka „gudra šī lieta nav", jo jautājumi varētu būt piemēroti pilngadīgajiem, bet lapu izplata arī „stipri jauniem" jauniešiem, tādēļ LNAK šī lieta būtu pārrunājama, kaut valdei ar šo pasākumu nav nekāda sakara, taču sabiedrība prasa LNAK viedokli, trūkstot vispārējai skaidrībai par šīs aptaujas mērķiem. Uz I. Vīksnas jautājumu, vai LNAK vispār būtu šai lietā jāiejaucas, jo tā ir „Nākotnes 70" pasākums, T. Kronbergs atbildēja, ka tādā gadījumā LNAK vispār nevarētu nekā darīt, jo mūsu dzīvē ir DV, draudžu un citu lieta. Ja sabiedrība prasa, tad vismaz jāpaskaidro, ka tā nav LNAK lieta. Bez tam aptaujas lapa radījusi satraukumu skautu un gaidu organizācijā, kuŗu rīkotajam tautas deju vakaram „Kājas klonu rībināja" šī jauniešu sapāŗošana ar skaitļošanas palīdzību domāta, par šo akciju gan iepriekš nesaziņoties ar sarīkojuma atbildīgajiem organizētājiem, t. i. skautu un gaidu jendām. Par kāda jautājuma formulējumu neapmierinātas arī korporācijas.

Uz T. Kronberga jautājumu, kas par šo aptaujas lapu ir atbildīgs, „Nākotnes 70" pr-dis Dr. V. Gulēns atbildēja, ka atbildīgi ir visi N-70 prezidija locekļi. Uz nākošo jautājumu, vai visi N-70 prezidija locekļi šo lapu arī redzējuši un ar to apmierināti, V. Gulēns paskaidroja, ka nevienam iebildumu nav bijis. T. Kronbergs atzina, ka tādā gadījumā jābrīnās par sabiedrības iebildumiem, bet J. Mežaks iesniedza apspriešanai rezolūcijas projektu, kuŗā atzinīgi novērtēts „Nākotnes 70" vispārējais darbs, bet nosodīta šī aptaujas lapa un prasīta tās izņemšana no apgrozības. Jautāts par apstrīdēto jautājumu rašanos, V. Gulēns paskaidroja, ka tos nav izstrādājusi N-70, bet gan kāds Toronto universitātes inženieŗu skolas students, kam šādās lietās jau ir pieredze, organizējot iespējas tikties „ādas randiņos". N-70 šo gatavo programmu īrējusi, jo tas maksā lētāk nekā pašiem to izstrādāt.

Sekojošajās debatēs J. Mežaks izteicās, ka tas jau bijis zināms, ka aptaujas jautājumi ir tulkoti, taču latviešu mentālitātei tie neatbilst, tādēļ vajadzēja apsvērt, vai ir vērts tos izdot un publicēt, jo latviešu tautas dainas māca „tīru mīlestību". Dr. E. Upenieks uzsvēra, ka lapas publicētājiem vajadzējis jautājumus rūpīgāk izvērtēt; ja tas nav darīts, to var tikai nožēlot. G. Liepiņš šaubījās, vai LNAK valdei šī lieta vispār jāpārrunā, ir visādi faktori, no kuŗiem vadoties, to var apskatīt. Viņš uzsvēra, ka sabiedrība LNAK nav devusi cenzora pienākumus, bet, šo jautājumu apspriežot, izņāk, ka LNAK cenzēšanas tiesības ņēmusi. „Ja nu jūtamies tā, ka mums šāds cenzēšanas pienākums vai uzdevums ir, tad, lasot mūsu laikrakstus, tajos daudz kas būtu svītrojams," norādīja G. Liepiņš un jautāja: „Kādēļ to nedarām? Kādēļ gribam tikai šo lapu cenzēt? Ja tādas lietas sāksim, tad 'kastīti nekad neaiztaisīsim'. Ja vēlamies ieņemt nostāju, tad jāievēro, ka šo aptaujas lapu nevar salīdzināt ar braukšanu uz Latviju, kultūras sakariem un līdzīgiem jautājumiem. Vai tā patiešām ir mūsu kompetence? Vai esam tiesīgi cenzēt un runāt par tautas attieksmēm ar seksu?"

V. Upeslācis atbildē uzsvēra, ka LNAK ir ne vien tiesības, bet arī pienākums šādas lietas pārrunāt, jo tai jāinteresējas par vispārējo latviešu dzīvi šai zemē, tādēļ nav vajadzīgas nekādas pilnvaras domu izteikšanai. „Nepareizi runāt arī par cenzūru," norādīja V. Upeslācis, „jo cenzors ir tas, kam vara kaut ko darīt. Mēs vispār mēdzam cenzūras jēdzienu nepareizi lietot. Jo domu izteikšana nav cenzēta," V. Upeslācis atzina, ka arī LNAK, nemaz neesot cenzoram, demokratiskās domu izteikšanas robežas. Aptaujas sekusālā daļa ir nepatīkama, bet jāievēro, ka „Nākotnei 70" lapas sagatavošana saistīta ar financiālām saistībām (pēc V. Gulēna paskaidrojuma, ap 250 dol. par iespiešanu vien), tādēļ LNAK atzinumā tās izplatīšana būtu nožēlojama, bet nevajadzētu prasīt lapas izņemšanu no apgrozības.

J. Grodnis ieskatija, ka apspriežamajam jautājumam jāpieiet uzmanīgāk, ar to nedomājot, ka aptaujas veids būtu akceptējams. „Bet ja ir atbildīgi cilvēki, kuŗi pasākumu apņēmušies vadīt un lapu izplata, tad nekas nebūtu glābts, ja mēs pieņemtu lēmumu pret to, jo ar to tikai kaitētu N-70 pasākumiem," domāja J. Grodnis un jautāja: „Vai ar to būs sarīkojumam pakalpots? Vai ar nosodījuma lēmumu, kas būtu liela kļūda, varam grozīt aptaujas saturu kā vēlamies?" J. Mežaks oponēja: „Kas iznāks, atbildes uz jautājumiem izvērtējot ar skaitļotāju, mēs nezinām, bet mēs zinām, kāds jaunums nodarīts ar šo jautājumu izplatīšanu. Tādēļ ir tikai divas iespējas: vai nu N-70 atzīst, ka viss pareizi darīts un turpina rīkoties pret sabiedrības domām, vai arī izņem lapu no apgrozības, jo ar to radušies 250 dol. zaudējumi nebūtu par lieliem." Arī V. Kaļiņš bija ieskatos, ka LNAK ir tiesības par šo jautājumu lemt, jo tās sniedz N-70 pasākumiem arī atbalstu. „Varbūt LNAK zaudēs vairāk, nekā nedarot un ar to nokaitinot sabiedrību," viņš norādīja.

G. Liepiņš debašu turpinājumā konstatēja, ka notikušo nevar padarīt nebijušu, tādēļ apsveŗams, ko darīt, lai mazinātu sabiedrības pretakciju un neapdraudētu N-70 visumā „lielo lietu". I. Vīksna norādīja, ka par aptauju uztraucas tikai vecāki, bet bērni pret to ir vienaldzīgi. Ar lielu brēku tos varētu tikai ieinteresēt. Viņa ieteica, izvērtējot saņemtās atbildes, izdalīt laukā apstrīdēto jautājumu daļu un to nevērtēt, tāpat vērtēt tikai tās atbildes, kuŗas ie-

sūtījuši par 18 gadiem vecāki aptaujas dalībnieki. A. Rāviņš aicināja pārdomāt, kādas sekas varētu būt, kaut aptauja ir slepena un netiks izpausta, ja kādam tomēr izdotos, piemēram, iesūtītās atbildes pievākt un izmantot iesūtītāju denuncēšanai. „Ko tas varētu maksāt?" viņš jautāja.

Uz E. Upenieka jautājumu, cik plaši aptaujas lapas jau izplatītas, V. Gulēns paskaidroja, ka tās apgrozībā jau kopš 20. aprīļa un izsūtītas uz dažādām Kanadas un ASV pilsētām, tā ka lielākā daļa jau izplatīta. Tālāk V. Gulēns paskaidroja, ja aptaujā lietotais jēdziens „korporāciju izdarības" tveŗams negātīvi, tad tas nav lietots apzināti, un viņš gatavs par to atvainoties. Visumā V. Gulēns jutās pārsteigts par to, kas kritikā par aptauju izcelts kā negatīvais, jo līdz šim dzirdēti iebildumi pret citiem punktiem, bet še (t. i. LNAK sēdē) runā galveno-

(Nobeigums 4. lpp.)

LATVIJA

45. N-RS SESTDIENA, 1970. G. 13. JŪNIJS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 174, Ont.; tālr. 531-4533. Vietējo ziņu redaktors Krišs Sidars, 34 Pasadena Gardens, Toronto 325, Ont.; tālr. 766-2261.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV —
par mēnesi $2.00, 3 mēn. $5.50, 6 mēn. $10.00, 1 gadu $18.00. Atsevišķa numura cena 25 centi. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

Redaktora piezimes

Nevienam nevarētu būt šaubu, ka avīze mūsdienās ir nepieciešams informācijas līdzeklis (varbūt teiktais neattiecas uz jaunāko paaudzi, kuŗa, liekas, laikrakstu reti paņem rokās), bet kādreiz tā var būt arī tīrais posts, pat avīžniekam, kad tas izjūt vajadzību uz kādu ziņu reaģēt, bet „augstākas varas" pārspēka dēļ to nevar. Par to pats pārliecinājos, atrazdamies slimnīcā, kad izlasīju ziņu, kuŗa lika sadrūmt, bet nevarēju uz to reaģēt, jo ārsts aizliedza rakstīt un citādi visādā ziņā ļoti laipnās, mīlīgās un rūpīgās slimnīcas māsas stingri raudzījās, lai es šo noteikumu pat slepenībā nepārkāptu. Tomēr lasītais nedeva mieru, katru dienu bija par to jādomā nedēļām, it sevišķi uzvirmojot nemieru, lasot laikrakstā lasītāju vēstules par to pašu lietu. Tā tikai tagad, gultas režīmam beidzoties, varu atkal piesēsties pie rakstāmmašīnas, kaut bargie ārsti strādāt vēl neatļauj.

Lasītā ziņa, kuŗa prātā viesa drūmumu, bija par to, ka Kanadas latviešu 5. dziesmu svētku rīcības komiteja plašās programmas dēļ, vēloties taupīt laiku, nolēmusi šogad atteikties no tradicionālā dziedātāju un dejotāju svētku gājiena pa Toronto ielām uz kopkoŗa koncerta vietu. Neiespējami! — bija pirmā doma, šo ziņu lasot. Kā gan iespējams atteikties tieši no svētku gājiena?

Nevar būt iebildumu pret rīcības komitejas izkārtojumu, ka kopkoŗu koncerta laikā paziņos vienīgi kori, kuŗam piešķirta ceļojošā balva kā aktīvākajam korim kopš iepriekšējiem dziesmu svētkiem Ziemeļamerikā, visu pārējo balvu piešķīrumus paziņojot vēlāk svētku darbinieku vakariņās Royal York viesnīcā dziesmu svētku balles laikā. Taču jāmu nožēlo, jo tagad jau, laikam, nekā vairs nevarēs darīt neapdomātā un tādēļ pārsteidzīgā lēmuma grozīšanai, ka rīcības komiteja „koncerta laika saīsināšanai līdz minimam" nolēmusi samazināt „piedevas pie koncerta īstā satura — dziesmām", šajās piedevās ieskaitot tradicionālo svētku gājienu! Tā ir svētku gājiena degradācija, ja to atzīst tikai par piedevu koncertam! Gājiens ir neatņemama dziesmu svētku sastāvdaļa un viens no kulminācijas punktiem, tādēļ dziļi nožēlojams lēmums tā vietā skatītājus un klausītājus uz vietas Maple Leaf Gardens arēnā iepazīstināt ar katru kori, tiem ienākot arēnā, ko kārtos S. Leimanis, bet koŗus pieteiks programmas vadītājs I. Alksnis. Lai atļauts šaubīties, ka šis izkārtojums būs tik varens laika ietaupījums, ka attaisnojams lēmums vienkārši svītrot krāšņo svētku gājienu, par kuŗu vienmēr priecājušies kā tiešie, tā netiešie svētku dalībnieki, jo tas priekā un sajūsmā allaž licis straujāk iepukstēties katrai sirdij latviskuma apziņā.

Jau kopš Latvijas neatkarības laika šis tiešo svētku dalībnieku gājiens bijis viens no kulminācijas punktiem, vēl nozīmīgāks tas kļuvis svešuma dzīvē, ko dziesmu svētku rīkotāji vienmēr izpratuši un atzinuši, šādus gājienus ar lielu rūpību un mīlestību vienmēr organizējot. Pēkšņi —un to prāts atsakās saprast! — šis jūsmas un pacilātības pilnais gājiens kļuvis tikai par maznozīmīgu „piedevu" svētku koncertam, kuŗam bez sevišķas apdomas var mierīgi un viegli pārvilkt svītru...

Vai šī lēmuma pieņēmēji ir padomājuši, kā jutīsies dziedātāji un dejotāji, ka viņiem liegta iespēja būt daudzu skatītāju uzmanības centrā — parādīt ne vien sevi un izbaudīt svētku pacilātību ar pārējiem dalībniekiem, bet arī priekā un lepnumā „izgāzt krūtis" un netieši uzsaukt cītu tautu piederīgajiem ielu malās: „Lūk, mēs esam latvieši! Kā jums patīk mūsu krāšņie tērpi un rotas?" Ja gājiena svītrotāji par to nav padomājuši, būtu lietderīgi svētku laikā dziedātājiem un dejotājiem pajautāt, cik apmierināti viņi ir par laipni piešķirto iespēju „taupīt laiku un spēku", necili un neievēroti iespraucoties koncerta vietas celtnē, lai tās iekšienē sapulcētos pa koŗiem un, runātāja pieteikti, ātriem soļiem iesteigtos arēnā (jo jātaupa taču laiks) un ieņemtu vietas estrādē, dejotājiem paliekot pat pilnīgi „nobīdītiem malā", jo tie svētku galvenajā sarīkojumā vairs nebūs dalībnieki, bet tikai klausītāji publikas solos.

Liekas, ka nemaldīšos, apgalvojot, ka visi dziedātāji un dejotāji, gatavojoties dziesmu svētkiem Toronto, būs priecājušies arī par tradicionālo svētku gājienu, kuŗā drīkst būt pelnīti apbrīnoti un apjūsmoti. Ja tā var teikt, šis brīdis ir tikai pavisam niecīga atlīdzība, būtībā tikai gandarījums par pieliktajām pūlēm, par laika un arī personīgo līdzekļu upurēšanu, gatavojoties svētkiem, pulcējoties mēģinājumos, darinot tērpus, spodrinot rotas un braucot uz svētku pilsētu. Tas sakāms ne tikai par iebraucējiem no citām pilsētām, valstīm un pat kontinentiem, bet arī par torontiešiem, kuŗiem būtībā vajadzētu izjust vislielāko laika trūkumu, esot daudzo viesu uzņēmējiem un saņēmējiem. Sarunās ar Toronto dziedātājiem jau izskanējis rūgtums par svētku gājiena „likvidēšanu" un klusa rezignācija: nu jā, šoreiz nekā vairs nevar darīt, jo esmu visam sagatavojies, bet nākošajos dziesmu svētkos lai rīkotāji dzied paši vien... Viņus var labi saprast. Vai tas patiešām bija vajadzīgs?

Varētu vēl minēt daudz iemeslu, kādēļ atteikšanās no svētku gājiena nav attaisnojama, bet šie iemesli būs skaidri ikvienam, kurš papūlēsies rūpīgāk pārdomāt šī tradicionālā svētku notikuma nozīmi. Taču vieglāk un ātrāk (laika taupīšanai) ir kaut ko neapdomāti nolemt nekā nopūlēties ar apsvēršanu un pārdomāšanu, ērtāk ir ietaupīt personīgo laiku nekā centies iejusties citu izjūtās. Viens iemesls tomēr vēl jāmin: tā ir reprezentēšanās cittautiešu priekšā, kuŗi koncerta klausītāju solos nebūs.

Vai arī tas nav gandarījums ziedotajam laikam un pūlēm, tāpat nestajiem upuŗiem, ka gājienā nestie koŗu un dejotāju kopu nosaukumi katram skatītājam pauž mūsu varēšanu, stāstot, ka sabraukuši svētku dalībnieki no tik daudzām pilsētām Kanadā un ASV, jā — pat no Anglijas un Zviedrijas? Vai ar to skatītājiem ielu malās neliekam painteresēties par to, kas te notiek un kas tie tādi, kas tik krāšņos tērpos un košās rotās soļo gājienā? Kanadiešu laikraksti jau par to atkal nekā neziņos, jo gājienā nebūs skrandainu gaŗmašu ar nekoptām bārdām un vietkongu karogiem. To vietā gan vējā brīvi plīvos Kanadas un ASV nacionālie karogi, kopā ar tiem arī daudziem vietējiem iedzīvotājiem nepazīstamas sarkanbaltsarkanas krāsas, par kuŗām jautās, ko tās reprezentē. Tā atskanēs Latvijas vārds, dzirdams kļūs latviešu tautas traģiskais liktenis, mūsu pasaules forumā joprojām nenokārtotais brīvības laupīšanas un apspiešanas jautājums. Dziesmu svētku gājiens ir lielisks pakalpojums mūsu tautai. Taču dziesmu svētku rīkotāji tā nedomā. Žēl.

Nav patīkami atzīt, taču liekas, ka taisnība ir LNAK politiskās nozares vadītājam V. Upeslācim, kurš kādā sēdē izteicās, ka dziesmu svētku rīkotāji Kanadā vairās no visa, kam vien varētu būt kaut visniecīgākā politikas piegarša. Ja dziesmu svētku rīkotāji Eiropā un ASV dara iespējamo, lai svētkus izmantotu arī mūsu centieniem atgūt brīvību latviešu tautai, ja ne vairāk, tad vismaz atgādinot Latvijas likteni un apliecinot ticību jaunam brīvības saullēktam, tad Kanadā dziesmu svētki arvien vairāk kļūst par tendenci tikai padziedāt pašiem sev, gandrīz vai baidoties,ka klāt varētu būt arī citu tautu piederīgie, kuŗi interesētos par to, kādēļ latvieši dzīvo svešumā un ne savā zemē, ja tik ļoti kopj savas tradicijas un brauc lielus ceļa gabalus, lai kopīgi padziedātu. To liecina arī atteikšanās no svētku gājiena, kurš ir tikai latviska reprezentēšanās, bet nekādā gadījumā politisks akcentējums. Ja ar svētku gājienu iespējams atgādināt latviešu likteni, par to var tikai priecāties, bet politika tā nav. Taču rīkotāji atkal domā citādi, pieticīgi aizbildinoties ar vēlēšanos taupīt laiku...

Šogad neapdomāta un neattaisnojama lēmuma dēļ jāiztiek lai (Nobeigums 6. lpp.)

LASĪTĀJU VĒSTULES

KĀDĒĻ „KAMBODIJA"?

Lidija Dzelzīte savā lasītājas vēstulē „Vai pareiza latviešu valoda?" šī laikraksta 23. maija numurā brīnās par „jaunumu" Kambodža un neapmierināta jautā, kāds valodnieks to izgudrojis. Gribas savukārt jautāt L. Dzelzītei, kādēļ viņa tik svēti pārliecināta, ka pareizi jāraksta Kambodija? Vai tādēļ, ka tā raksta laikraksts „Laiks"? Vai arī L. Dzelzīte domā, ka pareizi ir tikai tā, kā „Laiks" kaut ko raksta? Vai tad šis Ņujorkā izdotais latviešu laikraksts būtu mācības grāmata un rezē ar to atzīstams par nemaldīgu?

Brīnos, cik daudzi šī kontinenta latvieši domā līdzīgi L. Dzelzītei un visu raksta tā, kā „Laikā" lasāms. Pie tam nav noslēpums, ka no mūsu 5 t.s. lielajiem svešuma laikrakstiem „Laiks" nav tas, kas izceltos ar pareizu latviešu valodu. Nav noliedzams, ka tas ir mūsu pats lielākais un visvairāk izplatītais laikraksts, bet tas nenozīmē, ka tajā tādēļ arī lietota pareizākā latviešu valoda. Labas valodas vietā tas gan kaitina lasītāju ar pagalam nevajadzīgiem un bieži nesaprotamiem saīsinājumiem, aizejot šai ziņā pārmērībās.

Diemžēl, vadoties no indeves, ka jāmācās no „Laika", saīsinājumi arvien vairāk sāk ieviesties arī mūsu grāmatās, kur tiem nekādā ziņā nebūtu vietas. Lai cik pretīgas mums būtu Rīgā izdotās propagandas lapas, vienā ziņā tās ir patīkamas acij, jo tajās tikpat kā nav saīsinājumu, tāpat kā neatkarīgās Latvijas avīzēs saīsinājumu bija pavisam maz, tikai paši elementārākie. Trimdas izdevumos tie tomēr sakuplojuši kā nezāles līdz pretīgumam.

Piemēram, visādā ziņā vērtīgajā Adolfa Klīves atmiņu grāmatā „Brīvā Latvija" nevajadzīgi un nesaprotami saīsinājumi jau traucē lasīšanu! Tie arī nekonsekventi, vienā vietā sociāldemokratus saīsinot „soc. dem.", citur — „Sd." Un kā var patikt, piemēram, „R. latv. biedrība"? Protams, vairums lasītāju jau uzminēs, ka domāta Rīgas latviešu biedrība, bet vai šāds saīsinājums grāmatā patiešām vajadzīgs? Domāju, ka noteikti ne, it sevišķi, ja vēlamies, lai šādu vērtīgu grāmatu lasītu arī mūsu jaunā paaudze, iepazīstoties ar mūsu valsts tapšanas vēsturi. Bet jaunā paaudze grāmatā teikto saprast nevar, jo kā gan lai tā uzmin, ko nozīmē, piemēram, šāds saīsinājums: „Baltijas b. apg. komiteja"? To uzminēs tikai lasītājs, kas aprakstīto laiku ļoti labi pazīst un tā notikumos ir kompentents. Tādu nav vairs pārāk daudz. Parastais lasītājs iedomāsies sev zināmos saīsinājumus, ka ar „b" komūnisti apzīmē vārdu „biedrs", bet „apg." ir saīsinājums „apgabalam". Bet — kas šādi Klīves lietoto saīsinājumu „tulkos", tas šai gadījumā maldīsies, jo ar „b" domāts „bēgļu", bet ar „apg." — „apgādāšanas"... Kā to lai uzmin jaunieši? Ja jau mums ar saīsinājumiem nedziedinami kāda laikraksta ietekmē jāslimo, kaut arī tas notiktu tik dārgā laika taupīšanai, grāmatā tomēr vajadzētu rakstīt „Baltijas bēgļu apgādāšanas komiteja", lai to saprastu katrs lasītājs, arī jaunietis, nēliekot tam minēt neuzminamas mīklas, kuŗas piedevām mazina grāmatas vērtību.

Ne jau viss ir zelts, kas spīd, un ne jau viss ir pareizs un labs, ko dara kāds atsevišķs laikraksts.

A. K. Ņujorkā

(18. turpinājums

Pa to laiku doņa pačukst ausī Ernāni, ka nākošajā naktī dosies viņam līdz. Bet ķēniņš, „glābdams doņas Sol godu'', paziņo atklātībai, ka Ernāni nav neviens cits kā viņa paša pavadonis. Ernāni nu ir brīvs un var doties uz visām četrām vējrozes pusēm, doņas „gods ir glābts', un priekškars var nolaisties pār pirmo cēlienu. Bet kur tad nu vēl pārējie 4 cēlieni? Savilksim šos tikpat groteskos, cik tukšos murgus dažos vārdos: II cēlienā doņa gaida savu bandītu, bet sagaida ķēniņu, kas tai sola vienu no četrām Spānijām, ja vien tai labpatiktos viņam sekot. Viņa izrauj dunci. Asins izliešanu novērš īstajā brīdī uzradies Ernāni, aicinot ķēniņu uz divkauju. Ķēniņam tomēr nepieklājas ar vienkāršu mirstīgo, kur nu vēl bandītu, krustot zobenus: divkaujai nenotikt. Ko nu darīt cēlajam bandītam? Noslepkavot ķēniņu? Viņš iegrimst dziļās pārdomās, tad nolemj, ka tas nebūs necik eleganti un augstsirdīgi pasludina:

— Va-t'en! (Ej prom!)

Ķēniņš aiziet, doņa gatavojas sekot savam bandītam, bet viņā pamostas it kā sirdsapziņas pārmetumi. Ko viņš doņai spēj dot? Postu vien. Labāk šķirties, kamēr nav par vēlu. Doņa par to nekā negrib zināt. Viņi saderot kopā visur un arvien, svētdienās un darbdienās, un palikšot kopā kā gultā, tā uz bendes bluķa. Kopā un uz pusēm. Kamēr mīlētāji tā cēli stīvējas, ierodas bandīta draugs un paziņo, ka pils ielenkta. Ko citu darīt kā bēgt? Bēgt un pirms tam vēl romantiski teātrāli atvadīties.

Ernāni: Vienu skūpstu!

Doņa Sol: Mans laulātais, mans **Ernāni, mans pavēlniek!**

Ernāni: (skūpsta viņu uz pieres): Diemžēl, tas ir pirmais (domāts, protams, skūpsts).

Doņa Sol. Tas ir pēdējais, varbūt.

Satricinoši. Ernāni bēg. Aizkars.

III cēliens. Silvas pils. Silva sarunājas ar doņu Sol. Pēc stundas viņa būs vecā hercoga sieva. Ierodas kāds svētceļnieks un lūdz patvērumu. Hercogs viņam to apsola, bet tad redz, ka bijis vieglprātīgs — svētceļnieks ir bandīts Ernāni, kas ieradies kāzu namā, lai salaulātos ar nāvi. Viņš atzīstas Silvam, ka ir bandīts, sazvērnieks, sāncensis, un — Silva saskaņā ar visdižākajām spāņu tradicijām viņam dod patvērumu. Te atkal kā no gaisa ierodas ķēniņš un prasa Ernāni izdošanu, bet Silva to nedarītu, kaut viņam piedāvātu pašu ķeizarvalsti, vai pat draudētu sodīt ar nāvi. Nu ne, ne, nodomā ķēniņš, ko tur daudz nāvēties! un nedabūjis Ernāni, paņem līdz Silvas līgavu doņu Sol. Tad Silva, Ernāni no slēptuves izlaidis, viņam izklāsta, kas noticis: viņam bijis jāizšķiŗas, vai nu izdot Ernāni vai savu līgavu. Viņš izdevis līgavu. Par tādu augstsirdību — dots pret dotu — Ernāni solās hercogam atdot savu dzīvību pēc pirmā pieprasījuma, tad metas pēc ķēniņa. Aizkars.

IV cēliens. Āchena. Kārļa Lielā kapličas velves. Kandidāts ķeizara tronim Spānijā ķēniņš Karloss ieradies paurdīt savu ievēlēšanu un pie viena nodot, tā sakot, pieklājības vizīti savam slavenajam vārda brālim. Atlaidis galminiekus un, tiem piekodinājis likt izšaut trīs lielgabalu šāvienus, ja viņu ievēlētu, viņš izgāzis krūti, uzrunā savu lielo mirušo pirmteci, pieminot Hannibalu un Atilu, Cezaru un pāvestu. Pret kapu pagriezies, viņš vaicā: „Ko darīšu, kad man pasaules lode būs rokā?," „Kas mani darīs lielu, kas būs mans likums, kas dos man padomu?" Tad patētiski, ceļos nometies, viņš sauc: „Charlemagne! c'est toi!" — Kārli Lielais, tas esi tu!

Verse-moi le coeur, du fond de ce tombeau,
Quelque chose de grand, de sublime et de beau!

(Iedves manā sirdī no šī kapa dziļumiem kaut ko lielu, cildenu un skaistu!) Vai nav lieliski, vai nav romantiski!

Nav monologs ne lāgā galā, ka dzird soļus. Kas tur? Tur — jūs uzminējāt — nāk sazvērnieki ar Ernāni un Silvu priekšgalā, lai norunātu, kā aizlaist uz otru pasauli ķeizara troņa tīkotāju, kas paspējis aizslēpties kapličā. Sazvērnieki raksta savus vārdus uz zīmītēm un sameta tās urnā: kuŗam nu kritīs gods noslepkavot spāņu ķēniņu? Laimestu izvelk — kā gan citādi — Ernāni. Bet Silva nav ar mieru. Viņš piedāvā plikatniekam bandītam visas savas pilis ar visiem vaļiem un 100,000 zemnieku 300 ciemos, ja vien tas atdotu ķēniņa noslepkavošanas „tiesības' viņam. Ne mūžam! — saka bandīts: Ma vie à vous! la siennes à moi. Mana dzīve (pieder) jums, viņa — man.

Bet klau, vai tur jau nedun lielgabali? Kā tad: bum-bum-bum... Spānijas ķēniņš Karloss I kļuvis par Svētās Romas Vācu Nācijas ķeizaru Kārli V... Tauta un kaŗavīri kā pēc pasūtinājuma nāk apsveikt jauno valdnieku. Un pats gavilnieks? Apžēlo sazvērniekus, ieskaitot Ernāni, kas pēdējā brīdī izkūņojas no necilā bandīta par Kordobas hercogu un, ticiet vai neticiet, par pašu Aragonas ķēniņu Huanu, kuŗa tēvu savā laikā Kārļa tēvs it kā nogalinājis. Bet nu visas vēsturiskās pārestības laimīgi aizmirstas, un ķeizars piedevām „atdod" doņu Sol izbijušajam bandītam Ernāni. Priecājies, teātŗa draudze, par tādu smalku joku, par grotesko savārstījumu, kuŗā vēsture vilto mākslu un šķietamā māksla vēsturi. Ķeizara vēlēšanas notika nevis Āchenā, bet Frankfurtē, un vēsti par ievēlēšanu Kārlim aiznesa nevis uz Āchenu, bet uz Barselonu īpašs vēstnieks. Arī „Aragonas ķēniņš Huans'' alias Ernāni, protams, ir tīrā fikcija. Bet vai tomēr viss nav bezgala romantisks?

Spēlēju, dancoju II cēliens, 2. aina: Tots liek, lai kalējs izlauž viņam sirdi, lai to pārkaltu cietu kā dimantu, jo viņam jādodas veļu valstī, lai no tās izrautu Leldi (Latviju).

Taču ar visu to luga vēl nav galā. Vēl nav redzēti līķi. Kā pie tiem tikt? Protams, ar to pašu grotesku, kā tūdaļ redzēsim.

V cēliens. Laimīgā doņa Sol un laimīgais dons Huans, alias Ernāni, laimīgi gatavojas laimīgām kāzām. Vēl stunda, pusstunda, tad viņi būs likumīgi salaulāti uz mūžu kā princis un Sniegbaltīte. Taču drošo un tuvo laimi izjauc nelabais Silva, kas ierodas, lai iekasētu Ernāni solījumu. Ernāni teicis, ka mirs pēc Silvas pirmā pieprasījuma. Nu laiks izpildīt solījumu. Gods godam — Ernāni daudz netrūkstas. Kas jādara, jādara. Viņš sokratiskā mierā iedzeŗ indi. Protams, neviens. Indi iedzeŗ arī doņa Sol, un, dzīves apnicis, arī vecais Silva. Trīs līķi. Viss kā vajag. Priekškars.

Tāda ir luga, ko franču romantiķi ieskatīja par romantiskā teātŗa šedevru, un kur kā kādā olla podrida bija samestas Šillera, Bomaršē un Šekspīra lauskas. Ernāni bija aizgūts no Šillera „Laupītājiem", stāsts par veco aizbildni un jauno aizbildināmo — no Bomaršē „Seviļas bārdziņa", mīlētāju nāve — no Šekspīra „Romeo un Jūlijas". Skatuves atbiru katlā bija vēl piemests tukšs, derdzīgs patoss, balmutības, pa retai asprātībai un atliku likām dažādu tikpat aušīgu, cik neticamu un neiespējamu samezglojumu. Viss bija sarakstīts raitā, brīvā pantā un nebija nekas cits kā troksnis — tukšs gaiss tukšās bungās. Lugā nebija ne jūtu, ne domu. Kad Eduards Smiļģis savā laikā kā Ernāni krita nāves agonijā, kāds kritiķis bija piemetinājis: cik labi būtu, ja viņš kā Ernāni vairs neceltos!... Bet viņš tomēr cēlās, lai kristu par jaunu, jo Dailes teātris, kas Latvijas neatkarības laikos bija uzvedis Raiņa Uguni un nakti vienā — 1920.—1921. gada sezonā, Igo Ernāni uzveda divās — 1925.—1926. un 1936.—1937. gada sezonās.

Kad sazvērnieki pulcējās Kārļa Lielā kapličā goiskos apmetņos un seju apēnotājās platmalēs, pirmais no viņiem izdvesa paroli: Ad augusta, kam otrs atbalsoja — Per angusta. Kopā: „Pie majestātiska goda pa šauru taku". Ar romantismu un Ernāni ir tieši otrādi: te skatītāju pa majestātiskiem goda vārdiem veda uz tikpat šauru, cik tukšu izklaidēšanos, pa ceļam degradējot un sakropļojot vēsturi, degradējot un sakropļojot gara cēlumu.

Bet nebrīnīsimies par romantiķiem Rīgā, ne par romantiķiem Parīzē, un nepavisam par Igo, kas desmit gadu pēc Ernāni premjēras varēja, acis nepamirkšķinājis, rakstīt:

Et maintenant, Seigneur, expliquons-nous
tous deux!
(Un tagad, Dievs, izskaidrosimies nu abi!)

(Turpinājums sekos)

„PER ASPERA AD ASTRA"

JANIM RUDZĪTIM AIZEJOT

Arī savdabīgas sagadīšanās traģiski notikumi atkārtojas. Pagājušā gada 29. augustā LNAK valdes priekšsēdis J. Niedra Jorkas kapsētas latviešu nodalījumā Toronto teica izjustu atvadrunu mūžībā aizsauktajam LNAK dibinātājam un visu gadu padomes loceklim O. Breņķim, nevienam nenojaušot, ka jau 5. septembrī tieši tai vietā, kur viņš stāvēja, līdzās O. Breņķa kapam zemes klēpim atdos J. Niedru pašu. Līdzīgi traģiska sagadīšanās tagad notikusi Zviedrijā: tikai pirms pāris dienām uzrakstījis un diviem latviešu laikrakstiem izsūtījis sirsnīgus nekrologus 21. maijā mirušajai sabiedriskajai un politiskajai darbiniecei M. Salnai, Stokholmas dzelzceļa stacijā salima un ceļā uz slimnīcu ar sirdstrieku 25. maijā mira literatūras kritiķis un Latviešu PEN kluba priekšsēdis J. Rudzītis, atrodoties atceļā uz mājām Upsalā, no kurienes bija ieradies Stokholmā, lai PEN kluba valdes sēdē pārrunātu sekretāres M. Salnās apbedīšanu... Jāni Rudzīti pēdējā gaitā izvadīja 6. jūnijā. — Redakcija.

Literatūrzinātnieks un kritiķis Jānis Rudzītis, kā jaunu atziņu meklētājs un vērtētājs, darbojies mūsu literatūrā turpat vai 40 gadus. Šie gadi aptver Latvijas uzplaukuma laiku, kad mūsu nacionālā dzīve varēja izvērsties visplašāk, un nobeidzas ar trimdas posmu, kad kalpošana latviešu kultūrai jau prasa lielu pašaizliedzību, uzupurēšanos, pat varonību. Kā vienā, tā otrā posmā Jānis Rudzītis ir palicis uzticīgs sava ceļa gājējs. Šis ceļš jau no pašas dzīves sākumiem viņam nav bijis viegls.

Ieradies pasaulē 1909. gada 24. martā Bērzaunes pagasta Susurēnos kā savu vecāku piektais bērns, Jānis Rudzītis taču uzauga viens, jo pārējām atvasēm ģimenē nav lemts palikt. „... tagad no savas bērnības visvairāk atceros mātes asaras par mirušiem un līdz sirmam vecumam nemitīgā darbā aizņemtā tēva skarbumu. Nav man bijis ne rotaļlietu, ne bērnības draugu, nav mani arī neviens audzinājis... Dzīvoju kādā pilnīgi norobežotā pasaulē, ko veidoja grāmatas," tā sacījis vēlākais kritiķis par savu bērnību autobiografijā, kas iespiesta Trimdas rakstniekos. Un turpat runājot par studijām Latvijas universitātē, kur viņš 1929. gadā iestājās baltu nodaļā, atrodam šādus vārdus: „Ka ir studenti, kam dienām nav ko ēst, kam vairākas naktis jāklaiņo pa ielām, jo nav naudas pat gultas vietas samaksai, to loti labi zinu."

No tēva mantotais darba sīkstums un „vieglā galva", ar ko zēns ievērots jau pamatskolā, par spīti materiālajām grūtībām drīz vien Jāni Rudzīti izvirzīja redzamāko studentu vidū. Viņš guva sacensībās godalgas un ar apceri par Jāņa Medeņa metriem, ko Jānis Grīns iespieda Daugavā, ievērību arī literātos. Kad 1936. gadā Jānis Rudzītis sāka strādāt Latvijas radiofona literatūras nodaļā, viņa materiālie apstākļi uzlabojās. Bet pats viņš ar šo darbu nebija sevišķi apmierināts. „Radiofons ar savu šablonisko programmu un īpatām prasībām, kam jāieprieciena milzu masas, diezgan mani notrulināja." (Tr. rakstn., 127).

Līdzīgi Jānis Rudzītis vēlāk žēlojās par avīznieka darbu trimdā: „Žurnālistika apēdusi mana laika un enerģijas galveno daļu." (Pašportretos 303.) Dzīvodams Zviedrijā, Pašportretos viņš izsacījis arī daudz rūgtu vārdu par dažiem tautiešiem, ar kuriem nācies sadarboties. Neiecietība, nepamatoti apvainojumi bijis galvenais, ko viņš pārmetis. „Kā atgriezts rieciens" Jānis Rudzītis jūtas ceļojuma laikā Amerikā: „... man ir sajūta, kas pamazām pieņemas, ka neesmu vairs kā recenzents vajadzīgs ne rakstniekiem, ne izdevējiem, ne redaktoriem". (Pašp 305.) Tiešām, ap Jāni Rudzīti Ņujorkā neapgrozījās jaunie literāti, kā savā laikā Rīgā ap Jāni Grīnu vai agrāk, cik no rakstnieku, atmiņām jaužams, ap Rūdolfu Blaumani. Kāpēc, to grūti pateikt. Atceros tikai kādu nelaika Linarda Tauna atziņu, ko viņš pavisam labsirdīgi, rokas pavērsdams, par Jāni Rudzīti reiz teica: „Ko lai dara, viņš jaunos nesaprot!" Še nav vieta par to plašāk runāt. Piemērs tikai rāda, ka rūgtumu kritiķim radās diezgan.

Pieradis jau no bērnības vientulībā, Jānis Rudzītis spēja arī no sabiedrības atvilkties. Tikai ne no darba. Tam viņš palika uzticīgs „dzīves vilcienā" līdz pēdējai piestātnei. Uzticīgs palika arī savas dzīves principiem. Tos augstskolā viņam deva tādas lielas personības, kā profesors P. Šmits, J. Endzelīns un L. Bērziņš, bet dzīvē palīdzēja nostiprināt Jānis Grīns (Daugavā), Kārlis Skalbe (Latvju Mēnešrakstā), un prof. A. Ābele (Dziesmu varā).

Kādi tad nu bija šie principi darba un latviskās kultūras paplašināšanā līdz citu tautu apvāršņiem? Ievadot Daugavu, redaktors Jānis Grīns 1928. gadā rakstīja: „Mūsu rakstniecību stipri kavē pavadones kritikas trūkums. Trūkst cilvēku ar attiecīgu teorētisku izglītību ar kritiskas analizes spējām. Tāpēc mūsu rakstniecība aug kā nekopts mežs". Un viņš vēlāk aicināja Jāni Rudzīti šī „meža kopšanai" talkā. Viņam tad jau bija diezgan zināšanu, bija arī nopietna darba milestība. Vai grūtajā kritika darbā viņš palika arī vienmēr iecietīgs un objektīvs, bez personīgām simpatijām vai antisimpatijām", par to, liekas, domas dalīsies. Prasīt no citiem ir viena lieta, un izpildīt pašam — otra. Domāsim tomēr par aizgājēju, ka viņš to pūlējās darīt. Cik tas izdevās, par to lieciba dos atstātais mantojums. Grāmatā izdots apceru krājums: Paši savā valstī (1938.), Spīdola Nāves salā (1948.) un Raiņa ritmi (1958.). Jāņa Rudzīša kopotie un rediģētie rakstu krājumi: Ed. Virzas dzejoļu izlase Laikmets un lira (1949.), J. Medeņa dzejoļu izlase Miķelnīcas (1952.), Ērika Ādamsona raksti divos sējumos (196.), A. Čaka Mana Rīga (1961.) un Teodors Reiters un viņa kori (1961).

Jānis Rudzītis (†)

Atsevišķi pētījumi par literārām parādībām un kritikas par grāmatām izkaisītas periodikā. Pilnīgāks pārskats par Jāņa Rudzīša paveikto darbu radīsies tikai tad, kad to visu sakopos. Kas to darīs? Pēteņa Ērmaņa vairs nav, Nav vairs paša Rudzīša, kam parasti mēdza šādus darbus uzticēt. Zīmīgi, ka savā pēdējā rakstā Jānis Rudzītis bija vērsis skatienu uz jaunajiem, kas aug Vācijā, Minsteres latviešu ģimnazijā un jau vairākus gadus izdod arī savu žurnālu. Jānis Rudzītis to novērtēja ļoti atzinīgi, kas dažā ziņā sniedzoties jau līdz plašākas periodikas līmenim. Rakstu par žurnāliša līdzstrādniekiem nobeidzot, Jānis Rudzītis izsacija vēlmi: „Kaut nu viņi augtu tālāk un nepazustu!" Šai nelaika vēlmei varam tikai pievienoties. Bet par Jāni Rudzīti pašu beigās varam sacīt, ka viņš, bez saviem tiešajiem literatūrzinātnieka un kritiķa uzdevumiem, vienmēr bija domājis arī par mūsu vispārējām vajadzībām, iekarsis ciņā par mūsu sabiedriskās dzīves augstākām prasībām, kam nākotnē var būt tikai viens mērķis — brīva Latvija!

Nikolajs Kalniņš

Modris Lorbergs

IKVIENAI TAUTAI

Kopš senlaikiem
Ikvienai tautai
Ir bijuši
Cīnītāji, varoņi
Un vadoņi,
Un kopš senlaikiem
Ikvienai tautai
Ir bijuši arī
Glēvuļi, nodevēji
Un atkritēji.
Ikvienai tautai
Ir bijuši
Un tikuši paturēti
Atmiņā visi viņi
Kā labas un ļaunas
Ceļa zīmes,
Lai zinātu
Drošu ceļu
No vāžām brīvībā
Tautai izdzīvot.

A. Sedasdēls

Dziesmu burvība

Gadu simtiem karsušas smadzenes pētījumiem, kā ilgāk šūnās uzturēt dzīvību, tām nenovecojot vai panākot pastāvīgu atjaunošanos, lai dzīvībai nebūtu pārtraukuma.

Ja tas notiktu, virs zemes pietrūktu vietas, kur izmitināt dzīvo radību. Tādēļ visu pārcērt dzīvības un iznīcības dzelzs likums: sava vieta un laiks dzīvībai, sava — iznīcībai. Tās mēdz līdzsvarotties, bet ne katru reizi.

Mūžīgās jaunības noslēpums nemājo materiālā vai kermeniskā būtnē, jo pēc zināma laika to norāda neuzvarētā iznīcība. Cilvēka prātam nekad nav izdevies mainīt Augstākā Spēka gribu vai pretoties tā pavēlēm. Taču kāda mūžīga jaunība gan atrodama garīgajā plāksnē. Domas un idejas, kuŗas iznēsā vai rada viena otrai sekotājas cilvēku paaudzes, mainīdamās allaž paliek jaunas un aicinošas.

Srēlnieki ierakumos. Atpūtā pēc smagas kaujas. Kritušie biedri jau guldīti ložu sakapātā zemē. Bet vai dzīvajiem ilgi skumt? Vai ir laiks tiem sērot?

Un gaidot uz jaunu kauju, varbūt vēl smagāka par izcīnīto, strēlnieks klusāk vai skaļāk mierina savu dvēseli dziesmā, jo tā stiprina. Viņš zina, bet tai pašā mirklī arī nespēj izskaidrot tās brīnišķo spēku, kas pacilā, drošina, iedvesmo. Tā ir kā neredzama gara pieskāriens dvēselei, ar mūžīgās jaunības noslēpumu.

Tā bija karsta vasara. Skaidrām, zilām debesīm katru dienu. Aizdegās meži, kas piedūmoja apkārtni līdz pat apvārsnim. Iznīka puķes, zāle sarāvās dzeltenos čokuros, jo zeme sen bija zaudējusi dzīvības valgmi.

Bet mēs pretojāmies nogurumam. Vai gan tādu zina karavīrs? Tveicē dunēja Daugavpils šaušanas poligons. Lielā, plašā smilšu jūra. Pāri skrejošos šāviņos apsvila priedīšu galotnes. Viss mu-

(Nobeigums 6. lpp.)

Jānis Rudzītis (†)

Nekas nav jauns zem saules

NO JAU PUBLICĒTĀ ATSĶIRĪGS KĀDAS NEPARASTAS „GRĀMATAS" VĒRTĒJUMS

Liekas, ka pēdējā recenzija, kuŗu rakstījis 25. maijā Stokholmā pēkšņi mirušais literatūras kritiķis Jānis Rudzītis, ir par jaunā dzejnieka Juŗa Kronberga krājumu „Pazemes dzeja", kuŗu mūsu laikraksta 16. maijā numurā jau apskatījis kritiķis Gunars Irbe. J. Rudzīša vērtējums ir atšķirīgs, bet tas nav nekas neparasts, jo vērtētāju domas nekad nevar būt vienādas. J. Rudzītis vienmēr bijis nepiekāpīgs bezkompromisa cīnītājs par literatūras kvalitāti, kas nesamierinājās ar paviršībām un diletantismu, bet vienmēr iestājās par to, ka literārajām vērtībām paklaujams viss cits, pat nacionālisms, kaut pats bija iztekts nacionālists un nešaubīgs patriots. Taču viņš nebija pret jauniem strāvojumiem un modernismu, par ko liecina daudzas viņa rakstītās recenzijas, bet pagalam neciezdams izlikšanos, izpatikšanu un glaimošanu, J. Rudzītis arī nevairījās pateikt skarbākus vārdus, ja domāja, ka tie pelnīti, savos spriedumos palaikam būdams pat visai ass. Tas viņam radīja domu pretiniekus, pat ienaidniekus. Varēja dbatēt par Rudzīša ieskatiem, varēja tiem piekrist vai tos noraidīt, bet nekad nevarēja pārmest, ka viņš būtu vai-rījies klaji pateikt to, ko domā un par labu ieskata.Šādā atziņā arī lasāma sekojošā J. Rudzīša recenzija par Juŗa Kronberga „Pazemes dzeju". — Redakcija.

Jaunu dzejnieku un literātu grupu vēlēšanās pievērst sev uzmanību ar visādām teātrālām izdarībām sen zināma. Atcerēsimies kaut vai Zaļās vārnas skaļos „jampampus" Latvijas neatkarības gados. Juris Kronbergs ir jauns dzejnieks, kas vēlas iegūt vārdu un nevar nocīesties, kaimēr Imantas apgāda „Mazās serijas" turpinājumā iznāks viņa burtnīca, tādēļ izšķiries par tādu kā plakātu, uz kuŗa abām pusēm iespiesti 18 dzejoļi. Ja vēlas, var šo papīra loksni salocīt, tādā gadījumā gan vismaz viena dzejoļa tekstu vertikāli sadalot uz pusēm, bet var arī atstāt nesalocītu, daudz nedomājot, kā to novietot grāmatu plauktā. Oriģināli, protams, tikai — kam par labu? Ne jau dzejai pašai. Un dzeja uz plakāta arī nav nekas jauns. Tā Oktobŗa revolūcijas laikā rīkojās Majakovskis. Kronbergam ir dzejolis „Bertrands Rasels ir miris", kur nav nekā cita, kā vienīgi titulrindas atkārtojums 12 reižu. Kaut kas jauns, oriģināls? Nē tačū! Franču komūnistu dzejniekam Aragonam ir dzejolis „Partija", kur nezcik reižu atkārtots tikai šis vārds, vairāk nekā. Tāds pats vērtējums dodams kalambūriem, no kuŗiem veidots dzejolis „Cilvēks un rinda", vai akrostichiem, kuŗš iekomponēts „Dzejoļi, kas nav vairs aktuāls". Rotaļāšanās ar teksta grafiku sen jau nosirmojusi. Ka interpunkcijas atmešana ir gluži tukša maniere, ar ko ne vienmēr var „tikt cauri", to, laikam, atzinis arī Kronbergs pats, jo vismaz iekavas viņam izrādās vajadzīgas.

Par spīti visām teātrālajām ārišķībām, neviens nevarēs apšaubīt jaunā dzejnieka talantu. Spriežot pēc tā saucamās grāmatu dzejas elementiem, kas diezgan bieži pazib Kronberga plakātā, nav iemesla šaubīties arī par viņa slavējamo inteliģenci. Kaut kur bija rakstīts, ka tā esot „reāli sirreālistiska lirika", kas lasāma šai plakātā, bet apzīmējums „reāli sirreālistisks" nu jau pavisam nav loģisks, un par sirreālismu te vispār pagrūti runāt. Iztiksim ar vecuveco ekspresionismu, lai raksturotu Kronberga dzeju. Šim ekspresionismam ir humānisma un sociālisma iekrāsojums. Ar savu humānismu Kronbergs piemin cietējus plašajā pasaulē, no latviešiem — Frici Menderu. Tam veltītais dzejolis ir viens no vislabākajiem, tikai beigās pietrūcis mēra sajūtas, salīdzinājumam izmantojot mūžīgo liesmu pie Nezināmā kareivja kapa Parīzē. Kronberga sociālisms, diemžēl, ir koķetērija, kas sagādā nepareizu šķitumu. Piemēram, ja zviedru strādnieks „Anderšons" (pareizi būtu Andersūns) līdz savai nāvei un arī kapos paliek anonims, ja viņam nav laika lasīt, tad tā ir tikai viņa paša vaina, varbūt arī ilggadējās Zviedrijas sociāldemokratu valdības kultūras politikas vaina, bet par to jau Kronbergs nesūrojas. Koķetērijas kontā ierakstāmi arī dzejnieka paskaidrojumi, ka „šie dzejoļi dzimuši pazemē", tas ir, sēžot Stokholmas pazemja biļešu kasē. Nekas briesmīgs, kas liecinātu par autora sociālo stāvokli, tas nav. Vai Kronbergs nezina, kādi apstākļi savā laikā bija lemti Zinaīdai Lazdai, Veronikai Strēlertei un daudziem citiem? Un kā ar dzejniekiem padomju vergu nometnēs, līdz kuŗām, ja nedomā par Mendera gadījumu, Kronberga humānisms savādā kārtā nav nokļuvis?... Vismaz šai plakātā ne.

Visvairāk man nepatīk tas, ka vairākos gadījumos varētu ar Kronbergu pavisam sekmīgi sacensties. Piemēram, es varētu kaut vai 20 reižu atkārtot vārdus „Juris Kronbergs ir dzejnieks", varētu izmantot kalambūriem apliecinājumu, ka „viņam ir talants", varētu uzmest pantiņus ar apjautāšanos, vai manam paziņam ir Kronberga plakāts, bet šaubos, vai tādā veidā būtu radušies publicējami dzejoļi. Kronberga nākotne ir atkarīga no tā, vai viņš nokļūs līdz atziņai, ka dzejošana nemaz tik vienkārša lieta nav.

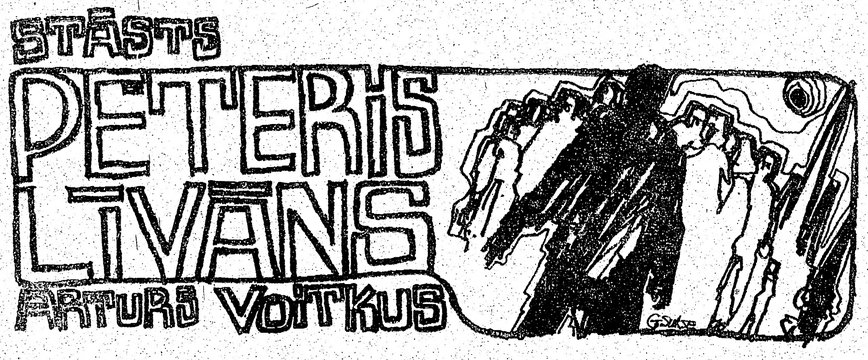

(11. turpinājums)

Līvāns nonāca pie kapa pirmais. Bedrei abās pusēs bija plati, divcollīgi dēļi. Līvāns uzkāpa uz viena no tiem un ieskatījās kapā. Apakšā bija sakrājies ūdens. Vieta bija zema, bez tam vakar bija lijis. Račēji kapā bija iesvieduši skujas, lai ūdens neņūtu tik skaidri saskatāms. Pār kapu bija pārliktas divas resnas kārtis un uz tām dvieļi. Dvieļu gali bija saritināti glītos, paprāvos rituļos. Nesēji šķirstu uzlika uz kārtīm un paņēma dvieļu rituļus rokās. Kapsētas pārvaldnieks paskatījās Līvānā, gaidīdams zīmi, vai šķirstu var laist kapā. Līvāns pamāja ar galvu, un nesēji šķirstu dvieļos pacēla virs kapa. Divi citi no šķirsta apakšas izvilka kārtis, un šķirsts pamazām sāka slīdēt kapā. Laidēji dvieļus ritināja lēni, uzmanīdami, lai šķirsts kapā grimtu vienmērīgi. Viens laidējs tomēr pasteidzās, šķirsts sazvārojās, un kājgals sāka slīdēt ātrāk. Lai izlīdzinātu, savus dvieļus ātrāk sāka ritināt arī pārējie, un pēdējās pāris pēdas šķirsts gandrīz krišus iekrita kapā. Nošļakstēja ūdens, un pāris lāses uzkrita arī uz šķirsta vāka. Laidēji saskatījās, divi palaida savus dvieļu galus vaļā un pretējā pusē stāvošie dvieļus pa šķirsta apakšu izvilka savā pusē.

Līvāns paspēra soli uz priekšu, pieliecās, paņēma saujā mitrās smiltis un tās pa trīs daļām uzmeta uz šķirsta vāka.

— No zemes tu ņemts, par zemi tev tapt...

Krasta bijušie kaŗa biedri — pavadītāji skatījās pēc lāpstām, bet kapsētas pārvaldnieks purināja galvu.

— Te laidīs vēl vienu. Tādēļ tik dziļš. Ja gribat, varat smiltis iebērt līdz zārka vākam. Augstāk ne.

— Vēl vienu? — Līvāns jautāja. — Kuŗu? To no 'Astorijas', jeb oberstudienrātu?

Heheheh! — Pārvaldnieks smējās. — Kapličā ir vēl viens. Šorīt tikai ieveda — no morga. Atceraties, ka pirms trim dienām bija atraduši nodartu?..

— Ingu?

— Jā. No Ērgļa ielas. Jūs jau zināt, kas tā par ielu, un kas tur par sievietēm.

— Ir dzirdēts. — Līvāns teica. Viņš atcerējās, ka pirms pāris nedēļām Krasts tam bija **stāstījis, ka arī** esot viesojies Ērgļa ielā.

— Tās tik tur ir krelles! — Krasts toreiz bija lielījies. — Bet dārgas gan. Viena tur bija tāda — nu, uz ūsiņu! Inga. Tikai tai es netiku klāt, pat ja gribētu. Citas stāstīja, ka tā tikai ar amīšiem, un tad arī tikai ar virsniekiem.

Tagad nu Krasts ar Ingu vienā kapā.

Pax vobiscum.

Līvāns pagriezās un gariem, nesošiem soļiem sāka iet uz kapsētas vārtu pusi. Aiz tiem gaidīja nometnes džips, ar ko Līvāns bija atbraucis. Amata darbiem bēgļu aprūpes organizācijas vietējais vadītājs mācītājam dažreiz piešķīra tiesības lietot auto. Šoferis iedarbināja motoru un atvēra mācītājam auto durvis, bet Līvāns, pie mašīnas piegājis, kavējās. Viņš novilka un salocīja talāru un ielika to līdz ar krustu apaļajā, melnajā ceļojumu somā. Somu viņš novietoja spēkratos uz grīdas, bet pats palika ārpusē stāvam.

— Pagaidīsim, — viņš teica braucējam, — paņemsim līdz Mārci un viņa māti.

Šoferis bija latvietis, arī viņš bija stāvējis pavaditāju pulkā pie kapa un redzējis Martu Krauzi un viņas zēnu.

— Vai jūs drošs, ka viņi drīz nāks? Vēl neredz.

— Jums jāsteidzas?

— Nē, bet ilgi nīkt arī nav luste. Vai jūs viņai teicāt, ka vedīsit?

— Kā es varēju teikt, ja nezināju, vai tas jums pa prātam?

Šoferis paraustīja plecus.

— Džips jūsu rīcībā. Jums teikšana.

Varēja redzēt, ka doma par Krauzes vešanu viņam nav pa prātam, un viņš paklaujas mācītāja gribai tikai tādēļ, ka šobrīd bija norīkots tā rīcībā.

— Bet patikt jums tas nepatīk? — Līvāns uzstājās.

— Ja gribat skaidri zināt — nē.

— Martas dēļ vai zēna dēļ?

— Martas dēļ. Ja mana sieva dabūs zināt, ka es viņu vizinājis... Vienīgais labums, ka varu atrunāties, ka tā bija jūsu pavēle. Bet jūsu vietā es gan...

Līvāns pārmainīja kāju uz auto kāpšļa.

— Sakiet, — viņš cieši raudzījās šoferī, — vai jūs pats tam arī ticat, ko par Martu runā? Vai ir kāds, kas būtu skaidri pateicis: jā, es ar viņu pavadīju nakti kopā?

Vedējs iesmējās.

—Nav jau jābūt naktij. Bet ja nu jūs tā cieši noprasāt — es nevienam jautājis neesmu. Bet runāt runā visi, un nav dūmu bez uguns.

— Taisnība, — Līvāns teica. — Tikai jājautā, kuŗš kuŗo reizi uguni iekūris. Un dažreiz pietiek uzsviest puspuvušas lapas uz mazas, izkvēlojušas ogles, lai saceltos tādi dūmi, kā acis ēd ārā. Vai tā nav?

Šoferis pārdomāja.

— Tā ir gan, mācītāj, — viņš pēc brīža teica. — Šava taisnība jau jums ir. Tur jau šie nāk. Marta un Marts. Ir arī vārdi!

— Mārci! Nāc, sēsties iekšā! — Līvāns atsita auto durvis līdz kājai vaļā.

— Priekšā? Pie šoferja? — Mārča acis iestarojās.

— Priekšā gan. Kā citādi? Tad jau nebūtu vērts **braukt.**

— Līvāns pakāpās sāņus un ar rokas kustību Martai norādīja kāpt džīpa pakaļējā sēdeklī. Tad viņš džīpā iecēla pats savas gaŗās kājas un apsēdās sievietei blakus. Zēns novietojās pie šoferja. Auto devās atceļā uz nometni. Aiz braucējiem palika kapsēta un izbrīnījušās, smīnīgas nometnieku sejas.

Visi četri braucēji klusēja līdz pat nometnei.

Mārcis bija aizrāvies ar ātrā brauciena skaistumu, šoferis pārdomāja sarunu ar mācītāju, bet aizmugures sēdeklī sēdošie staigāja pakaļ katrs savām domām. Nometnes pagalmā šoferis palēninājа gaitu.

— Kur vispirms: uz cūkkūti vai mācītājmuižu?

Marta piesarka, un Līvāns it kā pamodās.

— Pašam jums, droši vien, liekas, ka esat asprātīgs? — Līvāns jautāja. — Uz Krauzes kundzes istabu.

— Nē! Nevajag! — Marta Krauze tvēra auto durvju rokturi. — Izlaidiet mūs tepat. Mārci, nāc! Un paldies par atvizināšanu.

Auto spēji nobremzēja. Arī Līvāns atvēra savas puses durvis un izkāpis atliecās automobilī pēc talāra somas. Mārcis sēdēja blakus braucējam kā pielipis un negribēja ticēt, ka brauciens jau beidzies.

— Mārci, nedzirdēji? — Marta Krauze satvēra zēna roku. — Kāp ārā un saki paldies!

Zēns negribīgi paklausīja.

Paldies...

— Ņem par labu, — Līvāns zēnam atbildēja kā lielam cilvēkam. — Ceru, ka tev patika. Brauksi citā reizē arī līdzi?

— Jā!

— Īgnums Mārča balsī bija nozudis.

Marta Krauze klusēdama aizgriezās un sāka iet sava dzīvokļa virzienā. Dažos baraku logos rēgojās ziņkāras acis. Redzot Martu aizejam vienu, bet mācītāju ar zēnu paliekam, skatītāji jutās pievilti.

— Mārci, nekavējies! Nāc! — Marta neatskatīdamās sauca.

— Tūlīt! — Mārcis nepacietīgi sauca pretim, tad uzrunāja Līvānu: — Kad?

— Kas — kad?

— Kad mēs brauksim?

— Ak tā! Tu par braukšanu! Brauksim, tiklīdz man iznāks kāda amata lieta.

— Kad kāds mirs?

— Arī tad.

— Es ceru, ka kāds mirs ļoti drīz.

(Turpinājums sekos)

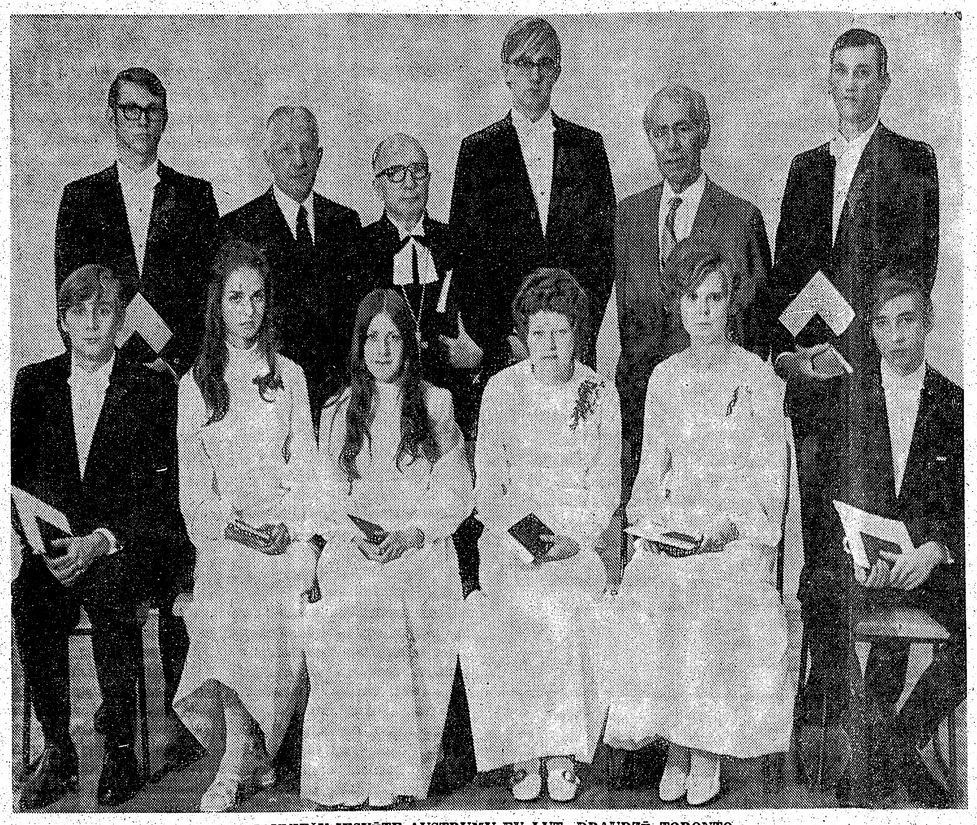

JAUNIEŠU IESVĒTE AUSTRUMU EV.-LUT. DRAUDZĒ TORONTO

Māc. A. Briedis 7. jūnijā iesvētīja 9. jauniešus. Pirmajā rindā no kreisās: Māris Imants Grotāns, Valda Edīte Vidnere, Karena Johanna Blatchina, Inta Aina Bikše, Ilze Skaidrīte Apene un Aivars Viesturs Grotāns. Aizmugurē: Uldis Daugavietis, draudzes priekšnieks E. Ziplāns, māc. A. Briedis, Daimis Arnolds Marsons, draudzes ērģelnieks brīvmākslinieks V. Kviesis un Jānis Daugavietis.

Foto: J. Ligers

Ļeņina patiesais „humānisms"

ETNISKĀS GRUPAS RĪKOS IZSTĀDI ĻEŅINA PATIESĀS SEJAS UN „HUMANISMA" PARĀDĪŠANAI

Ļeņina simtgades piemiņas izstāde, ko aprīļa mēnesī Toronto pilsētas bibliotēkas telpās bija rīkojis komūnistiskais apgāds „Progress Publishers Co", izraisīja pārrunas arī Toronto pilsētas valdē. Tās ierosināja aldermanis V. Boičuks plašākā runā norādot, ka Ļeņinu cildinošā izstāde radījusi sašutumu lielā daļā pilsētas iedzīvotājos, galvenokārt etnisko grupu vidū, kas cildinātā Ļeņina „humānisma" dēļ zaudējuši savu zemi, piederīgos un brīvību. Vispārējos vilcienos pakavēdamies arī pie nozīmīgākiem vēsturiskajiem faktiem par Ļeņina laikā dibināto čeku — tās darbību, kā arī viņa ievadītā komūnisma imperiālistiskajiem mērķiem, Boičuks secināja, ka notikušā izstāde ir bijusi pārāk vienpusīga komūnistisko ideju propaganda. Demokratiskā valstī, kāda ir Kanada, pilsoņiem ir tiesība iepazīties ar „medaļas abām pusēm", un tādēļ ierosina pieņemt lēmumu, ka pilsētas valde aicina Toronto publisko bibliotēku atvēlēt tās pašas telpas izstādei, kas parādītu Ļeņina „vēsturisko nozīmi un humānismu" no citas puses. Šo Boičuka ierosinājumu atbalstīja aldermanis P. Pikets un pilsētas valde to pieņēma bez iebildumiem.

Tagad saņemta arī Toronto pilsētas galvenā bibliotēkāra H. Kambela atbilde, ka bibliotēku pārvalde savā 14. maija sēdē atzinusi pilsētas valdes ierosinājumu par pieņemamu un paredzētajai izstādei telpas atvēlēs pēc visu formālitāšu nokārtošanas.

Tāda ir notikumu secība pēc aizvadītās Ļeņina godināšanas izstādes, un lai iedzīvinātu savu domu par šādas komūnistu propagandas atspēkošanu, aldermanis V. Boičuks 4. jūnijā bija aicinājis etnisko grupu pārstāvjus uz apspriedi Ukraiņu namā. Tur bija ieradušies ap 80 ieinteresēto no desmit dažādām tautībām, latviešus, lietuviešus un igauņus ieskaitot. No latviešiem sanāksmē piedalījās LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs, informācijas nozares vadītājs J. Dreifelds, DV Toronto nodaļas informācijas daļas vadītājs V. Cinis, Mirdza Cine un R. Norītis.

Pēc aldermaņa V. Boičuka uzrunas, klātesošie par sanāksmes vadītāju izraudzīja Toronto Jorkas universitātes profesoru Juri Dareviču, viņa vietnieku J. Simanaviču un sekretāru E. Negridžu. Vairākiem runātājiem izsakoties par iecerētās izstādes nepieciešamību, vienojās, ka tās rīkošanai lietderīgākais veids ir izraudzīt rīcības komiteju, kas sastādītos no visām ieinteresētām tautībām. No latviešiem rīcības komitejā ievēlēja T. Kronbergu, uzticot viņam arī pagaidu priekšsēža pienākumus, no igauņiem ievēlēja E. Saluranду, kā arī pārējo klātesošo tautību pārstāvjus. Par vienu no rīcības komitejas tuvākajiem uzdevumiem atzina informēt arī pārējās etniskās grupas par iecerēto izstādi un pieaicināt tās komitejas darbā. Tiešo darbu sadali rīcības komiteja veiks pirmajā sēdē, kas paredzēta tuvāko pāris nedēļu laikā. Rīcības komiteja būs atbildīga arī par izstādes plānošanu, eksponātu apzināšanu un citiem līdzīgiem priekšdarbiem.

Par izdevīgāko izstādes laiku vairāki sanāksmes dalībnieki ieteica oktobra mēnesi, kad beigusies vasaras sezona un darbību atjaunojušas arī mācību iestādes. Vispārējais atzinums bija, ka izstādes rīkošanai jāveltī lietiška nopietnība, eksponātu izvēlei jābūt ar vēsturisku faktu, literāru un politisku nozīmi, tādēļ darbs nav steidzināms, bet labi sagatavojams, pieaicinot arī techniskos lietpratējus.

Izstādes rīkošana prasīs arī zināmus izdevumus, ko, cerams, bez iebildumiem sagādās atsevišķās organizācijas un tautību grupas. Jau pagājušajā gadā Kanadas DV organizācija izdeva ap 700 dol. pretkomūnistiskas izstādes rīkošanai. Nacionālajai izstādē Toronto, tagad 14. jūnija deportēto piemiņas ietvaros šis var būt teicams mērķis, blakus genocida apkarošanai.

R. N.

„Nākotne 70" atbild

ATKLĀTA VĒSTULE LATVIEŠU SABIEDRĪBAI:

Vēlēdamies novērst pārpratumus par t.s. skaitļotāju satikšanos, „Nākotnes 70" prezidijs paziņo:

Mēs atvainojamies gaidu un skautu dienas rīcības komitejai (un reizē — gaidu un skautu organizācijām) par pārpratumiem, kas radušies tādēļ, ka uz skaitļotāju satikšanās pieteikšanās lapas atbildīgie rīkotāji nebija pietiekami skaidri atzīmēti, — pārpratuma rezultātā gaidu un skautu dienas rīcības komiteja saņēmusi nepelnītu kritiku. Īstenībā „N. 70" prezidijs nes visu atbildību par skaitļotāju satikšanos.

Pēc mūsu uzskatiem mūsu attieksmes un sadarbība ar gaidu un skautu dienas rīcības komiteju vienmēr ir bijušas labas. Tā kā skauti un gaidas arī bija pirmās organizācijas, kas pieteica savu piedalīšanos „Nākotnes 70" svētku rīkošanā, mūsu draudzība vēl dziļāka. Tādēļ atvainojamies par sazināšanās trūkumu t.s. skaitļotāju satikšanās jautājumā. Kaut gaidu un skautu dienu pārstāvis piedalās visās „N.-70" vispārējās un programmas daļas sēdēs, gaidu un skautu dienas rīcības komiteja nebija informēta par skaitļotāju satikšanās plāniem. Kā šīs specifiskās darbības (resp. „aklā randiņa") iniciātori uzņemamies atbildību par saziņas „īssavienojuma" nenovēršanu. Domājam, ka ar to būtu atkritušas tālākās domstarpības.

Pēdējo dienu pārrunas rādījušas, ka ne visiem ir skaidri skaitļotāju satikšanās pamatprincipi. Tādēļ vēlamies paskaidrot, kā risinājās skaitļotāju satikšanās ideja. Svētku dalībnieki mēro garus ceļa gabalus ne tikvien ideālisma un nacionālisma, bet arī draudzības dēļ. Kur gados vecākie satiek senus draugus un paziņas, tur jaunākie meklē jaunas draudzības. No draudzības izaug savstarpēja uzticība un sadarbība, — abas ir nepieciešamas pamatdaļas jebkādam mūsu tautas nākotnes darbam. Ja svētkos ierodas tik tālu izkaisīti un sveši dalībnieki kā citu kontinentu iedzīvotāji, viņu savstarpējā iepazīšanās būtu veicināma. Mēs domājam, ka jaunatne varētu iepazities arī ar aklā randiņa palīdzību. Aklam randiņam būtu jānotiek kādā plašākā sarīkojumā, kas notiktu apmēram nedēļas vidū, kurā vairums dalībnieku neierastos pāros, un kura dalībnieki justos brīvi satikties un atkal šķirties (salīdzinot formālu balli ar tautas deju vakaru).

Var rīkot aklos randiņus tā, ka tur vienkārši satiekas jebkuri divi cilvēki. Pretstatā var meklēt mazāk „aklus" satikšanās pamatus. No visiem iespējamiem kandidātiem var izmeklēt tādus, kam visvairāk kopīgu interešu, uzskatu u.t. nostāja. Lai šādu informāciju iegūtu, ir jāizpilda informācijas lapa. Dalībnieks tajā ne tikvien atbild par sevi un par saviem uzskatiem un nostāju dažādos jautājumos, bet arī atzīmē īpašības, nostāju un uzskatus, kuŗus vēlētos redzēt iespējamā partnerī. Tā dalībnieks ne tikvien noteic kādu partneri tas vēlētos, bet arī kādu nevēlētos satikt, kādi uzskati un dzīves ziņas tam pretīgi. Pēc mūsu uzskatiem jautājumu saturs ir tik morāls vai nemorāls, par cik atbildētājs atbalsta „morālas" vai „nemorālas" iespējas katrā atsevišķā jautājumā.

Tālāk randiņa rīkotājs salīdzina atbildes labākam „sapārojumam." Pie liela jautājumu un dalībnieku skaita šādu salīdzināšanas darbu īsā laika sprīdī spēj veikt tikai skaitļotājs. Izvēloties skaitļotāju kā galveno palīgli dzekli, mēs noskaidrojām, ka pārējās pieejamās skaitļotāju programmas (pēc satura visumā vienādas) kā arī eventuāli mūsu pašu sastādīta programma būtu izmaksājušas daudz dārgāk. Rezultātā nolīgām un pārtulkojām Toronto augstskolas inženierzinātņu fakultātē sastādīto un lietoto programmu.

Vēl vēlamies piemetināt, ka iegūtā informācija paliks absolūti konfidenciāla (nebūs arī zināma eventuālam partnerim), ka tā netiks izmantota nekādām citām vajadzībām, un ka to iznīcināsim pēc aklā randiņa izkārtošanas.

Lai novērstu iespaidu, ka „Nākotne 70" prezidijs nebūtu laikā kārtojis savu atbildību šai jautājumā, vēlamies paskaidrot, ka lapu sākām izplatīt 25. aprīlī, bet pirmo kritiku saņēmām 1. jūnija vakarā, lasot gaidu un skautu dienas vadītāja atklātās vēstules norakstu.

Pašreizējās sarunas dod iemeslu cerēt, ka iepriekš minētajā vēstulē spalva varētu būt aizsteigusies priekšā iespējamiem izkārtojumiem starp gaidu un skautu dienas rīcības komiteju (resp. „Kājas klonu rībināja" rīkotājiem) un „N.-70" prezidiju (resp. skaitļotāja satikšanās — „aklā randiņa" rīkotājiem). Šo jautājumu nokārtosim pāris dienu laikā.

Kopš 1. jūnija esam dzirdējuši dažādus par un pret uzskatus šai jautājumā. Mēs labprāt vēlētos dzirdēt vēl citu uzskatus. Paredzamā Kanadas pasta streika dēļ rakstiet ar adresi: Nākotne 70, c/o Mr. P. Galītis, 495 St. Lawrence Ave., Buffalo, N.Y. 14216, U.S.A. Šos datus sakoposim, kā arī nodosim avīzēm tos rakstus vai to rakstītāju vārdus, kas to izteikti vēlēsies.

„Nākotne 70" prezidija vārdā
Dr. Voldemārs Gulēns, jun.,
priekšsēdis.

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA

Latvian (Toronto) Credit Union Ltd.
491 College St, Toronto 174, Ont.

Telef. 924-2775

maksā

6% PAR NOGULDĪJUMIEM
7—7½ PAR ILGTERMIŅA NOGULDĪJUMIEM

Kreditsabiedrība izdara visas pa tautas banku operācijas, izsniedz aizdevumus, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus.

ĒRIET AR NAUDAS NOGULDĪŠANU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRĪBA IZDARA DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANU LĪDZ $2000.00 VAI $5000.00

Birojs atvērts darbdienās no pl.
12 — 8 vakarā,
sestdienās no pl. 9—1 p.p.

Divu stundu debates par vienu jautājumu

(Pārnesums no 1. lpp.)

kārt par seksuālajiem jautājumiem, bet pavisam maz par dzeršanu un narkotikas lietošanu. Bērni uzvedas tā, kā viņi audzināti, — uzsvēra V. Gulēns un apšaubīja, ka LNAK nav nekādas varas, kā apgalvojis V. Upeslācis, jo citādi tā nevēlētos šīs aptaujas lietā pieņemt kādu atzinumu. V. Gulēns uzsvēra, ka apzinās, kas ir konfidenciālitāte, tādēļ darīts viss, lai iegūtā informācija nekādā citā veidā nebūtu izmantojama, kā vienīgi N-70 plānotajā. Uztraukumam par seksa jautājumiem nav pamata, jo Kanadā jau pirmskolā māca, kas ir dzimtība, rādot attiecīgas filmas jau bērnu dārzā. Aptaujas doma ir — ar skaitļošanas palīdzību dot iespēju satikties tādiem, kuŗiem līdzīgi uzskati, vismaz ne pretēji. V. Gulēns ieskatīja, ka rezolūcija pret šo aptauju būtu tikai neapdomāta viena vakara izjūtu uzplūduma rezultāts, nenākot par labu ne N-70, ne LNAK profesionālai stājai.

Pēc īsām starpdebatēm, kuŗās T. Kronbergs aizrādīja, ka aptaujā ne tikai viens, bet vismaz 7 punkti nav pieņemami, tādēļ nesaprotami, ko īsti domājuši tie, kuŗi pirktos jautājumus caurskatījuši, bet V. Gulēns atbildēja, ka caurskatītājiem ir pietiekami profesionālu spēju, lai zinātu, ko var jautāt. T. Kronbergam apšaubot, vai jautājumi piemēroti arī 15-gadīgajiem, LNAK valde nobalsojumā ar 8 balsīm, vienam atturoties, atzina, ka uz aptaujas lapas izplatīšanu ir jāreaģē.

Atbildot uz pretviedokļiem, J. Mežaks izteica pārliecību, ka LNAK rezolūcija nevar kaitēt „Nākotnes 70" vispārējiem plāniem, jo tie rezolūcijā ir atzinīgi novērtēti, ko apliecina arī šajā sēdē piešķirtais 900 dol. pabalsts. Kļūdas var novērst, taču „Nākotne 70" domā, ka nav kļūdījusies. Ja N-70 savu kļūdīšanos atzītu, tad rezolūcija nebūtu vajadzīga.

Uz to V. Gulēns atzina, ka debates šai sēdē rāda, ka kļūda izdarīta, tikai — „kādā gradā tā izdarīta"? Tālāk V. Gulēns atzina: „Kļūda bija mūsu pieņēmums, ka ar mūsu pašu domām vien pietiek aptaujas izdarīšanai. Kļūda bija arī tā, ka nepaskaidrojām, no kuŗienes aptaujas farma nāk un ka tā nav pašu sastādīta. Vajadzēja arī paskaidrot, ka jauniešus zem 16 gadiem sapāros tikai savstarpēji. Taču šī aptaujas lapa ir veids, kā vislabāk sapārot tos, kuŗi saprotas, tādēļ pašiem jautājumiem piekrīt tikai sekundāra nozīme." Paskaidrojuma nobeigumā V. Gulēns norādīja, ka krājumā vairs tikai ap 500 aptaujas lapu un ka viņš ir gatavs kļūdu atzīt un sniegt paskaidrojumus presē.

E. Upenieks vēl ieteica ignorēt pašu skaitļošanu kā tādu, A. Libere jautāja, cik nopietni sapārošana domāta, bet G. Liepiņš vaicāja, „vai mēs uztraucamies par pašiem aptaujas jautājumiem, vai arī par sapārošanu", un atzina, ka ar apstrīdēto jautājumu izsviešanu no aptaujas jauniešu personīgo rīcību nekādi neiespaidos. Debašu nobeigumā LNAK valde vienprātīgi pieņēma šādu rezolūciju resp. atzinumu:

„LNAK valde atzinīgi novērtē „Nākotnes 70" ideju, programmu un jaunatnes darbu tās īstenošanā, kā arī gatava sniegt iespējamo atbalstu. Tomēr, iepazinusies ar 'Skaitļotāju satikšanās' lapu, LNAK valde atzīst, ka daļa jautājumu nav piemēroti jauniešiem, būdami pretrunā ar pieņemtām ētiski - morālām normām un latvisko dzīves ziņu. LNAK valde uzskata šīs jautājumu lapas izdošanu un izplatīšanu par kļūdu."

Sēdē piedalījās LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs, vicepriekšsēži A. Rāviņš un K. Tannis, sekretārs I. Alksnis, kasieris J. Skrastiņš, biedrzinis Dr. E. Upenieks, valdes locekļi J. Mežaks,, Dr. A. Šteins un G. Liepiņš, politiskās nozares vadītājs V. Upeslācis, kultūras nozares vadītāja I. Vīksna, audzināšanas komitejas vadītāja A. Martinsone, revīzijas komisijas pārstāvji J. Grodnis un B. Senkēviča, referents honorāru jautājumos V. Kaliņš, darbvedis J. Rolavs, Latviešu sporta apvienības Kanadā priekšsēdis V. Sališs (tikai sēdes sākuma daļā), Latviešu nacionālās jaunatnes apvienības Kanadā priekšsēde A. Libere un „Nākotnes - 70" pārstāvji Dr. V. Gulēns, O. Sils un A. Zaķis.

Vč.

TORONTO ZIŅAS

● Arī Toronto latviešu baptistu draudze vēlas izmantot dziesmu svētkus, lai pulcētos kopā ar baptistu ticības iebraucējiem no citām pilsētām. Šīs vēlēšanās īstenošanai draudze 4. jūlijā plkst. 7 vakarā Valmera ielas baznīcā (Walmer Rd. un Lowther Ave.) rīko latviešu baptistu draudzības vakaru, bet dienu vēlāk plkst. 11 dienā latviešu baptistu dievkalpojumu Yorkminster Park baznīcas (1585 Yonge St.) lekciju zālē. Dievkalpojumā runās no citām pilsētām iebraukušie baptistu mācītāji un dziedās uz vietas sastādāms koris, tādēļ iebraukušie koristi un diriģenti aicināti dievkalpojuma vietā pulcēties jau plkst. 10 rītā kopīgam mēģinājumam. Diemžēl, dziedātājiem būs jāatsakās no tai pašā laikā notiekošā dziesmu svētku rakstnieku rīta apmeklēšanas.

● Latviešu nama valde un dāmu komiteja 26. jūnija vakarā rīko pārbūvētā nama nodošanu sabiedrības lietošanā un dāmu komitejas dāvātā sienas gleznojuma atklāšanu. Sekojošais saviesīgais vakars ar deju, uzkodām un atspirdzinājumiem sauksies „No maliņu maliņām." Jaunizbūvētajās telpās mītnes radušas korp. Tālavija, LNAK un Frat. Lataviensis. Vēl ir iespēja par nelielu īres maksu gadā mazākai organizācijai vai korporācijai iegūt nelielu telpu. Interesenti lūgti sazināties ar nama vadībā.

● Arī Toronto tautas mākslas padome arī šogad organizē pērn sekmīgi uzsākto „Starptautisko karavānu" (Metro International Caravan). Tā notiks laikā no 24. jūnija līdz 1. jūlijam ar 35 „galvaspilsētu" piedalīšanos, kuŗu vidū šogad nebūs Rīgas. Latviešu piedalīšanos šajā etnisko grupu festivālā kavē tai pašā laikā notiekošie Kanadas latviešu 5. dziesmu svētki un gatavošanās tiem. Šogad nepiedalās arī vairs lietuvieši, bet igauņi iekārtos kopīgu centru ar somiem.

● Māc. A. Briedis Austrumu draudzē salaulājis inž. Ivaru Zvaigzni ar farmaceiti Aiju Līdaci un Danielu Vordu (Ward) ar Valdu Jeigi.

● Māc. R. Ekšteina priekšlasījumu cikla nobeigumā 28. maijā Latviešu namā bija pulcējušies 76 klausītāji. Dziedāja baptistu draudzes koris Ž. Gertnera vadībā. „Reliģiski ētisku pārdomu vakaru" cikls turpināsies arī nākošajā sezonā.

● Prāvesta Dr. B. Kokina 35 gadu priestera amata atceri Latviešu katoļu vienība atzīmēja ar dievkalpojumu 31. maijā lietuviešu Jāņa Kristītāja baznīcā, piedaloties vairāk nekā 100 apmeklētājiem. Dievkalpojumu kuplināja soliste A. Sapale-Raikovska, pavadot K. Zariņai, un vienības koris A. Gertmaņa vadībā.

KANADAS ZIŅAS

MONTREALA

● Sv. Pāvila latviešu draudzē prāvests V. Šēfers 17. maijā iesvētīja: Lindu Bērziņu, Sandru Birkenu, Irisu Bisenieci, Ligu Dekmeijeri, Ingridu Gaŗo, Dainu Janītēnu, Ilzi Lāci, Ritu Strautiņu, Voldemāru Lazdiņu un Valdi Miķelsonu. Iesvētības notika Presbiterāņu baznīcā, piedaloties 300 apmeklētājiem.

● Sv. Pāvila draudzes dāmu komiteja priekšnieces Irmas Vasariņas vadībā draudzes lauku īpašumā Tērvetē 20. jūnijā rīko Līgo svētkus. Turpat notiks arī Montrealas latviešu kolonijas bērnu vasaras nometne, kuŗu vadīs J. Lakats. Bērni pieteicami I. Lakatam pa tālr 681-6392, vai arī Im. Staprānam, tālr. 739-5493. Nometni atklās 12. jūlijā, plkst. 11 rītā ar dievkalpojumu un karogu uzvilkšanu.

● Trīsvienības draudzes māc. A. Voitkus 24. maijā iesvētīja Igaunu Sv. Jāņa baznīcā: Ritu Ceriņu, Modru Mālderi, Aldu Birutu Plūmi, Jāni Landovski, Andri Skrastiņu un Andreju Vītolu, klātesot pāri par 300 dievlūdzēju. Dievkalpojumu kuplināja brīvmāksliniece Līna Karlsone.

Sk.

● Latviešu skolas izlaidums notika 23. maijā Sv. Kevina skolā. Svinīgo aktu atklāja skolas pārzinis K. Deksnis. Pamatskolu šogad beidza: Edgars Bērzonis, Anna Miglone, Mārtiņš Ozoliņš, Silvija Poriete un Jānis Steprāns, bet ģimnaziju — Vincents Dindzāns un Dace Štauvere. Audzēkņi saņēma grāmatu veltes. Rakstniece Irma Grebzde dāvināja savas „Tikai meitene" un „Sērmūkšu pagasta ļaudis". DV nodaļas balvu, vairoziņus un grāmatas, pasniedza E. Reveliņš. Par labākām sekmēm latviešu valodā rakstnieces B. Senkēvičas balvu ieguva Dace Štauvere un Mārtiņš Ozoliņš, bet par labākām sekmēm visos priekšmetos — Montrealas latviešu katoļu draudzes balvu — Vincents Dindzāns, bet latviešu katoļu kultūras centra balvu — Edgars Bērzonis. Skolas vecāku padomes priekšsēdis šogad bija M. Štauvers. Latviešu skolā mācījās ap 60 bērnu. Sekoja skolnieku priekšnesumi ar azaidu un tautiskām dejām. Bija dabūjams arī skolas jauniešu žurnāls „Montrealas jaunietis". Nobeigumā skolniekiem un vecākiem pateicās skolas pārzinis K. Deksnis.

SĪKĀS ZIŅAS

● Čechoslovakijas sūtniecības birojs Ankarā, Turcijā, oficiāli paziņoja, ka sūtnis Aleksandrs Dubčeks atgriezies uz divi nedēļām Prāgā, lai apmeklētu savu „ļoti slimo māti". Sakarā ar 49 g. vecā agrākā partijas vadītāja ierašanos Prāgā prese vērsusi pret viņu asus uzbrukumus.

● Kāds Ņujorkas kongresa loceklis, adresējot precētām un neprecētām amerikāņu sievietēm pasta sūtījumus, ierosinājis atvietot „Mrs" un „Miss' vienkārši ar „Ms". Demokratu pārstāvis Jonatans Binghems sacījis, ka daudzas sievietes jūtas aizkartas, ja viņām jautā par ģimenes stāvokli. — Ja „Mr" ir labs visiem vīriešiem, precētiem un neprecētiem, kādēļ „Ms" nebūtu labs uzrunājot visas sievietes, neatkarīgi no ģimenes stāvokļa? — jautājis Binghems. Ja amerikāņiem kungu, kundžu un jaunkundžu uzrunas šķiet viegli atrisināmas, citādi tas ir komūnistu valstībā, kur nodārdītā vietā parasti paliek „tukšums". Ar šo jautājumu „Cīņā" nodarbojies arī rakstnieks Miervaldis Birze. Viņš atzinis, ka uzruna „meitenīt", kas it kā stājusies „jaunkundzes" vietā, gan būtu piedienīga padsmitniecēm, taču „dāmu valsis" izklausītos labāk nekā „sieviešu valsis". Par „dāmas" vārdu neviena sieviete neapvainosies. Arī „kungu zeķturu" valkātājs šī vārda dēļ vien par īstu kungu nekļūšot. Jautājums arī, vai vārdiņu „cienītā" vajadzētu izskaust?

Dr. med. LILIJA SKULTĀNE,

605 Offenbach/M., Waldstrasse 13, W. Germany —
speciāliste ādas slimībās, alerģijā un šūnu terapijā
pēc profesora Nīhansa / Zelltherapie nach Professor
Niehans: vispārējā revitalizācija, asinsrinķošanas
traucējumi, artroze u.t.t. / —
ATVAĻINĀJUMĀ
no 15. jūnija līdz 5. septembrim.

Pateicība

Dziļā mīlestībā izsakām sirsnīgāko pateicību archibīskapam Arnoldam Lūša kungam un visiem, visiem draugiem un paziņām, pavadot pēdējā gaitā mūsu mīļoto Jāni Ķeksi.

Piederīgie

ZOBĀRSTS

MEKLĒ ASISTENTU

VECUMS NO 19 — 40 GADIEM

Nepieciešama perfekta angļu valoda šim labi atalgotajam darbam.

Lūdz zvanīt 922-0952.

Toronto latviešu biedrības
liņa, Biruta Niedra, Dzintr
le, skolas pārzine A. Mart
Daina Zilāne, Aina Celmiņa
tūrs Siksna, Arnis Budrēvic

Aiz mum

(Pārnesums no 1. lpp
niņš, studentu korporācijas
ja pārstāvis arch. G. Koru
ar sveicienu nodeva arī a
TLTA sestdienas ģimnazija
trise V. Slaviešā zīmīgi p
ka skolu beigušie ieguvuši
vības apliecību" — brīvību
ties no latviešu valodas, h
viņi varēs iestāties arī
ģimnazijā. „Telpas Latviešu
būs visiem," piebilda dir
„Uz redzēšanos rudenī!" A
tus vēl sveica vecāku p
priekšsēdis R. Kurzemnie
sniedzot padomes veltī skoi
Skujai par nepārtraukti
tiem 20 gadiem audzinātāja
tāpat skolas pārzinei A. M
nei, kuŗa šinī amatā nepa
nostrādājusi 15 gadus. Al
savukārt pasniedza sava
latviskā stilā izstrādātu ka
ta pamatni, bet skolu beig
dā pateicās absolvente D
liņa. Audzinātāja A. Muk
ma no saviem audzēkņiem
ku šķīvi.

Rakstveida apsveikumu
20. gadskārtā, kā tas bija

25 gad

Longailendas latviešu
las un pamatskolas pārzi
valdis Dukāts 31. maijā a
uz 25 darba gadiem latvie
un jaunatnes organizācijā
salas" skolas un draudzes
darbinieki un dāmu komit
ja jubilāra godināšanu. P
kalpojuma, ko vadīja Sala
cas māc. O. Gulbis un
Elizabetes draudzes māc.
le, ap 80 viesu pulcējās
sarīkojumu zālē. Apsveicē
ievadīja māc. O. Gulbis.
dzot aploksni. Ņujorkas
ev.-lut. draudzes vārdā
sveica J. Lagzdiņš, pasni
zinības rakstu. A. Trautma
ca no Salas novada, A.
— dāmu komitejas, I. Di
ALAs izglītības biroja, be
me — kollēgu-skolotāju v
Beķere — Longailendas
jaunatnes, K. Hass —
skolas klases, bet A. Las
vidusskolas skolēnu vārdā
vienības sveicienus ziedu
deva A. Rumaka, bet Ģen.

Ticības k

Kā agrāk ziņots, Angli
šajam „FCI biļetenam
Central European News
kuŗā sniegtas īsas ziņas
kumiem apspiestajās taut
spējamiem pagriezienie
mā, sākot ar maiju, piev
latviešu daļa — „LNA —
New Agency". To vada
Eiropas tautu asamblejas
pārstāvis Pauls Reinhar
Jostens.

Pirmajā izdevumā, star
sāms, ka Latvijas komūni
jas centrālkomiteja sast
locekļiem, bet tikai divi
ši. Divi ir krievi un pārē
padomijā pārkrievināti
(Iespējams, ka tie visu
nīst vēl vairāk nekā tīri

...autājumu

...ārs I. Alksnis, kasieris ...ņš, biedrzinis Dr. E. ... valdes locekļi J. Me... A. Steins un G. Lie... ...iskās nozares vadītājs ...s, kultūras nozares va... ...ksna, audzināšanas ko... ...adītāja A. Martinsone, ...komisijas pārstāvji J. ...n B. Senkēviča, refe... ...rāru jautājumos V. Ka... ...ēdis J. Rolavs, Latvie... ...apvienības Kanadā ... V. Saliņš (tikai sēdes ...ālā). Latviešu nācionā... ...nes apvienības Kanadā ... A. Libere un „Nākot... ...ārstāvji Dr. V. Gulēns, ... A. Zakis.

Vē.

...ZINAS

...o tautas mākslas pado... ...ad organizē pērn sekmī... ...„Starptautisko karavā... ...(International Caravan) ...laikā no 24. jūnija līdz ... ar 35 „galvaspilsētu" ...s, kuru vidū šogad ne... ... Latviešu piedalīšanos ...o grupu festivālā kavē ...laikā notiekošie Kana... ...u 5. dziesmu svētki un ...s tiem. Šogad nepieda... ...rs lietuviešu, bet īgaunu ...pīgu centru ar somiem. ... A. Briedis Austrumu ...laulājis inž. Ivaru Zvaig... ...rmaceiti Aiju Lidaci un ...rdu (Ward) ar Valdu

R. Ekstena priekšlasīju... ...beigumā 28. maijā Lat... ...nā bija pulcējušies 76 ... Dziedāja baptistu drau... Ž. Gertnera vadībā. „Re... ...sku pārdomu vakaru" ...nāsies arī nākošajā sezo...

...ta Dr. B. Kokina 35 ga... ...a āmata atceri Latviešu ...ība atzīmēja ar dievkal... ... maijā lietuviešu Jāņa ...baznīcā, piedaloties vai ...00 apmeklētājiem. Diev... ...kuplināja soliste A. Sa... ...ska, pavadot K. Zari... ...nības koris A. Gertmaņa

...ZIŅAS

...šu skolas izlaidums no ...aijā Sv. Kevina skolā ...tu atklāja skolas pārzi... ...snis. Pamatskolu šogad ...lgars Bērzonis, Anna ...Mārtiņš Ozoliņš, Silvija ...n Jānis Steprāns, bet ... — Vincents Dindzāns ...tauvere. Audzēkņi saņē... ...tu veltes. Rakstniece Ir... ...e dāvināja savas „Tikai ...un „Sērmūkšu pagasta ...V nodaļas balvu, vairo... ...grāmatas, pasniedza E. ...Par labākām sekmēm ...valodā rakstnieces B. ... balvu ieguva Dace ...un Mārtiņš Ozoliņš, bet ...m sekmēm visos priekš... ...Montrealas latviešu ka... ...dzes balvu — Vincents ...bet latviešu katoļu kul... ...ra balvu — Edgars Bēr... ...olas vecāku padomes ... šogad bija M. Stau... ...viešu skolā mācījās ap... ...Sekoja skolnieku priekš... ...azaidu un tautiskām de... ...labūjams arī skolas jau... ...nāls ...Montrealas jau... ...Noslēgumā skolniekiem ...em pateicās skolas pār... ...Deksnis.

Sk.

...LTĀNE,

...V. Germany — ... šūnu terapijā ... nach Professor ...sinsrinkošanas — ...M Ā ...mbrim.

...eicību archibiska... ... visiem draugiem ...ūsu mīloto Jāņi

...e d e r i g i e

...TS ...TU ...DIEM ...i atalgotajam darbam.

Toronto latviešu biedrības sestdienas skolas 19. izlaiduma abu 8. klašu absolventi: Uzņēmumā 1. rindā no kresisās: Silvija Melli, Nora Gubiņa, Sandra Eikina, Daina Siliņa, Biruta Niedra, Dzintra Pērkone, Silvija Nāģele, Dace Prauliņa un Laima Ķuse. 2. rindā Māra Rāviņa, Brigita Joma, Ilze Morgenšterna, klases audzinātāja S. Pogule, skolas pārzine A. Martinsone, klases audzinātāja A. Mukta, Rita Langenfelde un Daina Brumele. 3. rindā (stāv) Leonards Turkēvics, Linda Veisberga, Baiba Grāvīte, Daina Zilāne, Aina Celmiņa, Astra Vītola, Karīna Mieriņa, Inga Vīmane, Ivars Grimba un Adriāns Niedra. Aizmugurē: Andris Auziņš, Rolands Lapiņš, Pēteris Zariņš, Artūrs Siksna, Arnis Budrēvics, EgilsMatīss, Kalvis Kurzemnieks, Ronalds Joma, Jānis Plaudis, Jānis Miķelsons, Viktors Jaunkalns, Kārlis rastiņš un Roberts Jaunkalns. Uzņēmumā iztrūkst absolvents Edgars Kiršs.

Foto: J. Ligers

Aiz mums nepaliks...

(Pārnesums no 1. lpp.)

niņš, studentu korporācijas Selonija pārstāvis arch. G. Korulis līdz ar sveicienu nodeva arī aploksni. TLTA sestdienas ģimnazijas direktrise V. Slaviešа zīmīgi piebilda, ka skolu beigušie ieguvuši arī „brīvības apliecību" — brīvību atteikties no latviešu valodas, bet brīvi viņi varēs iestāties arī latviešu ģimnazijā. „Telpas Latviešu namā būs visiem," piebilda direktrise: „Uz redzēšanos rudenī!" Absolventus vēl sveica vecāku padomes priekšsēdis R. Kurzemnieks, pasniedzot padomes veltī skolotājai R. Skujai par nepārtraukti nokalpotiem 20 gadiem audzinātājas darbā, tāpat skolas pārzinei A. Martinsonei, kura šinī amatā nepārtraukti nostrādājusi 15 gadus. Absolventi savukārt pasniedza savai skolai latviskā stilā izstrādātu karoga kāta pamatni, bet skolu beigušo vārdā pateicās absolvente Daina Siliņa. Audzinātāja A. Mukte saņēma no saviem audzēkņiem tautiskuku šķīvi.

Rakstveida apsveikumus skolas 20. gadskārtā, kā tas bija lasāms iespiestajā izlaiduma akta programmā, iepriekš bija atsūtījuši: archibīskaps A. Lūsis, Latvijas sūtniecības vadītājs Vašingtonā Dr. A. Spekke, Sv. Andreja ev.-lut. draudzes priekšnieks R. Roze, Toronto latviešu katoļu jauniešu pulciņa priekšnieks J. Pērkons, TLTA vadītājs A. Sudmalis, sveicot sestdienas ģimnazijas vārdā, korporācijas Lettonia kopas seniors N. Liņājs, TLB sestdienas skolas agrākā pārzine no 1951.—1955. gadam — M. Matīsa, Kanadas latviešu skautu jendas priekšnieks E. Dāvidsons, Kanadas latviešu gaidu jendas priekšniece G. Upīte un Gaujas (14.) gaidu vienības priekšniece I. Kalniņa.

TLB sestdienas skolu ar augstāko atzīmi šogad beidza 7 audzēkņi: Daina Brumele, Brigita Joma, Ilze Morgenšterna, Adriāns Niedra, Biruta Niedra, Daina Siliņa un Daina Zilāna; pārējie beigušie alfabēta secībā: Andris Auziņš, Kārlis Brasliņš, Arnis Budrēvics, Aina Celmiņa, Sandra Eikina, Baiba Grāvīte, Ivars Grimba, Nora Gubiņa, Roberts Jaunkalns, Viktors Jaunkalns, Ronalds Joma, Edgars Kiršs, Kalvis Kurzemnieks, Laima Ķuse, Rita Langenfelde, Rolands Liepiņš, Egils Matīss, Silvija Melli, Karīna Mieriņa, Jānis Miķelsons, Silvija Nāģele, Dzintra Pērkona, Jānis Plaudis, Dace Prauliņa, Māra Rāviņa, Arturs Siksna, Leonards Turkēvics, Linda Veisberga, Inga Vīmane, Astra Vītola un Pēteris Zariņš.

TLB sestdienas skola darbu uzsāka 1950. gada 6. septembrī, toreizējā Latviešu biedrības priekšnieka A. Kļaviņa ierosmē. Skolas pārzines pienākumus uzņēmās M. Matīsa, bet par skolotājām darbojās R. Skuja un M. Udrovska. Darbu sākot, skolēnu skaits bija 60, bet tas vēlāk pastāvīgi pieaudzis, tāpat skolotāju skaits, aizvadītajā mācības gadā strādājot jau 21 pasniedzējam, darbvedei L. Tauriņai, akordeonistam A. Šmitam un pianistei J. Ezerkalnei, pavisam 24 darbiniekiem. TLB pārstāvis skolā ir A. Gribusts, kas darbojas jau 12 gadus. Skolā tagad darbojas 8 klases un pirmskola, kurā uzņem bērnus, sākot ar 5 dzīves gadiem. 20 gados skolu absolvējuši, kā jau minēts, 483 skolēni, daudziem no tiem turpinot darboties latviešu organizācijās. Lielu atsaucību skolas darbam parādījušas Toronto latviešu organizācijas, draudzes, kopas un visa latviešu sabiedrība.

—rs.

25 gadi audzinātāja darbā

Longailendas latviešu vidusskolas un pamatskolas pārzinis Tālivaldis Dukāts 31. maijā atskatījās uz 25 darba gadiem latviešu skolās un jaunatnes organizācijās. „Gaŗās salas" skolas un draudzes novada darbinieki un dāmu komiteja rīkoja jubilāra godināšanu. Pēc dievkalpojuma, ko vadīja Salas baznīcas māc. O. Gulbis un Nuarkas-Elizabetes draudzes māc. T. Vēdzele, ap 80 viesu pulcējās draudzes sarikojumu zālē. Apsveicēju rindu ievadīja māc. O. Gulbis, pasniedzot aploksni. Nujorkas latviešu ev.-lut. draudzes vārdā jubilāru sveica J. Lagzdiņš, pasniedzot atzinības rakstu. A. Trautmanis sveica no Salas novada, A. Lagzdiņa — dāmu komitejas, I. Dimbira — ALAs izglītības biroja, bet T. Mieme — kollēgu-skolotāju vārdā, R. Beķere — Longailendas latviešu jaunatnes, K. Hass — speciālās skolas klases, bet A. Lagzdiņš — vidusskolas skolēnu vārdā. DV apvienības sveicienus ziedu veidā nodeva A. Rumaka, bet Ģen. Goppera fonda dāvanu — grāmatu — A. Lūsis. Korporāciju kopas sveicienus nodeva — J. Ozoliņš, bet jubilāra kaŗa gaitu priekšnieks J. Zaķis nodeva korp. Vendia sveicienus un aploksni. Bij. Omahas draudzes māc. T. Vēdzele atzinīgi novērtēja jubilāra 8 gadu darbu Omahā, kuras pilsētas vecākais un padome iepriekšējā dienā T. Dukātu bija izraudzījusi par šīs pilsētas goda pilsoni.

Ar rakstu sveica Nujorkas skolu padome, skolu pārziņi, Elza Zante, A. Cīrule, bij. darba kollēgas, AL As priekšsēdis U. Grava, kuŗam jubilārs 1954. g. oktobrī pasniedza jaunatnes vadītāja diplomu, Ģ. Kaugars 2x2 nometnes vārdā, dzejniece Zenta Liepa. Latviešu skautu vārdā sveica F. Sipols. Interesants sveiciens dzejā bija rakstniekam Nikolajam Kalniņam.

Par bagātīgo azaidu bija rūpējušās dāmu komitejas. Viesu vidū bija liels skaits jubilāra agrāko audzēkņu.

L. R.

Ticības brīvība komūnisma praksē

Kā agrāk ziņots, Anglijā iznākošajam „FCI biļetenam" (Free Central European News Agency), kuŗā sniegtas īsas ziņas par notikumiem apspiestajās tautās vai iespējamiem pagrieziemiem to režīmā, sākot ar maiju, pievienota arī latviešu daļa — „LNA — Latvian New Agency". To vada Apspiesto Eiropas tautu asamblejas latviešu pārstāvis Pauls Reinhards un J. Jostens.

Pirmajā izdevumā, starp citu, lasāms, ka Latvijas komūnistu partijas centrālkomiteja sastāv no 10 locekļiem, bet tikai divi ir latvieši. Divi ir krievi un pārējie seši — padomijā pārkrievināti latvieši. (Iespējams, ka tie visu latvisko nīst vēl vairāk nekā tīrie sveštautieši...) No 39 apgabalu partijas pirmajiem sekretāriem 18 ir krievi, bet visvairāk to ir okupētās Latvijas ministrijās. 12 svarīgāko ministru posteņus ieņem krievi, 26 ministri ir latviešu cilmes asins un gara jaukteņi, dzimuši un izglītoti Pad. savienībā, bet tikai 3 ir Latvijas latvieši.

Cik neganti nežēlīga un pretīga ir tautas brāļu varaskāre un atriebības tieksmes, liecina ziņa, kas ņemta no „Cīņas". Partijas locekļis un Robežnieku kolchoza priekšsēdis Krāslavas distriktā Alberts Vērdiņš apglabājis savu mirušo māti pēc kristīga cilvēka paražām ar mācītāja piedalīšanos. Šais bērēs piedalījusies arī vietējās komūnistu organizācijas sekretāre Marija Ignatjeva. Partijas disciplīnas komiteja pēc nopratināšanas abus no partijas izslēgusi un A. Vērdiņu arī atcēlusi no amata.

Ar pipi uz jumta

Latviešiem ir jocīga rakstība, ko svešvalodu lietotāji viegli nespēj iemācīties. Savādāk rakstāmmašīnu gatavotāji būtu iemācījušies uz atsevišķiem taustiņiem likt latvisko burtu apzīmējumus. Kā lai pareizā latviešu valodā uzraksta sacerējumu, ja rakstāmmašīnai trūkst burtu garumzīmju, ja nav nekādas zīmes mīkstinājumiem, atskaitot komatu, ja šņāceņiem trūkst jumtiņa un ja lielajiem un mazajiem burtiem visi apzīmējumi ir atšķirīgā augstumā! Gandrīz jāpieņem, ka pasaules lieltautas neieskata latviešus par rakstīt pratējiem... Kaut kur lasīju kādu atzīmi (laikam laikrakstā), ka Indianapolē runājuši par labu latviešu valodu, bet delegātu saraksts izgatavots bez latviešu burtiem. Izskaidrojums notikumam vienkāršs: kongresā nerunāja par latviešu rakstāmmašīnu radīšanu! Patvērumu zemēs dzīvojot, esam piesavinājušies šo tautu paražas, lietojot arī šīm tautām domātās rakstāmmašīnas. Ja kongress nenolemj, ka vajadzīgi latviešu burtu taisītāji-speciālisti, tad velti gaidīt pareizu latviešu rakstu valodu.

Latviešu lielpilsētu, vai — kā agrāk sauca — lielo koloniju delegāti bija apmierināti ar uzņemšanu Indianapolē. Ja var ticēt novērojumiem, šķiet, arī Indianapoles latvieši bija apmierināti. Pēc biedrības priekšniekam ienāca priekšlikums nākamo Preses balli sarīkot Indianapolē. Atkristu dārgās Ņujorkas telpas, kur aiziet tūkstoši, dolaros aplēsot, bet apmeklētāju skaits Indianapolē būtu pietiekams, lai balle labi izdotos. Ja ceļš no Ņujorkas līdz Indianapolei nemaksātu tik nešpetni dārgi — 100 dolaru, neskaitot centus, tad ballei labāku vietu tiešām grūti būtu atrast. No Čikagas, salīdzinājumā ar Ņujorku, ceļa izdevumi ir niecīgi — parasto privāto satikšmes līdzekļu sniedzamībā. Tā kā ne visiem latviešiem izdevies iegādāties privātas lidmašīnas, par privātu satiksmes līdzekli uzskatāms automobilis, motocikls vai divritenis (arī trīsritenis pieņemams, bet to lietotāji nav ballē gājēji). Ziemā būtu noderīgas arī sniega motorkamanas, sevišķi ja balli izdotos sarīkot sniegputeņa laikā!

Indianapolē dažas lietas taču cītādas kā Ņujorkā, runājot arī par naudas lietām, šoreiz par dolara zīmi. Parastajam amerikāņu dolaram vidū ir prezidenta Džordža Vašingtona attēls. Indianapolē varēja vērot citādu dolaru, kaut ar to pašu pirktspēju. Dažas dienas pirms pagājušā gada prezidenta vēlēšanām kāda latviešu ģimene, mainot lielāku naudas zīmi, saņēma vairākas sīkākas dolaru zīmes. Kāda no tām šķita mazliet citāda kā pārējās. To aplūkojot tuvāk, atklājās, ka Džordža Vašingtona vietā uz naudas zīmes uzlīmēts Džordža Volesa attēls. Voless toreiz kandidēja par prezidentu un saņēma apmēram 12% nodoto balsu. Liekas, naudas pārtaisītājiem bijis „viens pīpis" — Džordžs paliek Džordžs! — Viens kādreiz bija prezidents, otrs par tādu gatavojās kļūt. Katrā ziņā „asprātīgs" vēlēšanu kampaņas triks. Kas citās zemēs būtu likuma pārkāpums, šinī zemē tikai parasts notikums... Ņujorkā šādai naudas zīmei nebija nozīmes, jo tā nebija Volesa territorija.

Latviešiem Rīga ir latvisks vārds, kaut tas sastopams arī citās zemēs. Tikai 100 jūdžu no Nujorkas, ziemeļu virzienā pie Takonika parka, atrodas „Mt. Riga". Tā ir vieta mazā sāņceļā, bez ceļa numura apzīmējuma. Iedzīvotāju skaita ziņā, uz katriem 10.000 tagadējo Rīgas iedzīvotāju, pa vienam varētu atrast „Mt. Rigā". Šī vieta atrodas pie Konektiketas robežas. Dīvainākais, ka pa citu, nenumurētu ceļu Konektiketas pusē var nokļūt pie Rigas ezera, kas ir lielākais no trim vienā grupā. Bez tam, šinī ezerā ietek Rigas strautiņš, tā tad — Rīdziņa pārnestā nozīmē, tikai par latviešiem šinī pusē nekā nezina...

Bez tam, dažās kartēs ar vārdu „Riga" atzīmēta kāda vieta Nujorkas pavalstī, dienvidos no Ročestras. Bet pēdējos kartografu izdevumos šo vārdu nevar atrast. Piezīmējams, ka Nujorkas pavalstī daudz vārdu apzīmē kādu Eiropas lielpilsētu vai valsti kā: Varšava, Hamburga, Roma, Polija, Livonija.

Letonijas „dibinātājs" izrādas Uldis Grava, kas dzīvo Leonijā, Nudžersijā. Šā vārda vidū „izkrītis" tikai burts „t"... Šaja apvidū latviešu skaits vairojas, pārstāvēti ir luterāņi, katoļi, baptisti, pareizticīgie, taču katru novirzienu pārstāv tikai pa vienai ģimenei.

Ezītis

Olafs Palme Vašingtonā

Zviedrijas ministru prezidents Olafs Palme pagājušā nedēļas nogalē Vašingtonā sāka sarunas ar ASV ārlietu ministru Rodžeru par zviedru-amerikāņu attieksmju uzlabošanu. Ievērojot Zviedrijas līdzšinējo pretamerikānisko nostāju Indoķīnas konfliktā un zviedru preses aso kritiku amerikāņu iekšpolitisko jautājumu vērtējumos, nav domājams, ka Olafam Palmem Vašingtonā būs dota iespēja baudīt Baltā nama viesmīlību.

Zviedrijas ministru prezidents pēc ierašanās Vašingtonā amerikāņu preses pārstāvjiem norādīja, ka „... Zviedrijas neitrālitāte mums neuzliek par pienākumu klusēt Indoķīnas kaŗa lietā, mēs šo kaŗu nosodam. Kā demokratiska valsts mēs neesam nostājušies ne vienā ne otrā pusē, bet mēs esam par cilvēcības principiem. Mēs palīdzam nelaimē cilvēkiem, neraugoties uz politisko iekārtu valstī, kuŗā tie dzīvo." Kā zināms, tad Zviedrija ar pārtikas un medikamentu sūtījumiem jau vairākus gadus atbalsta Hanoju.

Zviedru prese vienmēr sensācionālā ietērpā ir aprakstījusi demonstrācijas, nemierus un nekārtības ASV pilsētās. Tieši Zviedrijas ministru prezidentam ciemojoties Vašingtonā, vēl nepiedzīvotas nekārtības sestdienas naktī uzliesmoja daudzās pašu zviedru pilsētās. Lai panāktu darba apstākļu uzlabošanu, zviedru policisti sestdien sāka „slimošanas streiku". Tā Stokholmā vien streika ietvaros sestdien „saslima" pāri par 500 policistu. Kārtības sargu streiku izmantoja pēkšņi saradušās laupītāju dzadz veikalu, izdemolēja kādu izpriecu parku un apdraudēja cilvēkus ielās. Arī Gēteborgā, Malmē un citās pilsētās risinājās līdzīgas ainas. Nav izslēgts, ka kopā ar zviedru huliganiem laupīšanās piedalījušies arī amerikāņu armijas dezertieri, kuŗus „cilvēcības principu dēļ" līdz šim atplestām rokām uzņēmusi ministru prezidenta Olafa Palmes valdībā.

Latviešu sievietes dzimtenē!

SEKOJOŠAIS VĒSTĪJUMS PĀRRAIDĪTS UZ OKUPĒTO LATVIJU SAKARĀ AR VANADZU ORGANIZĒTAS DARBĪBAS 20 GADIEM

Jau 25 gadus mēs, latviešu trimdinieces, minam svešu zemju tekas, jau 25 gadus ap sevi dzirdam svešu valodu, jau 25 gadus mums virs galvas ir sveša debess, bet sirdīs un domās mēs vēl arvien esam un vienmēr paliksim uzticīgas Latvijai, latviešu tautai un mūsu tēvu valodai.

Latviešu sievietes nav lielu runrunātājas, bet arvien tās ir darbu darītājas. Tās nebaidās grūtību, nebaidās briesmu, arvien uzticīgi palāvīgi stāvēdamas blakus latviešu vīriem — tēvu zemes sargiem un brīvības cīnītājiem. Tā tas bija dzimtenē un ir arī šeit svešā zemē.

Jau drīz pēc kaŗa vētru norimšanas bēgļu nometnēs Vācijā un citur brīvajā pasaulē sākās latviešu sieviešu palīdzības darbs, jo daudz bija to, kam palīdzība vajadzēja. Mūsu kaŗavīri — slimi, gūstā novārdzināti — bij pirmie, par kuŗiem sākām rūpēties, jo tie bija nesuši vislielākos upurus dzimtenes labā. Kad izceļojām uz citām zemēm, sākām strādāt un pamazām iekārtot n jauna savu dzīvi, varējām palīdzības darbu izvērst plašāk. Radā nepieciešamība darbu saskaņo un organizēt. Tādēļ jau 1950. ga da martā pie Daugavas vanagu fonda Anglijā nodibinājās pirm Daugavas vanadžu kopa, kuŗa dar bojās Londonā. Drīz sekoja cita kopas, un no mazā pirmā vana džu pulciņa tagad 20 gados ir iz augusi organizācija ar nodaļām visā brīvajā pasaulē. Aktīvo va nadžu skaits jau pārsniedz 230.

Lai gan vanadzes ir izkaista visos pasaules kontinentos, mērķ un uzdevumi visām ir vienādi: palīdzības darbs, jaunās paaudze audzināšana latviskā apziņā, Latvijas un latviešu tautas vārda paušana brīvajā pasaulē, uzturot dzīvu mūsu prasību pēc brīvības un taisnības mūsu dzimtenei un tautai.

Trimdinieku vidū ir daudz sirmu galvu, kuŗām trūkst tuvinieku. Tos vanadzes apciemo, palīdz tiem nokārtot ikdienišķās rūpes un aicina tos savā vidū gan svētkos, gan citās reizēs.

Mūsu bērnu un jaunatnes audzināšanā vanadzes iet talkā, atbalstot latviešu skolas, darbojoties par skolotājām un rūpējoties, lai pēc iespējas lielāks latviešu bērnu skaits varētu apmeklēt latviešu bērnu vasaras nometnes.

Daudz rūpju un gādības vanadzēs ziedo slimo tautiešu aprūpei gan slimnīcās, gan mājās.

Visu šo uzdevumu veikšanai nepieciešami līdzekļi, kuŗu sagādei vanadzes rīko loterijas, koncertus, teātŗa izrādes un citus sarīkojumus. Vanadžu vidū ir lielas rokdarbnieces, un svešo zemju tautas ar apbrīnu vēro mūsu krāšņos tautas tērpus, gaumīgos audumus un izšuvumus.

Latviešu sievietes dzimtenē! Šodien, sapulcējušās šeit, Latviešu mājā Almēlijā, Anglijā, lai pieminētu Daugavas vanadžu darbības 20 gadus, mēs domās esam kopā ar katru no jums, kuŗai mīļa mūsu Latvija un tautas brīvība. Mēs garā ceļam tiltu pār plašo jūru, lai varam „ik vasaru pie māsas nokļūt", kā saka mūsu daina. Mēs visas ceram un ticam, ka kādu dienu Dievs palīdzēs ļaus mums šādu tiltu celt un tam pāri iet, lai kopā ar jums celtu atkal saulē mūsu Latviju — brīvu, stipru un daiļu!

Dievs, svētī Latviju!

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

BAFALO

● DV apvienības Bafalo latviešu skolas gada noslēguma akts notiks 14. jūnijā plkst. 3 pēcpusdienā Internacionālā isstitūta telpās 1260 Delaware Ave, 14. jūnija aizvesto piemiņas zīmē. Programmā: skolnieku priekšnesumi, pēc tam kafijas galds.

ČIKAGA

● Čikagā saņemta sēru vēsts, ka Vietnamā pēc smaga ievainojuma miris čikagietis, ASV armijas leitnants Jānis Kaugars. Viņš kā kauju novērotājs atradies helikopterā, kas ienaidnieka ložu trāpīts aizdedzies. Jānis Kaugars bija dzimis 1943. gadā beidzis kolledžu Čikagā ar BA gradu ekonomijā. Rosīgi darbojies LSCS un korporācijā Talavija. Armijā beidzis virsnieku kursus un paaugstināts par leitnantu. Vietnamā viņš atradies kopš 1969. gada rudens. Ltn. Kaugaru apglabās Tampā, Floridā, kur dzīvo viņa māte.

I. Š.

● ASV prezidents Niksons pavēlējis pārdot abas jachtas, kuŗas kalpojušas amerikāņu prezidentu izpriecu braucieniem, tā ietaupot 200.000 dolaru gadā. Minētās jachtas lietojuši pieci agrākie ASV prezidenti.

● ASV gaisa spēki jau sākuši ierīkot Ziemeļdakotā „Minuteman" 3 raķešu novietnes, no kuŗām būs iespējams izšaut atomlādiņus uz 7000 jūdžu tāliem mērķiem.

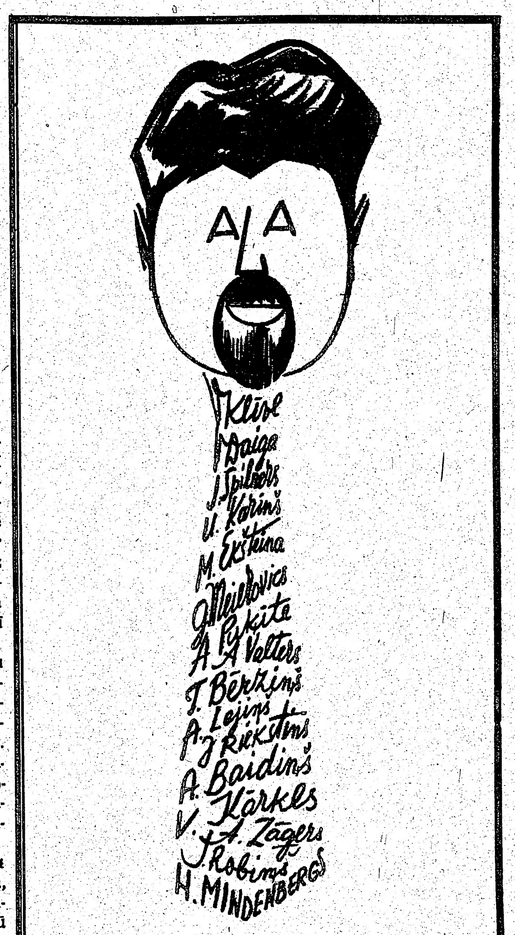

ALAs JAUNAIS PRIEKŠSĒDIS ULDIS GRAVA AR APVIENĪBAS VĀRDISKO KAKLASAITI

Ed. Keiša šaržs

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave.. Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSAJIET VELTI IRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPERCIET PASI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Danforth — Broadview: Atsevišķa 8 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves, garāžas iespēja. Cena $29.500.

Leaside: Atsevišķs 5 istabu dubultķieģeļu bungalovs ar pagrabā izbūvētu lielu atpūtas telpu, 2 vannas istabas, privāts iebraucamais ceļš ar mūra garāžu. Cena $29.500.

Royal York — Dundas: Atsevišķs 5 istabu dubultķieģeļu bungalovs ar pagrabā izbūvētu atpūtas telpu. Privāts iebraucamais ceļš un garāža.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOSO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVĪGAKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVELE VISĀ PILSETĀ

Benita Silgale

ILZĪTE

(Nobeigums)

„Vai tad tu nezini, ka tavs tēvs ir cietumā?" — Nabaga Ilzīte sāka skaļā balsī raudāt. Un nu skolotāja mēģināja satraukto bērnu mierināt, ka tāpēc, ka viņas tēvs esot cietumā, nevajagot raudāt. Arī viņa varot kļūt laba komūniste. Kā piemēru skolotāja pastāstīja par Pauluku Morozovu no Krievzemes, kas pat savus vecākus nodevis milicijai, tāpēc, ka tie nav bijuši komūnisti, un vēlāk viņi notiesāti. Tagad Pauluks esot varonis un paraugs citiem bērniem.

Kad beidzot skolotāja mēģināja noglāstīt Ilzītes noliekto galviņu, viņa izvairījās un nebilda ne vārda.

Degot nepacietībā, Ilzīte toreiz gaidīja savu māmiņu, kas atceļā no fabrikas parasti iegriezās pie viņas bērnudārzā. Tikko meitene ieraudzīja mātes nogurušo, baltā lakatiņā apņemto seju, viņa metās tai klāt un, slēpjot mātes brunčos saraudāto sejiņu, stāstīja savas bēdas. Māte neatbildēja, viņa kļuva vēl bālāka un ciešāk saknieba savas lūpas. Visu ceļu līdz mājām māte neteica ne vārda, tikai stingrāk kā parasts turēja Ilzītes lipīgo dūrīti savā cietajā un sastrādātajā rokā.

Mājās pārnākot, māte piespieda Ilzīti sev klāt un pavisam nopietni, kā pieaugušai, teica: „Jā, meitiņ, tā tas ir kā Vēra teikusi: mūsu tētis atrodas cietumā. Bet viņai nav taisnība, ja viņa apgalvo, ka tētis slikts cilvēks. Taisni tāpēc, ka viņš nav tāds, viņam bija jāiet cietumā, jo viņš atteicās darīt kaut ko pavisam riebīgu un negodīgu: izspiegot un nodot savus darba vadītājus. Bet kamēr Dievs ir viņa sirdī, ļaunais ir bezspēcīgs pret viņu, kaut arī viņam būtu daudz jācieš. Tagad tu nesaproti to, bērns, bet paturi manus vārdus dziļi sirdī! Dievs un taisnība reiz uzvarēs, un mūsu mīļā dzimtene Latvija atkal būs brīva un laimīga, kaut arī pagaidām izskatās tā, it kā viss būtu zudis, kaut arī mūsu tētim un daudziem citiem būtu jāupurē sava dzīvība.

Mums daudz jālūdz Dievs par viņu un citiem, kas kopā ar tēti nevainīgi cieš cietuma mūros, lai Dieviņš viņus stiprina un pasarga no izmisuma un ļaunās varas piespriestās nāves."

To teikdama, māte saņēma abās rokās Ilzītes galviņu un, acīs skatīdamās teica: „Nu tev, Ilzīte, jābūt vienmēr drošīgai un labai, tu nedrīksti ļaut nekādai varai izraut Dievu un goda prātu no tavas sirsniņas! Tas ir tavs pienākums pret tēvzemi, vai tu saproti?" Ilzīte sirsnīgi nolieca savu galviņu un apķērās māmiņai ap kaklu. Vienu viņa saprata skaidri: viņas tētis bija lielās bēdās, un tāpēc viņai jābūt labai, lai tēti nesāpinātu vēl vairāk.

„Tu tai riebīgajā bērnudārzā, kur vecāku nodevēju sauc par varoni, vairs neiesi, tas pats par sevi saprotams. Es negribu, ka tevi ne tikai tur cenšas izaudzināt par komūnisti, bet arī grib Dievu izraut no tavas mazās sirsniņas. Arī tavam tēvam tas ļoti sāpētu. Esmu nodomājusi tevi aizvest pie mūsu vecmāmiņas. Viņa ir viena un dzīvo ārpilsētā, kādēļ ļoti priecāsies tevi uzņemt pie sevis. Tev jābūt paklausīgai un tu viņu pārāk neapgrūtini! Viņai jau pašai daudz pūļu, stāvot dienām pie veļas baļļas. Vecmāmiņas sirdī ir Dievs, un tas šodien svarīgākais pasaulē. Taisnība, man būs lielas ilgas pēc tevis, bet es ceru katru sestdienu tevi apmeklēt. Varbūt mīļais Dieviņš atbrīvos mūsu tētiņu un dzimteni, par mums apžēlosies un drīzumā tad atkal visi dzīvosim kopā."

Un tā mazo Ilzīti aizveda pie vecmāmiņas. Sākumā viņa ļoti ilgojās pēc māmiņas, bet pamazām pierada. Vecmāmiņa bija vienmēr tik mīļa un laba. Viņa stāstīja tai daudz jauku pasaku un iemācīja dziedāt tautas dziesmiņas. Dažas par māmiņu un sauli viņa saprata, piemēram — Saulīt silta, māmiņ jauka, abas viena labumiņa. No saullītes silti rīti, no māmiņas mīļi vārdi, bet otru dziesmiņu, sevišķi pēdējo rindu, Ilzīte nevarēja saprast: Kā var ļaunu gribēt?

Visi man labi bija,
Ja es pati laba biju;
Visi ļauna vēlētāji,
Ja es ļauna gribētāja.

Dažreiz viņa aizlec pie kaimiņu Dacītes parotaļāties. Viņai ir skaista lelle: zilām actiņām, dzelteniem matiņiem. Kad piespiež pirkstu pie muguras, lelle raud. Viņa pasaka, ja viņai kas trūkst, kas sāp, ja gribas ēst vai gulēt — raud, kā visi mazie bērni, kas nemāk savas vajadzības pateikt.

Dacīte iedod arī Ilzītei lelli paauklēt, bet šī uzreiz sāk gražoties — raud un pīkst kā negudra. Nevar saprast, ko viņa grib.

Ilzīte klusina, piedāvā saldumus, pieniņu, bet nekas nelīdz.

Te pienāk Dacīte, paķer lelli un abām rokām spiež to pie krūtīm:

„Viņa tevi negrib, ej projām!"

Ilzīte atgriežas pie vecmāmiņas, bet nedrīkst atzīties par lelītes saraudināšanu. Mazā sirsniņa sāp.

Siltām dienām iestājoties, Ilzīte drīkstēja ilgāk palikt laukā redzēt daudzās mašīnas pa lielceļu aizbraucam, redzēt kaimiņus pa lielceļu aizbraucam, redzēt ziedošo pļavu un visu skaisto Dieva pasauli aplūkot. Dažkārt viņa drīkstēja vecmāmiņai salocīt kabatas lakatiņus un citus mazākus veļas gabalus. Par to Ilzīte ļoti lepojās. Tas taču bija īsts darbs! Ja tikai māmiņa nebūtu tik tālu. Un kāpēc nedēļai tikai viena sestdiena?

Domājot un ar sevi runājoties, Ilzīte soļoja aizvien tālāk. Sen jau lielceļš bija pārvērties ielā ar kārtīgu ietvi malās. Meitene jutās stipri nogurusi, un jaunās kurpes sāka pirkstgalos spiest, lai kam smiltis iekļuvušas. Ilzīte apstājas un pārdomā, vai neapsēsties un neizkratīt smiltis, bet pēkšņi izdzird spalgu kliedzienu. Meitene, apsviedusies apkārt, ierauga drausmīgu skatu. Otrā pusē ielai no kādas skaistas baltas mājas, pie kuŗas logiem zied sarkanas un dzeltenas tulpes, divi apbruņoti karavīri velk ārā kādu jaunu vīrieti, kas šķiet ievainots. Viņa seja pārplūdusi asinīm. Aiz tiem, lauzot rokas, skaļā balsī raudot seko kāda sieviete. Tā lielā izmisumā visu laiku kliedz: „Komūnistu slepkavas sašāva manu vīru! Ak Dievs, ak Dievs, atstāj viņu dzīvu!"

Divi mazi zēni, ieķērušies izmisušās sievietes brunčos, seko, skaļi raudādami. Pie mājas dārza vārtiem stāv smagā mašīna. Tiliek tikai drebošа nopūta, kas pakai šoreiz tā nav piekrauta ar kastēm, bet gan ar cilvēkiem. Cieši kopā saspiesti, vīrieši, sievietes un bērni, starp viņiem ir arī sirmgalvji un zīdaiņi. Katrs rokās tur kādu sainīti. Kāda veca māmuļa glabā savas mantas klēpī iesietā lakatā, no kuŗa izvirzījies kāds audekla gabals, bet rokā tā kā vislielākais dārgums, — baznīcas grāmata. Skaļā un izmisušā balsī tā dzied: „Dievs ir mūsu patvērums un stiprums."

Jauna sieviete rokās tur apskāvusi mazu bērnu un kādu ģimetni. Viņa, gauži raudot, lūdzas: „Nonāvējiet arī mani, ja jūs varējāt nonāvēt manu vīru!" Visiem saraudātas acis, visi bāli un noslēpumaini drūmi. Kāda maza meitenīte, noliekusi galviņu veca vīra klēpī, vaimanā: „Vectētiņ, es gribu pie māmiņas un tētiņa!"

Mašīnā stāv divi krievu kareivji, tiem rokās šaušanai sagatavotas šautenes. Viens noliek šauteni un paliecies velk ievainoto vīrieti no skaistās mājas mašīnā pie citiem. Pavēl arī sievietei iekāpt un abus zēnus tīri sviešus kā kādus nedzīvus saiņus iesviež mašīnā.

Pa to laiku ap mašīnu sapulcējušies vairāki cilvēki un baiļu pilnām sirdīm vēro norisi! Jaunais vīrietis pirms aizbraukšanas vēl saņem visus spēkus, pieceļas stāvus un saka:

„Jūs, brīvībā palikušie, redziet un dzirdiet, kā komūnisti apcietina nevainīgus cilvēkus un atrauj no dzimtenes!

Rīga, Latvija, tu kļūsi atkal brīva! Tavās ielās un ceļos zudīs svešinieku pēdas, kad modīsies tu atkal savā Dieva dotajā brīves rotā!"

Vīrs, ar sirmiem matiem, blakus mājā atvēris logu, sauc:

„Runā, dzejniek, stiprini vājos, kas mūsu sarkanbaltsarkano karogu pret sarkano lupatu apmainīt grib!"

Vēl par dzejnieku nosauktais grib kaut ko teikt, bet čekists ar šautenes resno galu iesīt viņam pa pakausi un viņš saļimst. No asiņainām lūpām izlaužas nesaprotami vārdi. Jaunā sieviete ar bērtami vārdi. Jaunajai sievietei, ar bērnu klēpī, sakniebtās lūpas atver: „Es jums lūdzu nonāvējiet mani, slepkavas!"

Krievs kaut ko savā valodā nosaka, bet sievieti neaiztiek.

Ar sakrampētiem pirkstiem un izbaiļu skatu Ilzīte vēro savādo ainu. Mašīnas pēdējā stūrī saknupusi sēd kāda sieviete. Tā lūgsnā salikusi rokas, raugās mākoņos. Bet kas tad tas? Tai galvā manas mātes rūtainais lakatiņš. Krustmāte Kate, to dāvinot, teica, ka tikai divus tādus noaudusi — pati sev un māmiņai.

„Žēlīgais Dievs!" viņa iesaucas un pasper dažus soļus atpakaļ, lai labāk redzētu izmisušās sievietes seju, un sēdētājā pazīst savu māmiņu. Ilzīte kā bulta drāžas pāri ielai uz mašīnas pusi, rociņas iztiepusi izmisušā un reizē priecīgā balsī sauc:

„Māmiņa, te Ilzīte!"

Sēdētāja paver skatu uz saucējas pusi un pazīst savu bērnu. Tā strauji pieceļas, ar sirds siltumu un apņemšanos, savelk rokas dūrēs, it kā taisītos mesties no augsta tramplina.

To pamana kareivis un pēdējā mirklī satver sievieti un atrauj atpakaļ. Tā sasprindzinātiem izmisuma vaibstiem sejā, it kā apvaldot lielas sāpes, skrāpē turētāja rokas un visiem spēkiem cenšas atbrīvoties, lai tiktu pie sava bērna. Notiek cīņa uz dzīvību un nāvi.

To redzot, otrs kareivis, zilu cepuri galvā, ar dūri sit sievietei pa galvu. Svešā valodā bārdamies, viņš uzkliedz šoferim, kas sēž mašīnas priekšgalā aiz stikla.

Mašīna ierūcas, un cilvēki sakrīt viens uz otra. Visi it kā apjūk. Ilzītes māte kā nāves agonijā atver acis, paveras meitenē, kas pienākusi mašīnai pavisam tuvu. Izmisusi māte grib celties un stiept rokas pāri mašīnas malai, bet nespēkā atkrīt atpakaļ.

„Ilzīt, meitiņ, lai Dievs tevi sargā!"

Vēl tā grib kaut ko teikt, bet balss aizcērtas.

Meitene nesaprot, kas īsti ir noticis, tikai no mātes balss nojauš, ka šeit kaut kas ļauns notiek ar viņas māti un citiem, kas atrodas mašīnā. Mašīnai kustoties, Ilzīte izstiepusi abas rociņas uz mātes pusi un kliedz, cik spēka:

„Māmiņ, ņem mani līdz! Māmiņ, manu māmiņ!"...

Mašīna apcērtas ap ielas stūri un drīz vien nami to aizsedz.

„Mamm... Mamu!...

Ilzītes balss it kā aizlūst un pagaist ielā.

REDAKTORA PIEZĪMES

(Pārnesums no 2. lpp.)

cik tas nožēlojami, bez tradicionālā svētku gājiena un nacionālā lepnuma pacilājuma brīža, taču cerēsim, ka nākošie Kanadas latviešu dziesmu svētki vairs nebūs tikai padziedāšana pašu vidū, bet atkal — brīva un lepna dziesma par godu latviešu tautai un Latvijai, kuŗa pāršalc pāri okeanam pie apspiestajiem tautiešiem Dzintarjūras krastā, liecinot viņiem, ko domājam par tiem, un stiprinot mūsu pašu ticību, ka šai mīļajā zemītē reiz atkal plīvos brīvs Sarkanbaltsarkanais karogs, kuru šogad Toronto negrib citiem rādīt!

Alfrēds Vinčels,
neklātienē

Dziesmu burvība

(Pārnesums no 3. lpp.)

džēja no rosības, ātruma un steigas. Iedomāts kaŗš. Tāds pats ienaidnieks. Un tas prasīja ārkārtīgu piepūli, apķērību un mērķtiecīgu rīcību. No katra kaŗavīra, lai kādā postenī tas arī neatrastos.

Sakarsuši, samirkuši sviedros un pārdzīvotā uztraukumā bijām paveikuši savu pienākumu. Tas gandarīja.

Vēl atlika kāds posms: ceļš uz mājām. Kājas grima karstajās smiltīs, jaucot ritmu.

Dziesmu! Spalgi iedunējās komanda. Un notika brīnums: vaļīgi plūstošā smilts it kā sacietēja klonā, un mūsu soļi sakrita brīnišķā rakstā.

Vai tā bija tikai fiziska varēšana jeb kaut kas vairāk — mēs nezinājām, bet jutām, ka skaņa cilā mūsu kājas, sasprindzina muskuļus un ar nepasakāmu spēku iznīcina nogurumu.

No ezeru zemes Latgales uz mūsu novietojumu, kopīgu uzdevumu risināšanai, kaujas ierindā atsoļoja kāds 9. Rēzeknes kājnieku pulka bataljons. Saule, sviedri drēbju krokā, gausināja soļus un un putekļi vīriem dzēla katrā gurdēja izturību.

Bet kad priekšgalā soļotāja rota uzsāka „Sirds pieder dārgai tēvijai", visa vienība uz nelīdzenā ceļa ielīgoja tēraudcietu soļu rakstā.

Kāds leģionārs man stāstīja. Ar smagu ievainojumu sirds apvidū viņš atvests uz piefrontes lazareti. Kaujas niknums pārsniedzis visu redzēto. Bet kad kādai vienībai tuvumā soļojot uzlidojusi „Balta roze manā dārzā zied", viņš jutis sāpes rimstamies, viegļāku elpu un mierīgākus savus sirdspukstus.

Kad gan latviešu kaŗavīrs nebūtu izjutis un, varbūt, arī dziļāk pārdzīvojis dziesmu spēku un tās mūžīgo stiprinājumu! Dziesma viņu svaidījusi kā ar garīgu vīrāgnojies spēkā un jaunā varēšanā. ku, un dziedot tas vienmēr atjau

Bet dziesma un tās burvība nav tikai kaŗavīra tiesa vien. Tā pieder, tajā tiksminas un to dziedot pārdzīvo visa tauta, mēs visi — tuvumā un tālumā.

Neviens nav varējis izskaidrot šo mūžīgās jaunības noslēpumu, ko sevī glabā latviešu dziesma. Paaudzes ir nākušas un apgulušās, bet dziesma palikusi zaigojot un aicinot, jūsminot un stiprinot.

Šobrīd vairāk, kā jebkad mums vajadzīgs dvēseligs stiprinājums. Pagaidām nesaskatot gaismas svītras ceļā uz nākotni, nedz svešumā, nedz dzimtenē, mums nepieciešama garīga atjaunošanās, lai spētu pārvarēt grūtumus un sāpes ne tikai savas ikdienas uzveikšanai, ar sīkām un mazām rūpēm, bet gan lielai degšanai un iecerēm, kas aptver mūsu tautas nākotni un izredzes.

Dziesmu dienās jumjas neredzami tīti, no svešuma uz dzimteni, kas vieno mūsu sadalīto tautu. Šodien tā ievirzīta kādā ļaunā zīmē: izturēt vai iznīkt? Sagaidīt brīvību uzaustam, celties jaunai dzīvei un pastāvēšanai vai uz visiem laikiem noslīgt ceļos un saļimt verdzībā?

Arī viņējā krastā pa reizei iešalcas dziesmu vasaras. Bet tām nav Latvijas dzidruma, jo tas saukts ar svešām skaņām un ideoloģijas vērmelēm. Tur pat nav brīvas izvēles, bet priekšā rakstīts dekrets nosaka, ka latvisko svētku repertuārā nedrīkst iztrūkt arī ģeniālās verdzinātājas gara mantas, kas masu priekšā jāizsnes tautiskos tērpos ietērptiem mūsu brāļiem un māsām.

Bet mēs zinām, ka tie to dara arī ģeniālās verdzinātājas gara To dzīlēs viņi ir rada mums.

Lai mūsu kopīgo dziesmu burvība uzmirdzina no jauna nerimtīgas alkas pēc brīvības un patstāvības!

ŠARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

No 23. jūnija — 5. jūlijam Otto N. Grēbžes izstāde paša mājā, 47 Pemberton Crescent, Richmond Hill.

26. jūnijā — saviesīgs vakars Latviešu namā „No maliņu maliņām." Pārbūvētā nama nodošana sabiedrības lietošanā un dāmu komtejas dāvātā sienas gleznojuma atklāšana. Spēlēs deju kapella no Hamiltonas.

27. jūnijā — Sidrabenē Jāņu uzvedums, deja un citas Jāņu izdarības Sidrabenes pārvaldes un „Nākotnes 70" sarīkojums.

No 27. jūnija — 6. jūlijam — Dziesmu svētku laikā Girts Tiltiņš rīko gleznu skati savā studijā, 567 Yonge Street.

1. un 2. augustā — Jaunatnes un draudzības dienas Niagarā.

SV. KATRĪNAS

13. jūnijā — Zušu makšķerēšanas sacensības Niagaras upē. Sākums plkst. 3 dienā un beigas 12 naktī. Sacensību pieteikšanās vietā būs izlikti uzraksti. L.M.M. klubs — St. Catharines.

Jūsu bērniem nebūs tāda izglitiba, kādu guvāt jūs

Ontario mācību veids ir mainījies, jo mainījies arī mūsu dzīves veids. Šodien bērni mācās matēmatiku, atklājot, kā skaitļi „uzvedas" un ko tie nozīmē. Viņi nemācās gramatiku tikai pašas gramatikas dēļ un nepieņem vēsturi, iekām nav izpētījuši visus viedokļus. Un zinības, kuŗas viņiem māca, ir 1970-to gadu zinības.

Ko jūsu bērns mācās šodien, sagatavos viņu rītdienas dzīves stilam. Mēs apkrāptu savus jaunos ļaudis un savu provinci, ja mācītu viņiem mazāk.

Pašlaik provincē ir 16 universitāšu. Pēdējos četros gados vien iestājušos studentu skaits vairāk nekā divkāršojies, un Ontario valdības izdevumi studentu balvām, stipendijām un pabalstiem no 5 milj. dol. cēlušies uz vairāk nekā 30 milj. dol.

Arī citas augstākās izglītības iespējas ātri vairojas. Piemēram: lietisko mākslu un tehnoloģijas augstskolas ir jauna veida izglītības iestādes Ontario, kas plaukst no Sarnijas līdz Thunder Bay. Šīs kolledžas piedāvā diplomu kursus gan bioķīmijā un jūrniecības architektūrā, gan gaisa satiksmes kontrolē, elektroniskās zinātnēs u. d. c. Kaut 1967. gadā Ontario nebija nevienas šāda veida kolledžas, tagad še ir 20 „Community Colleges" 61 vietā ar 38.000 pilna un 34.000 puslaika studentiem.

Ja negribat īsti ticēt, ka mums nepieciešama jauna izglītības technika, lai darbotos progresīvā pasaulē, še būs iemesls: jūsu nākotne. Ontario saimniecība paplašinājusies no 14.7 bilj. dol. 1960. gadā uz 31.5 biljoniem dolaru 1969. gadā. Mūsu ienākumi šai dekadē divkāršojušies. Mūsu eksporta pieaugums ir otrs lielākais pasaulē. Lai uzturētu šā veida progresu, mums nepieciešami vispusīgi izglītoti cilvēki.

Mūsu ieguldījumi izglītībā palīdz veidot labāku nākotni. Bet mums nepieciešama stabila saimniecība, lai īsteno: tu labos nodomus. Viens veids, kā varat palīdzēt: ja cena un kvalitāte līdzīgas, — pērciet Kanadas ražojumus!

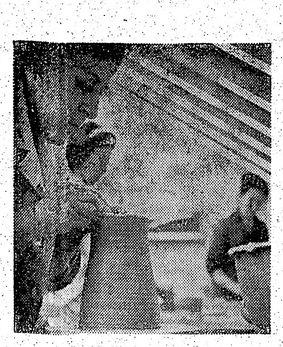

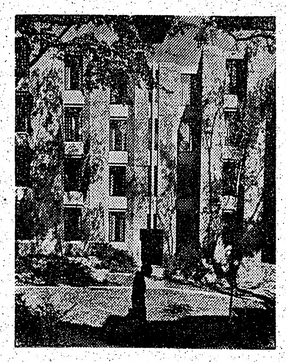

Ontario tieksme iegūt zināšanas turpinās pat pēc saulrieta, kad vairums studējošo ir pieaugušie. Toronto vien vakara kursu skaits lēšams simtos. Tūkstošiem pieaugušo papildina ziņāšanas priekšmetos, kas sniedzas no būvniecības līdz civillietām, no podneicības līdz dzejniecībai.

Ontario universitātēs mācās apmēram 104.000 pilna termiņa un 69.000 puslaika studentu. Augšā redzama viena no jaunākajām studentu apmetnēm, Trentas universitāte, Peterborough.

Ontario darba spēks, kas pērn pārsniedza 3 miljonus, kļūst aizvien labāk apmācīts un spējīgs sacensties ar citām vadītājām rūpniecības zemēm. Mūsu gadskārtējais ieguldījums strādnieku apmācībā domāts, lai viņu prasme aizvien pieņemtos, ar Ontario fabriku apmācību programmas palīdzību.

Canada's life style of tomorrow presents many challenges. But it's Ontario's style to meet these challenges today.

Government of Ontario
Department of Trade and Development

1970. gada jaunie modeļi
CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II
APSKATĀMI MŪSU JAUNAJĀS ŠKATES TELPĀS.
Tagad izdevīgākais laiks iegādāties pagājušā gada automašīnas par pazeminātām cenām.
ROBERTSON MOTORS 1555 Danforth Ave., Toronto
Sazinieties ar mūsu firmas latviešu pārstāvi Hans PLAUDE Tel. HO 6-1131

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St. W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams
125 Broadview Ave., Toronto 250,
PIEDĀVĀ ZĀLI PIRMĀ STĀVĀ (ar gaisa dzesinātāju)
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM. PIEPRASIET TELEFONISKI—
465-5225
DAUGAVAS VANAGU KLUBS
OTRĀ STĀVĀ
ATVĒRTS BIEDRIEM UN VIESIEM NO PIRMDIENAS LĪDZ PIEKTDIENAI PLKST. 4 p.p. — 1 NO RĪTA, SESTDIENĀS NO PLKST. 12 DIENĀ — 1 NO RĪTA.
Dažādi dzērieni un ēdieni par mērenām cenām
Uz redzēšanos!

IEPRIECINIET SAVUS RADUS, PIEDERĪGOS UN PAZIŅAS

PARAUGSAINI	Cenas ASV dolaros
2 — 2 kg cūku tauki, 2 kg cukurs, 2 kg rīss, 2,5 kg baltie kviešu milti, 40 cigaretes, brutto 10 kg	21.40
6 — 9 kg mannā vai baltie kviešu milti (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) un 40 cig. bruto 10 kg.	18.90
8 — 19 kg milti vai mannā (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) brutto 20 kg.	25.20
11 — 0,5 kg sviesta, 1 kg tauki, 1 kg kakao, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozines, 200 gr šokolādes, 80 cigaretes, brutto 5 kg.	26.45
12 — iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg	41.40
13 — 2 kg sviests, 2 kg dūmdesa, 2 kg speķis, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozines, 300 gr šokolādes, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 100 cigaretes, brutto 10 kg	41.35
14 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg	71.50
15 — 2 kg cukurs, 2 kg sviests, 2 kg žāvēta karbonāde, 1 kg pupiņu kafija, 400 gr šokolāde, 200 gr tēja, 454 gr kakao, 100 cig., 225 gr karameles, bruto 10 kg	41.70
16 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg	72.40
19 — 9 kg milti, 6 kg cukurs, 4 kg rīsi, brutto 20 kg	29.15
20 — 1 kg sviests, 1 kg rīsi, 1 kg dūmdesa, 1 kg žāvēta karbonāde, 0.5 kg pupiņu kafija, 2 kg cukurs, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 454 gr kakao, 454 gr medus, 60 cigaretes, bruto 10 kg	33.90
21 — iepriekšējais sainis dubult. — 200 cigaretes, 20 kg	58.50
22 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 454 gr kakao, 500 gr sviests, 340 gr rozines, 50 gr „Neskafē", 300 gr šokolāde, 225 gr šokolādes karameles, 500 gr biskvīti vai piparkūkas. 240 gr konfektes un 20 svecītes	25.50
23 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais dubultots	38.80
24 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 1 kg milti, 1 kg sviests, 1 kg rīsi, 1 kg žāv. jaukti augļi, 1 kg dūmdesa, 500 gr. pupiņu kafija, 454 gr kakao, 370 gr biskvīti, 100 gr tēja. 340 gr. rozines, 200 gr šokolāde, 227 gr karameles, 20 svecītes un 60 cigaretes	32.90
25 Iepriekšējais sainis dubultots, klāt 500 gr riekstu kodolu	55.50
31 — 9 kg baltie „American" kviešu milti, bidelēti; 1 kg sviesta, 2 kg cūku tauku, 2 mārc. kakao, 1 kg pupiņu kafijas, 1 kg žāv. auglu, 2 kg manna, 1 kg rīsu, 225 gr. šokolādes karameļu, 200 cigarešu	42.40
33 — 18,5 kg cukura, mannas vai rīsu (no katras preces tik, cik vēlaties, vai arī tikai viena prece) — 41 mārc.	27.40
46 — 5 kg milti, 3 kg cukurs, 2 kg rīsi, 2 kg makaroni, 1 kg rozīnes, 250/300 gr raugs, sausais, 1,5 kg piena pulveris, 1 kg sviests, 500 gr siers, 1 kg žāv. augļi, 210/300 gr pudiņa pulveris, 320/400 gr zupas koncentrāts, 200 gr pipari, 200 gr lauru lapas, 50 gr vaniļas cukurs — 38 mārc.	39.50

Saiņa cenā ieskaitīts viss, jāpieskaita 8% Kanadas valūtai.

DV GRĀMATNICAS,
491 College Street, Toronto 174, Ontario,
— sainīšu nodaļa atvērta ik dienas no pl. 8.30 — 5 p.p.
sestdienās no 8.30 — 2 p.p.

JAUNĀKĀS SKAŅU PLATES

Žanis Zentiņš — Jūras vaidi $5.50
pie klavierēm Vēra Leinvebers
I — Jūras vaidi. Pie pēdējā pļāvuma. Mans namiņš. Dzimtene. Rudzu puķu vainadziņš. Jurka, puika. Madi ķēra. Bērnība. Brīnos es. Rudeņa ziedi. Bālta bērza šūpolīte. II — Skatait, ļaudis. Sīkie pirkstiņi. Zeltītās lapas. Aizsmaržoja baltās ievas. Tā ietu. Nakts tik skumja. Aizejot. Meži šalc. Karavīri bēdājās.
Tautas dziesmas un dejas ..... Stereo $5.50
I — Līkumdeja. Āvu, āvu baltas kājas. Es uzkāpu kalniņā. Dzied, mašiņa, skaistu dziesmu. Dancot gāju ar meitām. Jautrais pāris. Ventiņu zvejnieku deju dziesma. Upe nesa ozoliņu. Plakanais dancis. II — Maģais dancis. Ziedēj' rozes, magonītes. Es mācēju danci vest. Es bij' maza meitenīte. Ekusēze. Sarabumbals. Kur tu teci, gailīti manu? Sidrabiņa upi bridu. Andžiņš. Man' bāliņi stipri vīri.
Junda $5.50
Lūk, rozes zied. Pie Baltijas jūras. Krīvu krīvs. Mirdzi kā zvaigzne. Mežezers. Rudens noskaņas. Mīlētāja dziesma. Varenība. II—Tēvzeme runā. Aijā. Jāņu laiva. Jūras spožums. Mēness nakts. Kā linu druva sāka ziedēt. Vecie tēvi. Kad mēs jauni bijām.
LP 36 ..... $5.50
Stāsti man, ak Ģetzemane. Drūms klusē Ģetzemanes dārzs. Kad Kristus krustam tuvojas. Mans brāli, uz Golgātu nāc. Kas ir Tas, kas gaida. Adoramus Te, Christe. II—Vētras viļņos nav neviena. Svētītie, nāciet. 91. psalms. Mieru atstāju. Izpilda Antonina Vaivode, kontraltš.
Kalvis $6.00
I — Kad mēs jauni bijām. Krivu krīvs. Nogrimusi pilsēta. Dzimtā puse. Kalnos. II — Jūras dziesma. Biķeris miropu salā. Smilšainos ceļos. Jāņu laiva. Jāņu laiks. Aiz upītes sētiņā. Kas kaitēja man dzīvot. Iesim, puiši, lūkoties. Sniga sniegi, putināja.
Stereo 1005
Brālīts māsu dancināja $7.00
Saturā: Brālīts māsu dancināja, Pērkoniītis, Mugurdancis, Plaukstiņpolka, Metieniņš, Tūdaliņ, tagadiņ, Sudmaliņas. II — Ritenītis, Zvejniecīņš, Gailītis un vistiņa, Māte teica Jancīšam, Kur tu teci, gailīti? Brālītis un māsiņa un Gatves deja.
Stereo 1003
Tu sapnis esi $7.00
I — Drīz tiksimies mēs, Tu sapnis esi, Aizejošam, Aksta dziesma, Kavalieru gads; II — Brūnacīte, Pa to ceļu, Rītos, Vermlandes balāde, Maza maza meitenīt.
Latvian Music LP 32 ..... $5.50
I — Pēdējais pļāvums, Lietutiņš līst, Diena beidzas, Šūpuļdziesma, Māte, Nakts; II — Mazs bij tēva novadiņš, Zaļas birzes audzīte, Krauklītis, Man ieviņa, Sprigulīši, Lauku kāzas, Zilās naktis.
Latvian Music LP 33 ..... $5.50
I — Laimīpai pavaicāju, Kur meitiņas godam auga, Ej, saulīte, drīz pie Dieva, Mēs deviņi bāleliņi, Kas tur kliedza, Upe nesa ozoliņu, Dzeltens mans kumeliņš; II — Jauni puiši danci veda, Pūt, vējiņi, nostājies, Lieli vīri, mazi vīri, Dancija māsiņa plāniņa vidū, Kāzinieku deja, Skataities, jauni ļaudis, Rucavietis.
Latvian Music LP 34 ..... $5.50
I — Lielais lācis, Minikleitiņa, Naktis, Kokteilis, Baltijas jūra; II — Mežrozīte, Sulu laikā, Ābeles zied, Es jums teikšu, Sniegputenī.
Latvian Music LP 35 ..... $5.50
I — Mēs visi sēdējām kokos, Jumi jumi, Cietumnieka dziesma, Redz, kur jāja div' bājāri, Kādu pie sevis, Parkā; II — Senā Rīga, Divatā ar sevi (uz jumta) 25 kronas (5 dolari), Tu vairs mani nepazīsti, Kauli deg, Vilcienā.
Ontario provincē dzīvojošiem jāpieskaita 5% PST.
Pasta izdevumiem Kanadā jāpieskaita 50 centi, 75 c uz ASV.

Pieprasāmas DV GRĀMATNICĀ
491 College Street, Toronto 174, Ont. Canada.

Iepazīstieties ar plašāko un kopš 25 gadiem regulāri iznākošo
Daugavas Vanagu Mēnešrakstu!
Iznāk 6 reizes gadā, ik otru mēnesi.
Raksti: Latvijas brīvībai, ideoloģijai, literatūrai, mākslai, atmiņām vēsturiskā nozīmē un aktuālitātēm.
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā par 3 numuriem $2.75, 6 — $5.50, atsevišķs numurs $1.00.
Pasūtināms: Mr. K. Bencons, 223 High Park Ave., Toronto 165, Ont., Canada.

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

VALDE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI — PULKSTEŅI
Zeltkalejs
Aldonas ĶIVLENIEKS
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloor St. W. Toronto 4
Ont., tālr. 533-2837.

PASŪTINIET SAVIEM PIEDERĪGIEM UN PAZIŅĀM

KUNGU UZVALKU DRĀNAS!	Cenas ASV dolaros
V/l dažādu krāsu angļu vai dāņu ķemdzijas drāna, $7.60 metrā, svars 700 gr. Komplekts: 3,25 m. drānas un visi drēbnieka piederumi, kopīgais svars apm. 3.3 kg	48.50
L/a — ļoti labas kvalitātes drāna, ar visiem drēbnieka pied.	51.75
H/f — labas kvalitātes angļu ķemdzijas audums (zīmogots) $10.50 metrā, ar visiem piederumiem	58.50
H/l — visaugstākās kvalitātes angļu ķemdzijas audums dažādās krāsās, $11.90 metrā, ar visiem pied, Svars 3,5 kg.	62.45
KUNGU MĒTEĻU DRĀNAS	
K — izcilas kvalitātes vilnas audums, visās krāsās, metrs — $8.60, ar visiem piederumiem. Komplekts: 2,75 m.	48.70
K/l — izcilas kvalitātes melns un citas krāsas angļu mēteļu audums $9.90 metrā, ar piederumiem	52.20
FF/k — visaugstākās kvalitātes angļu dažādu krāsu mēteļu drāna ar visiem piederumiem	60.20
DĀMU MĒTEĻU DRĀNAS	
D/l—izcilas kvalitātes angļu mēteļu drāna: $9.90 metrā. Komplekts: 2.75 m drānas un visi drēbnieka piederumi	50.95
FF/d — visaugstākās kvalitātes vilnas dažādu krāsu dāmu mēteļu drāna: $12.90 metrā, ar visiem piederumiem	58.95
DĀMU KOSTĪMU DRĀNAS	
D/a — modernās pastelkrāsas dāmu kostīmu drāna, $4.95 metrā. Komplekts: 2.50 m drānas, ar visiem piederumiem	29.65
D/f — angļu vai dāņu ķemdzijas audums dāmu kostīmiem, izilas kvalitātes $10.50 metrā, ar visiem piederumiem	43.15
F/fd — visaugstākās kvalitātes angļu ķemdzijas drānas dāmu kostīmiem: $11.90 metrā, ar visiem piederumiem	47.15

Saiņa cenā ieskaitīts viss, jāpieskaita 8% Kanadas valūtai
Sainīšu nodaļa
DVG RĀMATNICĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.

KAS? KUR? KO? TORONTO
OLD COUNTRY DELICATESSEN
2800 DUNDAS ST. WEST, PIE KEELE, TĀLR. 769-8640
Emilija un Georgs DUMPE

ALFRED STIKUTS REALTOR
A. STIKUTS, FRI.
Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs
65 Marlee Av. Toronto, 789-3361
1363 Wilson Ave., Downsview, 248-6101
1851 Lawrence Ave. E. Scarboro. 752-1770

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)
Tel.: HO 5-9905. *Ausma Miķelsons*

EXPRESS T.V. SERVICE
HI-FI un TV DARBNĪCA, tālr. 769-6732
no plkst. 9 — pl. 9 vak.

A. Kristapsona
gaļas un gaļas izstrādājumu veikals
1095 Queen Street East, Toronto, tālr. 466-5152

PAVASARA
LE 1-7353
delikatešu veikals un konditoreja
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ČUKULS

8
KRĀSU UN MELNBALTAS FILMAS
attīstīšana • pallelinājumi • dupliķāti • citi darbi • izcilus kvalitāte • atlaide
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.
Tel. 363-6496

LAIKRAKSTA
LATVIJA AMERIKA
ATSEVIŠĶI NUMURI PĒRKAMI TORONTO
Broadview Delicatessen
165 Danforth Ave.
Baliant Newspaper
272 Spadina Ave.
Esto Meat Products
691 Mt. Pleasant Rd.
Lidums Meat
333 Roncesvalles Ave.
Lotus Florists
702 Bathurst St.
Parkway Delicatessen
731 Broadview Ave.
Pavasars Delicatessen
161 Roncesvalles Ave.
Pokos Meat
376 College St.
Venus Florists
221 Roncesvalles Ave.
West Ark — Gift Shop
2282 Bloor St. W.

HAMILTONĀ
O. Andersons
129 Barton St. E.
Northland Grocery
23 Market St.

BB apdrošināšana plus
VALD. BEBRIS
1658 VICTORIA PARK AVE. SCARB
tālr. 759-0266

Vai esat nokārtojuši abonementu?

Jauns 1970. gadā
Labākā dāvana sūtīšanai uz LATVIJU
SPECIĀLI RUBĻU CERTIFIKĀTI LIELĀKĀ VĒRTĪBĀ ZEMAS CENAS
Jūsu piederīgie var izvēlēties Vneshposyltorg ārzemju valūtas veikalos vislabākās kvalitātes preces. Piemēram:

Ledusskapji, sākot ar $55.00 —	$117.00
TV aparāti $75.24 —	93.72
Dāmu aitādas kažoks	30.00
Kungu vilnas uzvalks	24.00
Dāmu garie zābaki ar oderi	10.00
Kungu garie zābaki ar oderi	10.00

Pieprasiet mūsu jaunāko cenrādi ar pilnīgu informāciju.
VIENKĀRŠI un ĀTRI
Speciālajiem rubļu certifikātiem nav īpašnieka vārda, tos var izmantot ikkatrs, katrā laikā un katrā vietā. Piegāde 3—4 nedēļu laikā.
KĀ PASŪTINĀT:
Jūs varat pasūtināt zināmu skaitu speciālo rubļu certifikātu par $2.13 gabalā. Šī maksa ir galīga un nekādu citu nodevu nav. Varat sūtīt mums apaļu summu dolaros un mēs paši to pārvērtīsim rubļu certifikātos. Pilnīga garantija.
Mums ir 20 gadu darba pieredze un vairāki tūkstoši apmierinātu klientu. Mēs garantējam, ka arī jūs būsit apmierināti ar mūsu GODĪGO un ĀTRO PAKALPOJUMU.
PASŪTINIET TAGAD TIKAI
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street
NEW YORK, N. Y. 10010
Pieprasiet mūsu jauno bezmaksas cenrādi.
Mēs pieņemam pasūtinājumus automašīnām un dzīvokļiem.

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

A. Voitkus — Ceļi tāli, ceļi tuvi	$5.80
V. Rulliņa — Soli pa solim, rotaļās, dančos un dejās	$5.00
Z. Liepa — Gaismas sijātājs, dzejoļi	$4.00
T. Zeltiņš — Antiņš debesīs meklē latviešus, rom.	$5.80
Latgaļu folklora	$7.00
M. Bukšs — Francis Kemps	$7.00
Dieva kokle — Latv. reliģ. dzejas antoloģija	$8.00
H. Sils — Tēlotāja māksla un vārds	$6.00
E. Aistars — Evita, rom.	$4.80
J. Plaudis — Zemes ziedi, rom.	$5.50
A. Johansons — Visi Rīgas nami skan	$5.50
Fr. Dziesma — Klusuma zvaigznes, dz.	$3.50
E. Dēliņš — 69 stundas	$6.10
A. Spekke — Atmiņu brīži	$12.00
V. Pelēcis — Malenieša pasaule II	$5.80
J. Akurāters — Aizlaika straumes	$5.50
E. Spēks — Es redzēju jūriņā	$5.30
Valdis — Staburaga bērni	$3.80
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
Archib. A. Lūsis — Jēzus līdzības un mūsu laikmets	$2.80
T. Kikauka — Putni, rom.	$4.20
Latgaļu tautas dziesmas (notis)	$5.50
Indra Gubiņa— Rītdiena neskaitās	$4.00
B. Bičole — Ceļos, dzej.	$4.50
Leonīds Slaucītājs — Sešos kontinentos	$8.00
Al. Tomsens — Cilvēcības vārdā	$8.50
I. Grebzde — Tikai meitene, jaunatn. rom.	$4.50
G. Janovskis — Dziesma mežam, rom.	$4.80
A. Dziļums — Vēja melderis, rom.	$5.80
A. Lindgrena — Pasaules labākais Karlsons	$4.00
Leonīds Slaucītājs 70	$2.20
LATVIJAI 1918—68 Brīvās pasaules latv. mežkopju izd.	$10.00
A. Eglītis — Pēdējais mohikānis, stāsti	$7.50
Dz. Zeberiņa — Kad es maza biju	$6.00
P. Aigars — Sarkanais viciens (4 valodās)	$2.25
P. Aigars — Zaļie zīmeši. dzej.	$2.00
J. Sudrabiņš — Pēdējās dienas Kurzemē. atm.	$3.80
J. Miesnieks — Klaucēnu kundzes meita, rom.	$5.80
K. Pētersons — Pasaule paveras, cel. apr.	$10.00
T. Dangavs — Strandējušo sala, stāsti	$5.90
Ang. Gailīte — Rītausma	$4.00
I. Grebzde — Sērmūkāļu pagasta ļaudis	$3.20
Ing. Vīksna — Un gājiens neapstājas, dzej.	$4.20
P. Jurevičs — Dzīve un liktenis, refleksijas	$4.20
Edg. Dunsdorfs — Latvijas vēstures atlants	$4.50
M. Valters — Atmiņas un sapņi I d.	$9.50
F. Donass — Politiskos krustceļos	$4.00
H. Vītols — Atmodinātas atbalsis	$7.50
Dzintara gredzens, stāsti mīlai	$6.80
A. Niedra — Varavīksna pār Rīgu, rom.	$4.80
A. Freināts — Dzimtenes ārēs, stāsti	$4.50
I. Grebzde — Vai ābele ziedēja?, rom.	$5.50
J. Aukšķāps — Zinātnei un tēvijai	$4.50
A. Dziļums — Celmlenieki, rom.	$5.80

Tālr. 921-7121
DV GRĀMATNICĀ
491 COLLEGE ST., TORONTO 174, ONT.

LATVIEŠU SKAŅU PLATES

H—3016 — Kungs, mēs Tavā priekšā zemojamies...Stereo $5.00
Pirmā pusē: Viņš mani mīlēja, Maldošais, Pestītāj Jēzu, Dusi no darba, Esmu ceļinieks, Neej garām, dārgais Jēzu!, Zaronas roze. Otrā pusē: Mans patvērums, Viņš sauc, Tēvs, es esmu vājš un gurdens, Pazudušais dēls, Lielākais brīnums un Labais gans.
Izpilda Čikagas baptistu koris, vīru dubultkvartets, solisti — V. Landmane, M. Cakare un P. Geistauts. Pie ērģelēm — Valdis Treimanis un diriģents Varimants Mūrnieks.
Dziesmu Vairogs — koris. Stereo $5.50
Tu, Mūžīgais — A. Kalniņš. Dārgās ēnas — J. Zālītis. Naktij — A. Jērums. Trimdinieka dziesma — V. Baštiks. Senlatviete — V. Baštiks. Zilie sapņu kalni — P. Barisons. Bērzs rudenī — J. Vītols. Bārenītis — J. Graubiņš. Jāju, jāju koklēdams — J. Norvilis. Lai jāj tautas šoruden — A. Ābele. Pūti, pūti, zilais vējis — A. Kalniņš.
Sv. Andreja ev.-lut. draudzes koris ar orķestri. Stereo $5.50
150. Psalms — B. Brittens. Orātorijas „Svētīti laudis" prologs. Svētīgi garā nabagi. Svētīgi, kam bēdas.
Verena Stelps - Dambrans, klavieres. Mono $5.00
Suite — A. Šturms. Ballade — A. Kalniņš. Sonata — T. Ķeniņš. Sonatina — J. Mediņš.
Sv. Andreja draudzes koris. Mono $4.50. Stereo $5.50
Solisti: M. Dežardēna, P. Geistauts, E. Timermane — ērģeles un A. Purvs — diriģents: Pie Bābeles upēm — A. Kalniņš. Zvaigžņotā junda — T. Ķeniņš. Kā briedis brēc — E. Melngailis. Zem nastas — H. Pavasars. Gloria — A. Vivaldi.
H. Birkens—Latviešu dejas un dziesmas. Mono $5.-, Stereo $5.50
Sen tas bij. Neaizmirstamais skūpsts. Atceries meitenīt. Pērses meitene. Lakatiņš zilais. Brūklenājs. Bij Jāņu nakts. Vēlreiz, draugs, nāksi tu. Draugs, nejautā. Tur es dzēru. Šķiršanās.
Daugavas Vanagu Nr. 2. Mono $5.00. Stereo $5.50
Mirdzot šķēpiem. Jau saule riet. Baltā roze. Kad pār austrumiem. Mana dzimtene Kurzeme. Kur Gauja plūst. Pumpiņrasā. 15. divizijas dziesma. Es vēlos mājās pārnākt. Tur Cēdelgemā, draugs. Balta roze nozied. Vedēj. Virši zili, virši sārti. Aizgāja latvietis. Junda.
DABŪJAMAS DV GRĀMATNICĀ
491 COLLEGE ST. TORONTO 4, ONT.
Īpašnieks: J. Barušs.
ONTARIO IEDZĪV. + 5% P.S.T.

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā
iepriekš pieteicoties pa tālr.
LE 5-5555, Toronto

VECĀKAI DĀMAI
IZĪRĒJAMA nemēbelēta istaba
Yonge un St. Clair rajonā.
Balkons, virtuve un vannas istaba kopīgā lietošanā ar otru sievieti. Zvanīt pēc pl. 6 vak.
tālr. 924-7576

A. EGLĪTIS — TV RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

SPORTS

DV — KANADAS LATVIEŠU MEISTARS BESKETBOLĀ

Kanadas latviešu basketbola meistarsacīkstes bija zīmīgas šogad ar to, ka vienai vai otrai vienībai arvien bija jāspēlē bez saviem labākiem spēlētājiem un pāris spēļu bija pat jāatliek, tā aizkavējot sacīkšu finālus. Vienīgais guvums bija, ka „izspēlēties" dabūja tie, kas pagaidām ir vienību tālākās rezerves. Varētu sacīt, ka īstais vienību spēku samērs palika nenoskaidrots. Protams, DV šogad lieliski rūdījušies svētdienas līgas spēlēs, kur kārtējās spēļu kārtās nezaudēja nevienu spēli un ieguva pirmo vietu. DV vienības meistara godu būtu pagrūti apdraudēt arī tad, ja finālspēlē pretinieks būtu īstajā sastāvā.

Meistarsacīkšu fināla aizkavēšanās negaidīti smagi skāra YMCA vienību. Skolas mācību sezonai beidzoties, izcille spēlētāji un punktu guvēji, Pēteris Sproģis un Andris Daugulis, nevarēja būt savās vienībās darba apstākļu dēļ. To pašu iemeslu dēļ iztrūka vēl divi spēlētāji, kas būtu bijuši ļoti vajadzīgi. Gaidītā interesantā cīņa izpalika un DV uzvarēja samērā viegli.

DV aizsardzība spēlēja ļoti labi un sevišķi uzmanīgi sedza YMCAs sekmīgāko punktu guvēju J. Zentiņu, kas pavisam reti tika pie brīvāka metiena. Punktu guvums lēni, bet noteikti auga DV vienības labā un puslaiks beidzās ar 45:26. Otrā puslaikā YMCA spēlēja labāk un prata atbrīvoties metieniem, bet DV uzvara netika apdraudēta. DV lieliski veicās ar tāliem metieniem, un vairākus grozus ieguva turpat no centra līnijas. DV otrā puslaikā no laukuma meta uz grozu 40 metienus, iegūstot 38 punktus (47%), kamēr YMCA no 46 metieniem ieguva tikai 28 punktus (30%). Arī soda metienu serija bija labāka meistaram, ieguva no 31 soda 20 punktu, YMCA no 28 sodiem tikai 14 punktus. DV dominēja arī atlekušo bumbu pārvaldīšanā. Piespēles šoreiz abām vienībām bija labas; reti gadījās zaudētas piespēles. DV uzvarēja spēli ar 92:59 punktiem. DV vienībā spēlēja: J. Brikmanis — 22, P. Misikovičs — 22, A. Richters — 20, J. Daugavietis — 14, J. Bramanis — 6, V. Treiguts — 3, V. Lucs — 3 A. Ezers — 2. YMCA: V. Pālens — 22, J. Zentiņš — 15, E. Pilskalnietis — 8, A. Liepa — 6, A. Strīpnieks — 6, I. Plampe — 2, Dz. Iesalnieks.

DV stabilākie punktu guvēji otrā puslaikā bija Richters un Brikmanis, pārvēršot punktos 62% metienu, līdzīgi sekmīgs ar 62% bija YMCAs J. Zentiņš. Jāatzīmē arī 16 gadus vecā V. Pālena ļoti labā reprezentēšanās finālā, reālizējot 54% metienu ar iegūtiem 22 punktiem.

Meistarsacīkšu sekmīgākais punktu guvējs bija Pēteris Sproģis, kas iemeta caurmērā katrā spēlē 42,5 punktus, viņam sekoja DV Brikmanis ar 33,3 caurmēra punktu guvumu, Misikovičs ar 20, Daugavietis ar 19,7, bet Richters ar 18, bet TLSK I. Kopštāls sekoja ar 17,3 punktiem.

Ž. Zentiņš

PAGAIDĀM „VISS, KĀ PAREDZĒTS" PASAULES MEISTARSACĪKSTĒS FUTBOLĀ

Pasaules meistarsacīkstēs futbolā tāpat kā olimpiskās sporta spēles notiek ik pa četriem gadiem (vienmēr divus gadus pēc „olimpiādes", kā daudzi aplami dēvē olimpiskās spēles), starplaikā priekšsacīkstēs, kuras ilgst vairākus gadus, noskaidrojot 16 valstis, kuŗām tiesības piedalīties beigu spēlēs Starptautiskās futbola savienības (FIFA) izraudzītajā rīkotājvalstī. Faktiski šajās priekšsacīkstēs noskaidrojamas tikai 14 valstis, jo rīkotājvalsts vienība un „valdošais" pasaules meistars beigu spēlēs var piedalīties bez iepriekšējas kvalifikācijas. Šogad pasaules meistarsacīkstes notiek Meksikā, pasaules meistavienībai Anglijai.

Meistarsacīkšu spēļu virkni atklāja 31. maijā, rīkotājvalstij Meksikai sacenšoties ar Pad. savienību, bet pārējām priekšgrupu (astotdaļfinālu) spēlēm notiekot 2. jūnijā. Beigu spēlēm kvalificējušās 16 valstis salozētas ik pa četrām 4 priekšgrupās, tajās sacenšoties katrai ar katru un divām veiksmīgākajām iekļūstot ceturtdaļfinālā. Sākot ar šo brīdi spēles turpinās pēc viena zaudējuma sistēmas, t.i. spēli zaudējot, vienība no turpmākās piedalīšanās cīņā par pasaules meistartitulu izstājas.

Spēlējot 1. priekšgrupā, Meksika meistarsacīkšu atklāšanas dienā spēja pabeigt spēkošanos ar Pad. savienību ar neizšķirtu 0—0 rezultātu. Spēļu nākošajām kārtām notiekot 3., 6. un 7. jūnijā, šai grupā Beļģija pieveica Salvadoru ar 3—0, Pad. savienība pārspēja Beļģiju ar 4—1, bet Meksika uzvarēja Salvadoru ar 4—0 rezultātu. Abas atlikušās priekšgrupu spēļu kārtas notika 10. un 11. jūnijā, bet to rezultāti, redakciju šim laikrakstam numuram slēdzot, vēl nebija zināmi, taču nav šaubu, ka 1. grupā tiesības piedalīties ceturtdaļfināla spēlēs iegūs Pad. savienība, jo maz ticams, ka tā pēdējo sacensību pret Salvadoru varētu zaudēt, bet ar neizšķirtu rezultātu tai tālākcejam pietiek. Otru ceturtdaļfinālistu izšķirs Meksikas un Beļģijas spēkošanās, lielākas izredzes esot Meksikai, kuŗai pietiek ar neizšķirtu rezultātu.

Otras grupas līdzšinējie rezultāti šādi: Urugvaja — Izraēla 2—0, Itālija — Zviedrija 1—0, Urugvaja — Itālija 0—0 un Zviedrija — Izraēla 1—1. Rezultāti rāda, ka vienības spēkos visai līdzīgas, tādēļ vēl pastāv visas iespējas, taču liekas, ka tālākajām spēlēm kvalificēsies Urugvaja un Itālija.

Mazliet skaidrāka situācija trešajā grupā, kuŗā līdz šim Anglija uzvarējusi Rumāniju ar 1—0, Brazilija pieveikusi Čechoslovakiju ar 4—1, Rumānija uzvarējusi Čechoslovakiju ar 2—1, get Brazilija pārspējusi Angliju ar 1—0. Šai grupā Brazilija, viena no meistarsacīkšu favoritiem, jau nodrošinājusi piedalīšanos ceturtdaļfinālā, kaut pēdējo spēli pret Rumāniju zaudētu, kas tomēr maz ticams, bet kā otra valsts, liekas, kvalificēsies meistartitula aizstāve Anglija, jo jāpieņem, ka tā pēdējā spēlē tiks galā ar Čechoslovakiju, kuŗai līdz šim nav veicies.

Ceturtajā grupā Perū pārspējusi Bulgāriju ar 3—2, Rietumvācija pieveikusi Maroku ar 2—1, arī Perū uzvarējusi Maroku ar 3—0 un Rietumvācija likusi liekties Bulgārijai ar 5—2 rezultātu. Šai grupā viss ir skaidrs: lai kā beigtos abas pēdējās spēles, ceturtdaļfinālā piedalīšanos jau nodrošinājusi iepriekšējo pasaules meistarsacīkšu 2. v. ieguvēja R-Vācija un Perū, taču nozīmīga šai grupā būs vietu kārtība, jo 1. vietas ieņēmējai būs ceturtdaļfinālā jāspēkojas ar Angliju vai Rumāniju, bet 2. vietas ieguvējai ar ļoti spēcīgo Braziliju, kuŗu lietpratēji jau izvirzījuši par galveno kandidātu uz šāgada meistara titulu.

Līdz šim spēļu norisē nav bijis izteiktu pārsteigumu, tādēļ var atzīt, ka pagaidām viss noticis tā, kā varēja paredzēt. Taču jau ceturtdaļfināla spēlēs pārsteigumi ir iespējami, pat pašreizējā pasaules meistara izstāšanās, jo loze Angliju nelaimīgi ievirzījusi tā, ka tai ceturtdaļfinālā (ja pēdējā priekšgrupas spēlē tiks galā ar Čechoslovakiju) jāspēkojas ar vareniem pretiniekiem — vai nu ar Braziliju, vai Rietumvāciju.

—č—

ASV — KANADAS LATVIEŠU IZLASU SPĒLES BASKETBOLĀ UN VOLEJBOLĀ

piektdien, 3. jūlijā, plkst. 17.30, Centrālās YMCAs (40 College Street) vingrotavās. Piedalīsies izlašu vienības vīriešu basketbolā un volejbolā un sieviešu volejbolā. Kanadas basketbola vienības pamatā būs DV spēlētāji, papildināti ar YMCA un TLSK spēlētājiem. DV izraudzīti: A. Richters, J. Brikmanis, P. Misikovičs, E. Petmanis, J. Daugavietis, I. Būlmanis, J. Bramanis, V. Lucs, V. Treiguts. No YMCA: J. Zentiņš, I. Sproģis, V. Pālens; no TLSK: J. Udrovs un I. Kopštāls.

Saraksts nav galīgais un vēl iespējamas nelielas pārmaiņas.

Ž. Ž.

KRIEVU KUĢI SAVIENOTO VALSTU PIEVARTE

Padomju kaŗaflotes vienības, kas vēl pagājušajā nedēļā ar iegriešanos Havanā radīja pamatotas bažas Pentagonā, pirmdien pacēla enkurus. Atceļa vietā uz Liepāju, Ventspili vai Vladivostoku krievu kuģi pagriezās pret Meksikas līci. Savienoto Valstu aizsardzības ministrija ziņoja, ka viens krievu flotes kreiseris, viens iznīcinātājs un viens tanku kuģis pirmdien Meksikas līcī atradās tikai 50 jūdzē no Luiziānas piekrastes. Divas padomju zemūdenes tanī pašā laikā no Karaību jūras ceļā uz Meksikas līci manītas Jukantas kanālī, bet zemūdeņu bazes kuģis pirmdienas vakarā sācis stūrēt Atlantijas okeana virzienā.

MĒNESS AKMENS ARĪ KOSIĢINAM

Pēc desmit dienu ilgas uzturēšanās Pad. savienībā, pagājušajā nedēļā ASV atgriezās amerikāņu astronauts Nīls Armstrongs. Armstrongs piedalījās krievu organizētā pasaules telpas pētīšanas zinātņu kongresā Ļeņingradā un kopā ar krievu kosmonautiem apmeklēja arī Kosmonautu, pilsētu Sibirijā. Armstrongu vizītē pieņēma arī ministru prezidents Kosīgins. Pēc savstarpējas laipnu vārdu izmaiņas un izteiktās cerības, ka kādreiz pasaules telpas izpētīšanā krievu un amerikāņu piloti lidos kopīgi, Armstrongs Kosīginam piemiņai atstāja mazu akmens fragmentu, ko viņš savā laikā no mēness bija atvedis uz zemi.

Tieši Armstronga ciemošanās laikā divi krievu kosmonauti Nikolajevs un Sebastjanovs, pasaules telpas kuģī „Sojūz 9", uzsāka lidojumu ap zemi, lai pārspētu amerikāņiem piederošo ilguma rekordu.

Jordānā plūst asinis

Vidējo austrumu konflikta degpunkts nedēļas pirmajās dienās negaidot koncentrējās Jordānā. Kā zināms, tad arabu partizānu vienības kā izejas bāzi atmaksas uzbrukumiem Izraēlai izmanto arī Jordānas territoriju. Rietumiem draudzīgais Jordānas valdnieks Huseins gan bija pret šo „Palestīnas atbrīvošanas partizānu" organizācijām no viņa valsts territorijas, bet citu arabu valstu spiediena rezultātā viņš tomēr negribīgi bija spiests piekāpties. Jau pagājušā ziemā Huseīnam bija jākonstatē, ka arabu partizāni apdraud arī mieru un kārtību pašā Jordānā. Ieročiem apbruņotie partizāni terorizēja pilsētu iedzīvotājus un Jordānas valdība izšķīrās par partizānu aktīvitātes ierobežošanu, tos atbruņojot. Jordāna bija arī norūpējusies, ka partizānu iebrukumu dēļ Izraēlai, tai būs jārēķinās ar Izraēlas militāro spēku atmaksas akcijām. Šīs nedēļas sākumā Amanā izcēlās sadursmes starp partizāniem un regulārajām Jordānas armijas vienībām. Svētdien partizāni nolaupīja ASV diplomātu Morisu Drēperu un paturēja to gūstā līdz Huseīna valdība atbrīvoja 50 aizturētos partizānus. Stāvoklis pasliktinājās nākamajā dienā, kad partizāni nogalināja Jordānas armijas komandieri Šarifu Jamilu. Pēc tam, kad ielu cīņas prasīja pāri par 100 kritušo un ievainoto, valdības kaŗaspēks atklāja uguni uz partizānu barikādēm. Kreisā spārna partizānu vienība, kas dēvējās par demokratisko tautas fronti, apgalvoja, ka nošautais Jordānas armijas komandieris Jamils esot bijis ASV izlūkošanas dienesta aģents.

Kad otrdien cauri Svelai motor kādē brauca karalis Huseīns, partizāni atklāja uguni un tikai pateicoties brīnumam, Huseīns netika nogalināts. Partizānu uzbrukumā ievainoti vairāki Huseīna pavadoņi un arī valdnieka mašīnas šoferis. Partizāni ielu cīņās izgāja ar mašīnpistolēm, raķetēm un arī prettanku ieročiem. Valdības kaŗaspēks ar tankiem ielenca vairākus partizānu koncentrējumus Amanas priekšpilsētās. Interesanti atzīmēt, ka partizāni apgalvo, ka Huseīna „reakcionārā valdība" gribot tos likvidēt, lai iesāktu izlīguma sarunas ar Izraēlu un vājinātu vienoto arabu fronti. Lai gan sadursmju ierosinātāji bija partizāni, tie apgalvo, ka Jordānas valdība esot kērusies pie sazvērestības, ko atbalstot „imperiālisti un cionisti".

Kopš 1953. gada, kad karalis Huseīns nāca Jordānas tronī, pret viņu izdarīti vairāki atentāti. Ja tagadējais partizānu uzbrukums būtu beidzies ar Huseīna nogalināšanu, tad Vidējos austrumos viegli varētu rasties neiedomājams chaoss. Nav šaubu, ja pēc Huseīna nāves valdību Jordānā pārņemtu kreisie radikāļi, varētu rēķināties ar Izraēlas invāziju pāri Jordānas upei, lai aizkavētu šādas Telavīvai naidīgas politiskas varas nostiprināšanos Jordānā.

Jordānas armijas un partizānu sadursmes vēl nav beigušās, bet domājams, ka Huseīna kaŗaspēks partizānu aktīvitāti apturēs.

Pārējās Vidējo austrumu žīdu un arabu sadursmju frontēs pēdējās dienās nebija atzīmējama palielināta kaŗa darbība. Izraēlas lidmašīnas atkal uzlidoja Suecas kanāla rajonā, un ēģiptiešu artilerija no savas puses apšaudīja žīdu vienību pozicijas Sinajas pussalā.

Padomju kosmonauti vēl orbitā

Abi krievu kosmonauti vēl joprojām turpina riņķot zemes orbitā. 8. jūnijā, aplidojot simto reizi apkārt zemei, tie uzstādīja jaunu padomju pasaules telpas lidojuma ilguma rekordu. Līdz šim vēl nav paredzēts, kad „Sojuz 7 — 55 lidojums beigsies. Ļoti iespējams, ka Nikolajevs un Sebastjanovs paliks gaisā vēl vismaz vienu nedēļu, lai tādējādi pārspētu amerikāņiem piederošo lidošanas ilguma rekordu.

★

No Luksemburgas ziņo, ka 21. jūlijā Briselē no jauna apspriedīs Lielbritanijas uzņemšanu Eiropas Koptirgū. Ļoti iespējams, ka šajā konferencē britu vēlēšanos ievēros.

Vašingtonas atbalsts Izraelai būs ierobežots

Ārlietu ministrs Viljams Rodžers Vašingtonā preses pārstāvjiem izteicies, ka valdība nodomājusi ievērot Izraelas lūgumu jauna tipa kaŗa lidmašīnu iegādei Savienotajās Valstīs. Oficiālais valdības paziņojums par 15 „Fantom" un 50 „Skyhawk" lidmašīnu pārdošanai Izraēlai esot sagaidāms tuvākajā laikā.

Rodžers norādīja, ka ASV neatturēsies no nepieciešamiem soļiem, lai nodrošinātu Izraelas suverenitāti, bet tanī pašā laikā tās izvairīsies radīt nevajadzīgu atteksmju saasināšanos ar arabu valstīm. Vašingtona esot pabeigusi militārā spēka samēru studijas. Vidējo austrumu telpā, un ASV valdība plānojot savas tālākās oprācijas ierobežotā un līdzsvarotā veidā.

„Iepretim Izraelai mūsu politika nav mainījusies," norādīja ārlietu ministrs Rodžers. „Mūsu pašu valsts interesēs ir, lai Izraēla saglabātu savu neatkarību, bet mēs vēlamies, lai arabi saprastu, ka mūsu atbalsts nebūs tāds, ka mēs atbalstīsim Telavīvu, vienalga, kā tā rīkotos. Nākošo nedēļu laikā mēs darīsim visu iespējamo, lai beidzot varētu iesākties Vidējo austrumu konflikta izlīguma sarunas."

Komūnistu panākumi Itālijā izpalika

Itālijā notikušo vēlēšanu rezultāti rāda, ka tagadējais ministru prezidents Mario Rumors, balstoties uz centra un sociālistu partiju koalīciju, arī turpmāk varēs paturēt valdības grožus savās rokās. Pārsteidzošā kārtā komūnisti, kas vēlēšanās bija ieguldījuši milzu līdzekļus, nespēja atzīmēt nekādus ievērojamus panākumus. Rumora valdība nodrošināja sev kontroli 12 no 15 apgabalu likumdošanas iestādēm. Četras līdzšinējās valdībā pārstāvētās partijas kopā ieguva 58,2% balsu, kas ir par 2,8% vairāk nekā 1968 g. vēlēšanās. Komūnisti un viņu sabiedrotie nodrošināja sev 31,1% no kopīgā balsu skaita. Ar to viņi nodrošināja sev vairākumu divās apgabalu likumdošanas iestādēs un iespējams, ka sava veida koalīcijā ar kreisā centra partijām tie iegūs kontroli arī trešā apgabalā. Itaļu komūnistu partija ir vislielākā Rietumu pasaulē. Kopš Otrā pasaules kaŗa beigām katrās notikušajās vēlēšanās itaļu komūnisti ieguva arvien lielāku balsu skaitu. Pēdējās vēlēšanās komūnisti pirmo reizi saņēma mazāk balsu. Komūnistu popularitātes krišanos izskaidro pa daļai arī ar vēl neaizmirsto Padomju savienības invāziju 1968. gadā Čechoslovakijā.

AKTUĀLAIS KANADĀ

★ Parlamentā trešā lasījumā vienprātīgi pieņemts likums par 100 jūdžu kontroles zonas ieviešanu ap Kanadas salām Arktikā. Likums piešķir ministru kabinetam tiesības izstrādāt noteikumus par eļļas tankkuģu konstrukciju, kam jākuģo Kanadas ziemeļu ūdeņos, elektroniskajām un jūrniecības ierīcēm, kravu un sardzēm. Kuģu īpašniekiem, kas kontroles zonas ūdeņos ieplūdina atkritumus, paredzēts sods līdz 100.000 dol. apmērā.

★ Kamēr parlaments, kā zēlojas Filips Givens, kādreizējais Toronto pilsētas galva, gan pieņem ūdens aizsardzības likumus, bet nepieškir līdzekļus tā attīrīšanai, Kanadas ziemeļos jau atkal notikusi plašāka apmēra upes sagandēšana. Cietēja ir Atabaskas upe, kuŗā ieplūdusi eļļa no pārspraguša eļļas vada Makmereja fortā, sagandējot ūdeni 150 jūdžu tālu. Indiāņi Mekija fortā žēlojas, ka eļļas dēļ viņiem nav iespējams lietot upes ūdeni dzeršanai. Valdības ierēdņi nobažījušies par sagandētā ūdens ietekmi uz putniem un meža dzīvniekiem, jo Atabaskas upe ietek tā paša nosaukuma ezerā, kas savienojas ar Lielā Vergu ezera purvājiem.

★ Gatavojoties novembŗa sarunām par jauniem darba līgumiem, Kanadas nacionālo dzelzceļu (CN) strādnieku arodbiedrību vispārējo vadītāju apvienības priekšsēdis I. Klements valdības transporta komitejai izteicis sūdzību par nelikumīgām CN rīcībā ar strādnieku pensiju fonda līdzekļiem. „Maldīgā rīcība" aptvērot ap 370 milj. dolaru. Klements aicināja komiteju rīkoties, aizkavējot nopietnu strādnieku un darba devēju attieksmju pasliktināšanos iekām sāktos sarunas par jauniem līgumiem (un lielākām algām). Cik izriet no laikrakstu ziņām, arodbiedrību vadība neapmierināta ar CN lēmumu reducēt pensiju fonda 6 gados atmaksājamā parāda summa no 671.420.000 dol. uz 300.410.000 dol. sakarā ar uzkrājušamies augļiem, bet arodbiedrību vadība šo machināciju ieskata par „piesavināšanos".

★ Gaužām demokratiskā, tomēr debatējamā centībā likt likuma sargiem pēc iespējas vairāk šķēršļu ceļā viņu kārtības un miera uzturēšanas darbā, Ontario piesardzīgais un dažkārt pat neaktīvais ģenerālprokurors A. Višarts nodomājis pārrunāt ar federālo tieslietu ministru Tērneru, vai Kanadas jātnieku policijai (RCMP) tiešām nepieciešamas priekšrocības māju un personu pārmeklēšanā, — vai viņi tomēr nevarētu šim nolūkam vispirms pieprasīt atļaujas tiesā, kā pārējie policijas departamenti. Višarts ar šo protestē pret RCMP darbiniekiem ar vienreizēju apliecību piešķiramām tiesībām pieprasīt palīdzību muitas, uzturvielu un drogu vai narkotiku likumu pārkāpumu gadījumos. Ontario parlamenta pārstāvis Džēms Renviks Višertu mudināja protestam. ieteikdams ar Tērneru pārrunāt, vai minētais „esot sabiedrības interesēs". Sleju telpas trūkuma dēļ še, diemžēl, jāatturas no komentāriem.

—ns

Mūsu puslaika darbinieki, vīrieši vai sievietes, izpelna pāri par 200 dol. par pus dienas darbu sestdienās vai svētdienās.

Ja jums ir jaunāko gadagājumu automašīna un vēlaties strādāt patīkamā gaisotnē, zvaniet Toronto 789-2184.

Danforth - Carlaw rajonā

izīrējams

dzīvoklis 2. stāvā — 3 istabas, virtuve un vannas istaba. Zvanīt Toronto, 463-1314

Ienesīgs ieguldījums zemes gabalos ir

LABĀKAIS IEGULDĪJUMS!

Jauns (un pēdējais) apgabals tuvu Vasagas liča baltajām smiltīm un Kolingvudas slēpēšanas rajoņam vai gruntsgabali pie Simko ezera.

Zemesgabalu lielums 15.000 kv. pēdas, lieli koki, izveidots ceļš, plānā reģistrēts.

Zema iemaksa. 3 gadu nomaksa.

Informācijai zvanīt Toronto 789-2184

LĪGOSIM SAULAINE

27. JŪNIJĀ ar saviem draugiem pie kopīga vai sava ugunskura

Notavasagas upes līčos!

Jāņu uzvedums — O. Liepas luga „SAULGRIEŽI" E. Jurševska režijā.

- **Jāņu siers un miestiņš**
- **DEJA**
- **Pārnakšņošanas iespēja telpās un šķūnī sienā**
- **Malka ugunskuram**

Lietus gadījumā Jāņu uzvedums un deja notiks telpās.

Ieeja 2 dol. no personas, studentiem 1 dol.

Visus laipni ielūdz
SAULAINES PĀRVALDE

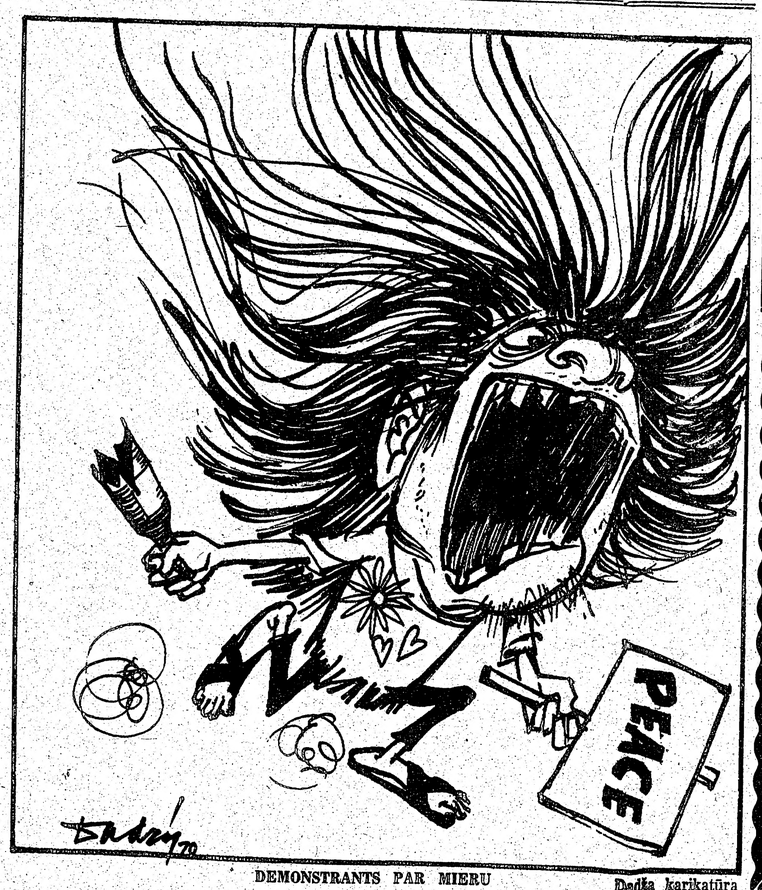

DEMONSTRANTS PAR MIERU Dedīka karikatūra